

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 88/2544

แบบเรียนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดและวิธีการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี้

371.27 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ส691 ก รายงานการวิจัย การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ:แนวคิดและวิธีการ
จำนวน 252 หน้า
ISBN : 974-241-309-6
1. การประเมินการเรียนรู้
2. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์
3. ชื่อเรื่อง

รายงานการวิจัย การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ:แนวคิดและวิธีการ
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์

สิ่งพิมพ์ สกศ. ฉบับที่ 138/44
พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2544

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2668-7123 ต่อ 1312, 1320
โทรสาร 0 2243-2768
web site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
65/16 ถนนชัยพฤกษ์ ต.ลิขัง กรุงเทพฯ 10170
โทร. 0 2882-1010 โทรสาร (662) 0 2433-2742
E-mail : info@amarin.co.th
Homepage : <http://www.amarin.co.th>

รายงานนี้เป็นความเห็นทางวิชาการของผู้เขียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ “ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

การประเมินการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและวิธีการ

โดย
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรื

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม

สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและสถานที่ การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา จะเห็นได้ว่า สาระและแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินผลตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นแนวคิดในการ จัดการศึกษาและการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หนังสือเรื่อง “การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ” ได้รวบรวมสาระเทคนิควิธีการประเมินผู้เรียนที่ สอดคล้องกับการจัดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และการ ประเมินการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็น การประเมินผลแนวใหม่ที่มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าจะ เป็นเทคนิคการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคลมาใช้เป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนรู้ การประเมินการปฏิบัติที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น การประเมินสภาพจริง การประเมินด้วยพอดโพลีโอ วิธีการ ประเมินด้วยการทดสอบที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยสาระที่

นำเสนอจะเป็นทั้งข้อดี ข้อเสีย และแนวทางการนำมาใช้ในการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ ที่ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะและประสบการณ์ที่ดีเยี่ยม ถ่ายทอดแนวคิดและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางการประเมินและนำไปสู่การกำหนดนโยบายการประเมินการเรียนรู้ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานการศึกษา นักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้สนใจทั่วไปได้ศึกษาและประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมต่อไป

ฐก แก้วแดง

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเรื่อง **“การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและวิธีการ”** ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.รุ่ง แก้วแดง เป็นอย่างสูง ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้โอกาสในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.สมาน ชาดิยานนท์ เป็นอย่างยิ่ง ที่ช่วยแนะนำแนวทางการวิจัยให้ได้รายงานออกมาในรูปแบบที่อ่านง่าย ขอขอบพระคุณ ชิสเตอร์สมพิศ กตัญญู ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ และชิสเตอร์สุวรรณรัตน์ ทรงศักดิ์ศรี รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ ภราดาศักดิ์ดา กิจเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา และภราดาราชาชัย เกษมวงศ์ราช รองผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยนำแนวคิดและวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปแลกเปลี่ยนพูดคุยกับครูผู้สอน จนได้รูปแบบการประเมินที่เหมาะสม

ขอขอบคุณ คุณอุมาพร หล่อสมฤดี คุณวาสนา อธิรัตน์ปัญญา คุณรุ่งตะวัน หอเจริญ และคุณสถาพร บุตรชัยงาม ที่มีส่วนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในการค้นหาเอกสารที่ต้องการ

ขอขอบคุณ นางสาวบุปผา พิกุลแก้ว และอาจารย์จิตสุภา สวนประเสริฐ ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์ต้นฉบับรายงานการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการตอบคำถามสามประเด็น คือ ทำไมต้องประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคืออะไร และมีวิธีการอย่างไร โดยมุ่งหวังนำผลการวิจัยไปเผยแพร่กับครูผู้สอนทั่วประเทศมากกว่าที่จะนำผลไปใช้อ้างอิง ผู้วิจัยจึงเขียนรายงานวิจัยออกมาในรูปแบบที่ครูผู้สอนสามารถอ่านเข้าใจง่าย และสามารถนำรูปแบบการประเมินไปใช้ปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก อย่างไรก็ตามเนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้ใช้ระยะเวลาค่อนข้างจำกัด จึงอาจมีข้อบกพร่อง หรือมีความไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอรับไว้เป็นแนวทางแก้ไขในการวิจัยขยายผลต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง “**การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและวิธีการ**” เป็นการวิจัยเอกสารที่มุ่งหาคำตอบว่า ทำไมต้องประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคืออะไร และมีวิธีการอย่างไร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญสามประการคือ

1.1 สาระและแนวการจัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาและประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแนวคิดและวิธีการให้กว้างขวางและเหมาะสมกับแนวคิดในการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินการเรียนรู้ในระดับ

ห้องเรียนควรเน้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด เป็นคนเก่งที่สุด และดีที่สุดในความสามารถและบุคลิกภาพที่แท้จริงของเด็ก

1.2 แนวคิดตามหลักวิชาของการประเมิน ได้เปลี่ยนแปลงจากการประเมินแบบเก่ามาเป็นการประเมินแนวใหม่ ซึ่งเป็นแนวคิดของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้ 1) เชื่อว่าไม่มีนักเรียนกลุ่มใดจะใช้เป็นกลุ่มมาตรฐานให้ยึดถือเปรียบเทียบ ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน มีความถนัด ความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนการสอนและการประเมินจึงไม่ควรยึดมาตรฐานเดียว แต่ต้องสอดคล้องกับแต่ละบุคคลและแตกต่างกันไป 2) เชื่อว่าการประเมินทางตรงที่อิงการปฏิบัติด้วยเครื่องมือการประเมินหลากหลายจะสามารถประเมินความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขได้สมบูรณ์กว่า มั่นยำถูกต้องกว่า และได้ภาพพจน์ของความยุติธรรมมากกว่า 3) เชื่อว่าการให้ผู้เรียนจัดทำและรักษาพอดโฟลิโอของผู้เรียนซึ่งจะมีสารสนเทศจากการประเมินชนิดต่างๆ ที่หลากหลายให้ภาพทั่วไปของผู้เรียนได้ชัดเจน 4) การประเมินเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนกับหลักสูตร ดังนั้นการประเมินจึงเกิดขึ้นสม่ำเสมอและตลอดหลักสูตร และการเรียนการสอนประจำวัน 5) การประเมินจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความ เป็นมนุษยชาติ ซึ่งต้องมีสังคมกับคนอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการประเมินผู้เรียนจึงเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ครู พ่อแม่ เพื่อนๆ

และตัวผู้เรียนเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญทำให้กระบวนการประเมินมีความถูกต้อง แม่นยำ 6) หัวใจสำคัญของการประเมินคือการประเมินผลวิธีการเรียนรู้ วิธีการคิด และวิธีการที่จะเป็นผู้มีสติปัญญา เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายเท่าที่จะทำได้ 7) การประเมินกระบวนการเรียนรู้ มีความสำคัญเท่าเทียมกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร 8) ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและประเมินตนเองได้ ดังนั้นการประเมินจึงให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินกระบวนการเรียนรู้ 9) หลักสูตรและเป้าหมายของโรงเรียนถูกขับเคลื่อนโดยศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน 10) ในการประเมินเพื่อแสดงให้เห็นความเจริญงอกงามของความรู้และความสามารถอย่างเชื่อถือได้จะใช้ใค้การแจกแจงแบบรูปตัวเจ ที่ประกอบด้วยคนอ่อนกลางและแก่ไล่เรียงกัน 11) การศึกษาการประเมินผลควรใช้โมเดลพัฒนาการการเรียนรู้เพื่อความเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน 12) ผู้เรียนแต่ละคนมีชั้นพัฒนาการที่ต่างกัน ดังนั้นการประเมินและการทดสอบต้องเป็นแบบเฉพาะแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการและควรจะให้ข้อมูลข่าวสารของวิธีการและสอนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสรรค์สร้างผู้เรียนให้มีความสำเร็จมากขึ้น 13) ในการสร้างแบบประเมินหรือแบบทดสอบสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงคือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ประสิทธิภาพของเครื่องมือไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ถ้าการประเมินนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงคุณภาพชีวิต

14) การประเมินควรจะใช้เพื่อเพิ่มและเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึก และเพื่อขยายความสามารถของผู้เรียนให้ถ้อยโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงนอกระบบโรงเรียน 15) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ดังนั้น งาน/กิจกรรมที่ใช้ประเมินจึงเปิดเผยไม่เป็นความลับ และสามารถให้ผู้เรียนนำไปฝึกฝนต่อไป 16) การสอนและการเรียนควรเน้นที่สติปัญญา ความสามารถ และกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการของทักษะความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาหลักสูตรกับชีวิตจริงมีลักษณะเป็นพลวัต 17) ความก้าวหน้าทางวิชาการควรนำการปฏิบัติอิงวิจัย และเป็นปัจจุบัน มาผสมกับองค์ประกอบทางจิตวิทยาและด้านความคิด ด้านความแตกต่าง และความต้องการของแต่ละบุคคล 18) การเรียนรู้เป็นเรื่องของดุลพินิจของบุคคล ที่จะรับรู้เข้าใจตนเองและโลกภายนอก ซึ่งมีการปรับเปลี่ยน ขยาย เจาะลึก และต่อเติม 19) การสอนที่ประสบผลสำเร็จคือการเตรียมผู้เรียนเพื่อมีชีวิตที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงชีวิต ดังนั้นการประเมินจึงเน้นเพื่อให้ “การเรียนการสอนมีการถ้อยโยง” การเรียนรู้ไปสู่ชีวิตนอกห้องเรียนเข้าสู่ชีวิตประจำวัน

1.3 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องอาศัยหลักการประเมินที่ดีซึ่งประกอบด้วยหลักการใหม่ดังต่อไปนี้ 1) ต้องการความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารเข้าใจ 2) ต้องเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน 3) ผู้ใช้ผลการประเมินที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียน 4)

จุดหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการประเมิน 5) การประเมินเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง 6) ต้องเข้าใจความรู้สึกส่วนบุคคล และ 7) การประเมินต้องมีคุณภาพ

2. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีความหมายครอบคลุมตามลักษณะดังนี้ 1) มุ่งรวบรวมสารสนเทศของพัฒนาการและการเรียน 2) มุ่งเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด 3) ให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน 4) เน้นผลจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5) เน้นสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง 6) อาศัยการปฏิบัติ 7) สอดคล้องกลมกลืนกับการเรียนการสอน 8) เน้นการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย 9) ดำเนินควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม 10) สามารถให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนต่างๆ ไปและกว้างขวาง และ 11) อาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ครูและนักเรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ตามความจำเป็น

ดังนั้นการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้ก้าวหน้าสูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขได้เต็มตามศักยภาพ การประเมินจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความถนัด ความสนใจแตกต่างกันไป การประเมินจึงไม่เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทุกคน แต่มีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกและแสดงความรู้ ความ

สามารถ ความรู้สึกที่ผู้เรียนมีและประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และอาศัยข้อมูล หลักฐานเหล่านั้นสะท้อนภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุง วิธีการของผู้สอน และวิเคราะห์ วินิจฉัย ผู้เรียนเพื่อปรับปรุง พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย ให้ผู้เรียน เป็นคนเก่งที่สุด คนดีที่สุด และมีความสุขตามศักยภาพที่ควรเป็นของแต่ละคน

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเทคนิค วิธีการประเมินให้หลากหลายสอดคล้องและ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมการ เรียนรู้ของผู้เรียน สามารถนำข้อมูลหลักฐานไปตัดสินใจใช้ตั้งแต่ ก่อนเริ่มต้นหรือระยะแรกของการเรียนรู้ ทำการประเมินในระหว่าง การทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะสมย่อย และทำการประเมินสรุปรวมเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยเรียนหรือรายวิชา เพื่อรับรองผลการเรียนว่าผู้เรียนคนใดมีความรอบรู้หรือประสบผล สำเร็จในการเรียนรู้เนื้อหา นั้น การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญจึงเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนกับหลักสูตรหรือเป็น หนึ่งเดียวกับกระบวนการเรียนรู้เพราะเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอด หลักสูตรและการทำกิจกรรมการเรียนรู้ประจำวัน ใช้เพื่อเพิ่ม และเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ ลุ่มลึกและเพื่อขยายความสามารถของผู้เรียนให้ถ่างโยงการเรียนรู้

สู่ชีวิตจริงที่นอกเหนือจากระบบโรงเรียน ดังนั้นการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงมีลักษณะสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือครูผู้สอนต้องดำเนินกิจกรรมการประเมินด้วยรูปแบบกัลยาณมิตร มีจิตใจช่วยเหลือเกื้อกูล ค้นหาความเก่ง ความดี ส่งเสริมให้มีความสุขมากกว่าการจับผิดลงโทษ เพราะผู้เรียนไม่ใช่วัตถุสิ่งของที่ไร้ชีวิตจิตใจ การประเมินไม่มุ่งเน้นความสำคัญของความเป็นวัตถุวิสัยหรือความเป็นปรนัยที่ค้ำึงแต่ข้อสอบ วัตที่เข้าใจตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกัน และแปลความหมายได้ตรงกันเป็นหลักเท่านั้น ในทางตรงข้าม การประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นการประเมินสภาพจริงที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก รัก ชอบเกลียด โกรธ สนใจ ไม่สนใจ มีความสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู พ่อแม่ เพื่อนๆ และตัวผู้เรียนเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญทำให้กระบวนการประเมินมีความถูกต้องแม่นยำ การประเมินจึงต้องมีข้อมูลจากหลายแหล่ง นอกเหนือจากครูผู้สอน อาทิ การแสดงความคิดเห็นและประเมินตนเอง การแสดงความคิดเห็นและประเมินจาก เพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้สนใจที่เกี่ยวข้อง

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นการประเมินทางเลือกใหม่หรือการประเมินสภาพจริง เป็นการประเมินที่นำเสนอผู้เรียนด้วยงาน/กิจกรรมที่มีความหมายต่อการศึกษา โดยตรงแทนการนำเสนอที่มีความหมายทางอ้อม การประเมินสภาพ

จริงมีลักษณะสำคัญคือ 1) ประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนรู้และสามารถทำได้ 2) เน้นวัตถุประสงค์ที่มีความหมายโดยตรงมากกว่าทางอ้อม 3) ลักษณะของงาน/กิจกรรมควรมีระดับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันและ 4) ใช้งาน/กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดกว้างขวางมากกว่าคำตอบถูกคำตอบเดียว และควรเป็นงานที่ทำเป็นกลุ่มซึ่งใช้เวลาานพอสมควรในการทำงานให้เสร็จ เช่น สองสามวัน สัปดาห์ หรือเป็นเดือน เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินจึงต้องมีหลากหลายชนิด เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การซักถาม การวิเคราะห์เชิงบรรยายลักษณะของการปฏิบัติและผลงานของผู้เรียน การอ่านบันทึกของผู้เรียน การแสดงความคิดเห็นต่องาน รวมทั้งข้อสอบชนิดครูสร้าง แบบเลือกตอบ และเขียนบรรยายตอบ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศของบุคคลที่เกี่ยวข้องสามกลุ่มคือ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เรียน ดังนั้นผู้ที่ใช้ผลการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สำคัญคือ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เรียนนั่นเอง **ผู้เรียนใช้ผลการประเมิน** เพื่อบอกระดับความสำเร็จของตน ระบุความต้องการของตน เชื่อมโยงความพยายามกับผลที่เกิดขึ้น วางแผนเพื่อการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ โดยประเมินความรอบรู้ควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระที่เรียน ประเมินควบคู่ไปกับการสร้างสมรรถภาพทางการเรียน ประเมินระดับความรอบรู้ควบคู่ไปกับ

เนื้อหาสาระที่ผู้เรียนพยายามเรียนรู้ ประเมินความรู้พื้นฐานจำเป็นสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตามลำดับ **ครูใช้ผลการประเมิน** เพื่อระบุความต้องการของผู้เรียนแต่ละคนของกลุ่มหรือทั้งห้องเรียน จัดกลุ่มให้ผู้เรียน ให้เกรด ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลการสอนตนเอง โดยต้องการสารสนเทศจากการประเมิน ความรอบรู้ของผู้เรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง ประเมินความรอบรู้ สรุปรวมทั้งกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ประเมินความรอบรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เป็นช่วงระยะ สรุประดับความรอบรู้ตามเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และประเมินการปฏิบัติของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง **พ่อแม่ผู้ปกครองใช้ผลการประเมิน** เพื่อบอกระดับความสำเร็จของเด็ก ระบุความต้องการของเด็ก ประเมินผลครูและโรงเรียนโดยให้ผลย้อนกลับสู่การเรียนอย่างต่อเนื่อง และเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของโรงเรียนนี้กับโรงเรียนอื่นเป็นระยะๆ

ดังนั้น ผู้ใช้ผลการประเมินทั้งสามกลุ่มอันได้แก่ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนทำการตัดสินใจโดยตรงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ตามต้องการหรือไม่ **ผู้เรียนสามารถเป็นผู้ประเมินความก้าวหน้าของตนได้** และใช้ผลการประเมินเหล่านั้นในกิจกรรมบางอย่างที่กำหนดให้ทำได้ ในการนำผลการประเมินไปใช้ทำการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนประจำวันได้อย่างเหมาะสมนั้นจำเป็นต้องทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการตัดสินใจซ้ำๆ เช่นนี้อย่างต่อเนื่อง และการประเมินในระดับ

ชั้นเรียนจะเน้นที่ความรอบรู้เป็นรายบุคคล โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานความรอบรู้ที่ยอมรับไว้ใช้สำหรับประเมินว่าผู้เรียนมีความรอบรู้ในระดับที่ต้องการหรือไม่

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน มุ่งตอบจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครองผู้เรียนเป็นผู้ใช้ผลการประเมินมากที่สุด ส่วนการประเมินขนาดใหญ่เป็นการทดสอบมาตรฐานซึ่งทดสอบกับผู้เรียนจำนวนมากหรือกลุ่มขนาดใหญ่ มีหลักการมุ่งตอบจุดมุ่งหมายของผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และผู้กำหนดนโยบายการศึกษา การประเมินทั้งสองระดับจึงมีข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการประเมินต่างกัน นิยามคุณภาพของการประเมินต่างกัน และใช้วิธีการประเมินที่มีพื้นฐานต่างกัน

ดังนั้นการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีลักษณะดังนี้ 1) มีเป้าหมายการประเมิน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองความถนัดและความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ได้คะแนนถูกต้องแม่นยำ ละเอียดครอบคลุมเป็นไปตามสภาพจริง และเพื่อตัดสินผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน 2) มีจุดเน้นเพื่อทดสอบคุณลักษณะร่วมกันของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อประเมินทักษะที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงนอกโรงเรียน เน้นคุณลักษณะที่แปรเปลี่ยนไปตามเวลา 3) บทบาทของผู้ประเมินคือครูผู้สอนเป็นทั้งผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้แปลผล และผู้ใช้ผลการประเมิน 4) ความถี่ในการ

ประเมินและการให้คะแนนของการประเมินในระดับชั้นเรียน ทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง ให้คะแนนแบบปรนัยและมีการใช้ดุลยพินิจตัดสินแบบอัตนัย เน้นการให้คะแนนโดยบุคคลมากกว่าใช้เครื่องตรวจความสามารถเปรียบเทียบกันได้มีความสำคัญน้อยมาก ใช้วิธีการหลากหลาย 5) การบริหารการประเมินอาจจะหรืออาจจะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกคนในห้องเรียนเดียวกัน โดยทั่วไปเป็นการประเมินแบบไม่จำกัดเวลาหรือเป็นแบบระดมความคิด 6) ผลของการประเมินออกมาในรูปของคะแนนประกอบคำบรรยาย ใช้การตัดสินเส้นภาพของคะแนน และผลการประเมินส่งผลย้อนกลับทันที 7) คุณภาพของการประเมิน หมายถึงการส่งผลในทางส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และนิยามโดยครูผู้สอนแต่ละคน

3. วิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้การประเมินวิธีการต่างๆ ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ดังนี้

3.1 การตัดสินใจก่อนเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องมีการประเมินจาก 1) การทบทวนศึกษาหลักสูตร แผนการสอน ตำราหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การประเมินผลที่ผู้เรียนจำเป็นต้อง

เรียนรู้ได้ 2) การสังเกต จดบันทึกที่ผู้เรียนในระหว่างชั้นเรียน พูดคุยกับครูคนอื่นที่เคยสอนผู้เรียนมาก่อน คะแนนผลการทดสอบต่างๆ เกรดของผู้เรียน ข้อมูลภูมิหลังของครอบครัวผู้เรียน 3) การสังเกต แรงจูงใจ ความสนใจ ความเชื่อ และประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน การสังเกตท่าที ความรู้สึกของผู้เรียนต่อหัวข้อการเรียนรู้ ผลการสอบก่อนเรียน ผลการประเมินเดิมของครูผู้สอน 4) การสำรวจ ทบทวนกิจกรรมชนิดต่างๆ ที่ครูใช้มาก่อนว่าสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดีหรือไม่ วิเคราะห์ลำดับขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ สำรวจทบทวนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ ที่ได้ทำกิจกรรมดังกล่าว 5) สำรวจทบทวนเป้าหมายการศึกษาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาทบทวนคำถามที่ผู้เรียนควรสามารถตอบได้ ศึกษาทบทวนทักษะการคิด และการปฏิบัติที่ผู้เรียนควรสามารถปฏิบัติได้หลังเกิดการเรียนรู้แล้ว และ 6) สังเกต ผู้เรียนตามความต้องการเรียนรู้พิเศษและความต้องการทางสังคม การสังเกตและจดจำพฤติกรรมผู้เรียนในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนที่ได้ผลดีที่สุดในอดีตที่ผ่านมา เพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จุดหมายคล้ายๆ กัน

3.2 การตัดสินใจในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องมีการประเมินจาก 1) การสังเกตผู้เรียนในช่วงทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนตอบคำถามของครูหรือไม่ สังเกตปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน 2) การวินิจฉัยลักษณะความผิดพลาดของผู้เรียนหรือความคิดที่

ผิดพลาดที่ผู้เรียนใช้ คิดค้นหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีอื่นๆ ระบุผู้เรียนคนที่ไม่ร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 3) การสังเกตและประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับปริมาณและชนิดของการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการแตกต่างกัน สารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ตามการปฏิบัติตามจุดหมายการเรียนรู้ การทำบ้านและผลสอบย่อย และการสัมภาษณ์ผู้เรียน และ 4) การสังเกตและตรวจสอบผลงานที่สำเร็จเรียบร้อยแล้ว สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน การบ้านของผู้เรียน ผลการทดสอบ และสอบย่อยๆ

3.3 การตัดสินใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องมีการประเมินจาก 1) การใช้แบบทดสอบในชั้นเรียน ผลงานของโครงการระยะยาว การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เรียน ผลการทดสอบด้วยข้อสอบครูสร้าง 2) การสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ศึกษาทบทวนผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ด้านผลสัมฤทธิ์และด้านความถนัด ศึกษาทบทวนสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครอบครัว 3) การดูผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอบย่อย การทดสอบ โครงการในชั้นเรียน รายงานผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ การสังเกตเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน ความรู้ที่เป็นผลเกิดขึ้นในช่วงระยะสั้นหรือช่วงระยะยาว 4) การสรุปผลการปฏิบัติในชั้นเรียนตามจุดหมายการเรียนรู้ที่สำคัญ สรุปผลการตอบข้อคำถามที่สำคัญที่

คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐาน สรุปผลจากระดับความชอบกิจกรรมและเนื้อหาในบทเรียน และ 5) การสรุปความสนใจของผู้เรียนและปฏิกิริยาต่อกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนรู้ สรุปผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียนจากแบบทดสอบในชั้นเรียนตามหลักสูตร และสรุปผลการตอบในชั้นเรียน จากเนื้อหาที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐานอื่นๆ

เทคนิควิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสรุปได้ดังนี้
 ตารางที่ 1 วิธีการประเมินเป้าหมายทางการศึกษาด้านความรู้

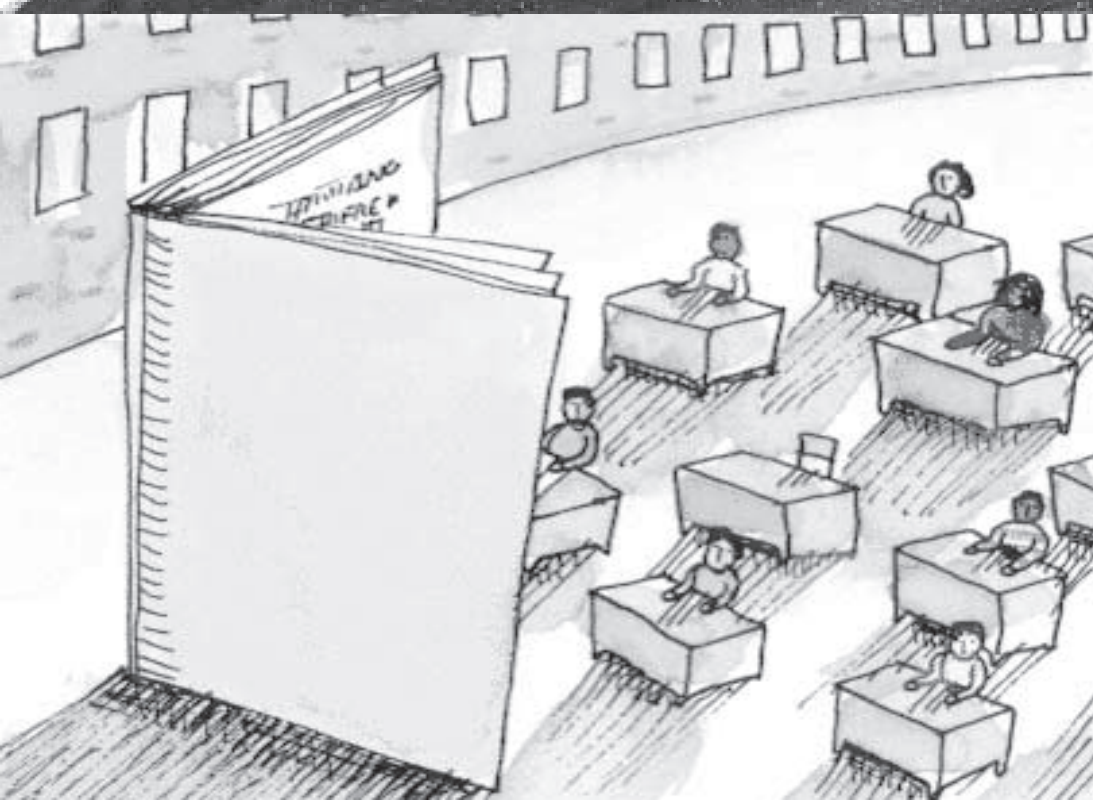
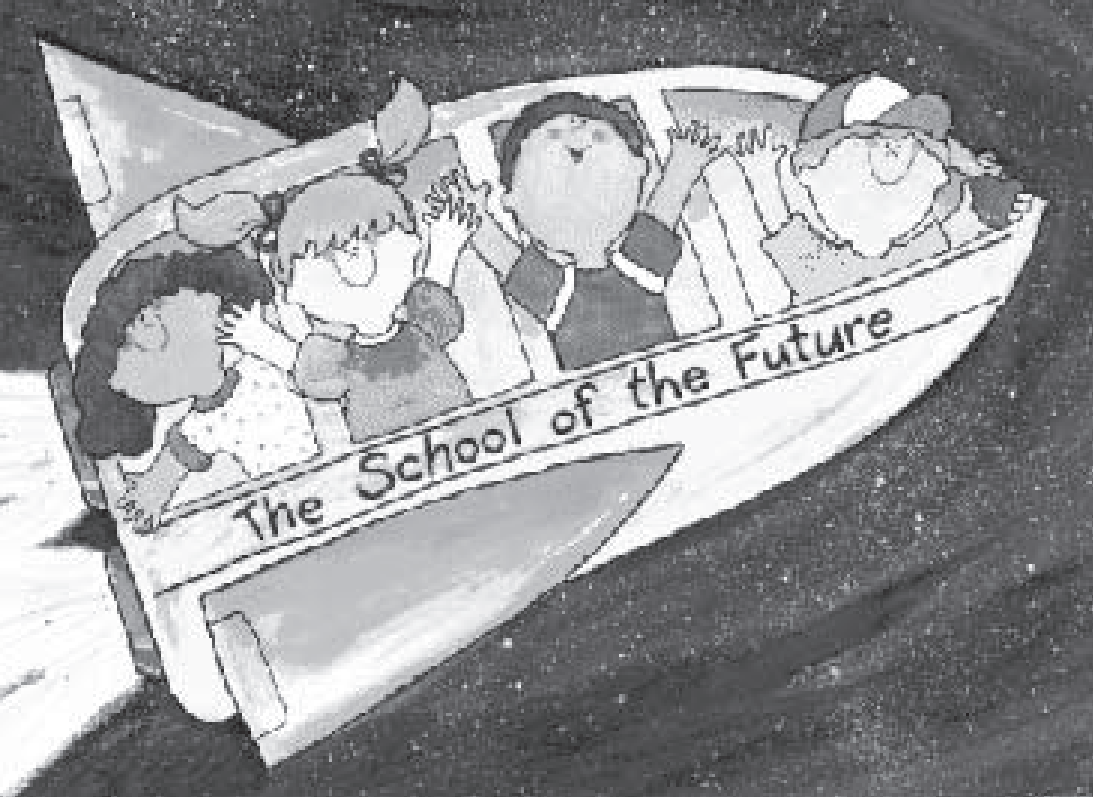
เป้าหมายที่ ต้องการประเมิน	การสื่อสาร ด้วยตนเอง	การประเมินด้วย การปฏิบัติ	แบบทดสอบ	
			อัตนัย	เลือกตอบ
ด้านความรู้	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถตั้งคำถามประเมินคำตอบและสรุปอ้างอิงความรอบรู้แต่เป็นวิธีที่ใช้เวลามาก 	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับเป้าหมายนี้ ควรใช้อีกสามวิธีที่เหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> ● คำถามอัตนัยสามารถบอกความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อเนื้อหาความรู้ต่างๆได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อสอบหลายตัวเลือก ถูกผิด จับคู่ และเติมคำสามารถใช้ประเมินตัวอย่างความรอบรู้ในเนื้อหาความรู้ได้
ด้านการคิด เหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถถามนักเรียนให้ “คิดออกมา” ได้ หรือสามารถถามคำถามต่อไปเพื่อซักถามเหตุผลที่คิด 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถเฝ้าดูผู้เรียนแก้ปัญหาบางอย่างหรือสังเกตจับบันทึกตรวจสอบผลงานบางอย่างและอ้างอิงประสิทธิภาพการคิดเหตุผล 	<ul style="list-style-type: none"> ● เขียนบรรยาย การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน สามารถสะท้อนประสิทธิภาพการคิดเหตุผลของผู้ตอบได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถประเมินรูปแบบการคิดเหตุผลบางชนิดได้

ตารางที่ 2 วิธีการประเมินเป้าหมายทางการศึกษาด้านทักษะ และวิธีการปฏิบัติ

เป้าหมายที่ ต้องการประเมิน	การสื่อสาร ด้วยตนเอง	การประเมินด้วย การปฏิบัติ	แบบทดสอบ	
			อัตนัย	เลือกตอบ
ด้านทักษะวิธี การปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้ได้ดีเมื่อทักษะเป็นความสามารถในการสื่อสาร ถ้อยคำพูด ยังสามารถประเมินความรอบรู้เกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อทักษะการปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถสังเกต จดบันทึก และประเมินทักษะในขณะที่เขากำลังแสดงหรือลงมือปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถประเมินความรอบรู้เกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ แต่ไม่สามารถใช้วิธีนี้ประเมินตัวทักษะออกมาเองได้ 	
ด้านการสร้างสรรค์ ผลงาน	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถประเมิน- (1) ความสามารถในการปฏิบัติตามขั้นตอนในการสร้างผลงาน (2) คุณลักษณะของผลงานเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถซักถามความรู้เกี่ยวกับวิธีการและความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของผลงานที่มีคุณภาพแต่ไม่ใช่คุณภาพของผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถประเมินความรอบรู้เกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นต่อความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณภาพ แต่ไม่สามารถใช้วิธีการนี้ประเมินคุณภาพของผลงานเอง 	

ตารางที่ 3 วิธีการประเมินเป้าหมายทางการศึกษาด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ

เป้าหมายที่ ต้องการประเมิน	การสื่อสาร ด้วยตนเอง	การประเมินด้วย การปฏิบัติ	แบบทดสอบ	
			อัตนัย	เลือกตอบ
ด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถพูดคุย กับนักเรียน เกี่ยวกับความ รู้สึกของเขา 	<ul style="list-style-type: none"> ● สามารถ อ้างอิงความ รู้สึกจาก พฤติกรรม และผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● คำตอบที่ตอบ ข้อคำถาม ปลายเปิด สามารถ สะท้อน ความคิดความ รู้สึกนึกคิด และอารมณ์ สังคมของ ผู้เรียนได้ และอาจใช้ แบบสอบถาม ถามความรู้สึก นึกคิด อารมณ์ จิตใจ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การเลือก คำตอบจาก ข้อทรงความ ในแบบสอบ ถามปลายปิด สามารถวัด ความรู้สึกของ นักเรียนได้

สารบัญ

คำนำ

ประกาศคุณูปการ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทที่ 1 ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในระดับ	
 ชั้นเรียน.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทิศทาง	
การปฏิรูปการศึกษา.....	5
การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน	
เป็นสำคัญ.....	6
ความสัมพันธ์ของคำศัพท์ต่างๆ เกี่ยวกับ	
การประเมิน.....	9
ผู้ใช้และการใช้ผลการประเมินในระดับการจัด	
กิจกรรมการเรียนรู้.....	12

ลักษณะเฉพาะของการประเมินระดับชั้นเรียน.....	16
การประเมินเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้.....	18

บทที่ 2 แนวคิดการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 23

แนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ.....	23
หลักการของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ.....	30
ข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	43
ลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ.....	47

บทที่ 3 วิธีการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล 51

การสื่อสารส่วนบุคคล.....	51
ประเภทของการสื่อสารส่วนบุคคล.....	52
การถามตอบในชั้นเรียน.....	53
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วย การถามตอบผู้เรียนในชั้นเรียน.....	57
การพบปะพูดคุยกับผู้เรียน.....	57
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการพูดคุย กับผู้เรียนแบบเป็นกันเอง.....	60
การพูดคุยกับคนอื่น.....	60

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการพูดคุย	
และเสนอแนะจากครูและคนอื่นๆ.....	62
การอภิปรายในชั้นเรียน.....	63
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการอภิปราย	
ในชั้นเรียน.....	65
การสอบปากเปล่า.....	66
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินแบบสอบปากเปล่า	
ผู้เรียนรายบุคคล.....	68
การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน.....	68
ข้อพิจารณาในการใช้บันทึกของผู้เรียน.....	72
การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านแล้วสรุปประเด็น.....	73
ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินจากการตรวจ	
การบ้านและแบบฝึกหัดประจำวัน.....	76
บูรณาการการประเมินจากการสื่อสารส่วนบุคคลกับ	
การเรียนการสอน.....	76
จุดเด่นของการใช้การสื่อสารส่วนบุคคลเป็นการประเมิน	79
ส่วนประกอบอื่นๆ ที่ควรพิจารณา.....	81
สรุปข้อดีและข้อควรคำนึงในการใช้การสื่อสารส่วนบุคคล	
ในการประเมิน.....	83
บทที่ 4 วิธีการประเมินจากการปฏิบัติ	85
การประเมินจากการปฏิบัติคืออะไร.....	85

ประเภทของงาน/กิจกรรมการปฏิบัติ.....	85
การสังเกตจดบันทึกและให้คะแนนผลการปฏิบัติ.....	101
การสังเกตอย่างเป็นระบบและการจดบันทึกเหตุการณ์....	102
การสังเกตอย่างเป็นระบบ.....	102
การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อย.....	103
แบบตรวจสอบรายการ.....	107
แบบประเมินค่าหรือมาตราประเมินค่า.....	113
การให้คะแนนผลการปฏิบัติ.....	118
การจัดทำการประเมินการปฏิบัติ.....	123

บทที่ 5 วิธีการประเมินสภาพจริงและการประเมิน

ด้วยพอดโฟลิโอ..... 125

การประเมินสภาพจริงคืออะไร.....	126
ระดับของสภาพจริง.....	126
การประเมินด้วยพอดโฟลิโอ.....	133
พอดโฟลิโอให้นักเรียนคืออะไร.....	134
พอดโฟลิโอมีรูปร่างอย่างไร.....	136
ประเภทของพอดโฟลิโอ.....	137
พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยม.....	137
พอดโฟลิโอแสดงการเจริญงอกงามและความก้าวหน้า ในการเรียนรู้.....	140
การใช้พอดโฟลิโอ.....	144

วิธีการเก็บรวบรวมงาน.....	146
การส่งเสริมให้มีการฝึกหัดสะท้อนตนเอง.....	148
การประเมินตนเองของนักเรียน.....	149
เกณฑ์การให้คะแนนงาน/กิจกรรมในพอดโฟลิโอ.....	152
แบบตรวจสอบรายการ.....	153
มาตรฐานประเมินค่าเชิงตัวเลข.....	157
มาตรฐานประเมินค่าเชิงคุณภาพ.....	160
การสร้างเกณฑ์ตัดสินพอดโฟลิโอ.....	165
สรุป.....	174

บทที่ 6 วิธีการประเมินด้วยข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น : ข้อสอบอัตนัย และข้อสอบเลือกตอบ..... 177

ลักษณะทั่วไปของข้อสอบอัตนัย.....	178
ประเภทของข้อสอบอัตนัย.....	179
ชนิดคำถามของข้อสอบอัตนัย.....	180
ข้อแนะนำในการใช้ข้อสอบอัตนัย.....	182
วิธีการตรวจให้คะแนน.....	183
ปัญหาของการตรวจให้คะแนน.....	186
ข้อดี ข้อจำกัดของข้อสอบอัตนัย.....	189
สรุป.....	189
การใช้ข้อสอบตอบสั้นและข้อสอบเติมคำ.....	190

ข้อสอบตอบสั้น.....	190
ข้อสอบเติมคำ.....	193
ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบตอบสั้นและข้อสอบเติมคำ	195
สรุป.....	196
ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก.....	196
ลักษณะของข้อสอบเลือกตอบ.....	196
รูปแบบข้อสอบเลือกตอบ.....	197
ข้อเสนอแนะในการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ.....	200
ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบแบบเลือกตอบ.....	201
สรุป.....	202
การใช้ข้อสอบปรนัยแบบถูกผิดและแบบจับคู่.....	202
ข้อสอบแบบถูกผิด.....	203
ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบแบบถูกผิด.....	206
ข้อสอบจับคู่.....	207
ลักษณะของข้อสอบจับคู่.....	208
ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบแบบจับคู่.....	212
สรุป.....	212
บรรณานุกรม.....	213

1

ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน

ความเป็นมาและความสำคัญ

สังคมโลกในศตวรรษใหม่มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก อันเป็นผลพวงมาจากการที่ในแต่ละประเทศต่างก็มุ่งพัฒนาตนเองให้มีความเจริญและก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการแข่งขันในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมกันอย่างมากระหว่างกัน ดังนั้น รัฐบาล หน่วยงาน และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องจัดการปฏิรูปการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน เพื่อให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและมีความสามารถที่หลากหลาย การศึกษาในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนามนุษย์ให้ฉลาดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงต้องมีการปรับปรุงให้เอื้อและส่งเสริมต่อเด็กให้สามารถ

เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด เพื่อให้มีผล การเรียนรู้ก้าวหน้าไปอย่างยอดเยี่ยมและก้าวหน้าไปบนเส้นทาง ที่คาดหวังไว้

ในการพัฒนาระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา
ของไทยได้มีแนวคิดการปฏิรูปจากเดิมอย่างชัดเจน ตั้งแต่ปีพุทธศักราช
2540 ด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541-2544)
และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)
ซึ่งต่างให้ความสำคัญจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพ
ของคน” แนวการพัฒนาจึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมาย
หลักของการพัฒนา มุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
โดยอาศัยการศึกษาเป็นกลไก สร้างรากฐานในการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของคน

ดังนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
จึงได้ให้ทิศทางในการปฏิรูปการศึกษาด้านการเรียนรู้ที่ชัดเจนว่าการ
จัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ
วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข
มีแผนจัดการศึกษาที่สำคัญคือ

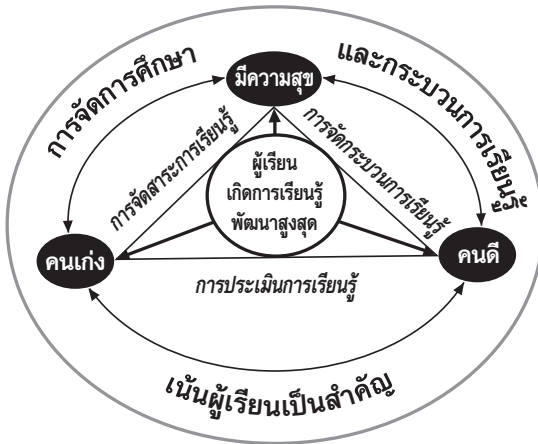
การจัดการศึกษียึดหลักการว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า **“ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด”** กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การจัดสาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการให้เหมาะสมกับผู้เรียน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลส่วนกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้ รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียน อาจเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการต่างๆ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาและสถานที่หลากหลาย

การประเมินการเรียนรู้ ให้พิจารณาประเมินผู้เรียนจาก พัฒนาการ ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอน อย่างเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการศึกษา และนำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ ด้วยวิธีการหลากหลาย อันเป็นหนทางที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้สูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

การจัดการศึกษาตามทิศทางการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นต้อง จัดสาระการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้และการประเมินการเรียนรู้ ให้สมดุล เหมาะสมและสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาสูงสุด เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ดังสรุปเป็นความสัมพันธ์ในภาพ 1

ภาพ 1 หลักการจัดการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้
ตาม พ.ร.บ.การศึกษา 2542

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าหาหลักการ รูปแบบและเทคนิคการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจัดทำเป็น เอกสารคู่มือสำหรับครูผู้สอนได้นำแนวคิดในการจัดการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไปใช้ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทิศทางการปฏิรูปการศึกษา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับชั้นเรียนให้บรรลุตาม ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาผู้สอนต้องรู้วัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน อย่างชัดเจน วางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ผู้เรียน ได้เรียนและปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประพฤติปฏิบัติลงมือกระทำจริง จัดกิจกรรม ต่างๆให้ผู้เรียนมีโอกาสรับรู้โดยผ่านการรับรู้หลายทาง อาทิ ฟัง พูด ถาม สัมผัส และทดลองกิจกรรมต้องทำด้วย ชวนคิดชวนทำ มีความยากง่าย สลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัยและความสามารถของ ผู้เรียน การทำกิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว และกิจกรรมควรใกล้ชิดตัว เกี่ยวข้องมีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียนหรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องให้โอกาสผู้เรียน ทบทวนความรู้เดิม รับรู้ ค้นหา รวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ และสร้างความหมายข้อมูล โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ด้วยตนเอง สรุปและจัดระเบียบความรู้ข้อมูล และได้แสดงออกในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการเรียนรู้” อันได้แก่ ทักษะการสืบค้นหาความรู้ ทักษะการอ่าน การฟัง การตั้งคำถาม จับประเด็นความ จดบันทึก เขียน อธิบาย สรุป และทักษะการพูดสื่อสาร ทักษะกระบวนการคิด เปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอภิमान (Metacognition) รวมทั้งทักษะการวิจัย จัดการ และทักษะการทำงานกับคนอื่น ๆ เป็นกลุ่ม

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าว จึงเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและเรียนรู้ก้าวหน้าสูงสุด การประเมินจึงต้องสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความถนัด ความสนใจแตกต่างกันไป การประเมินจึงไม่ควรเป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันทุกคน แต่ควรมีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือก และแสดง

ความรู้ ความสามารถ ความรู้สึกที่ผู้เรียนมีและประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และอาศัยข้อมูลหลักฐานเหล่านั้นสะท้อนภาพที่เป็นจริงของผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงวิธีการของผู้สอน และวิเคราะห์วินิจฉัยผู้เรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การประเมินจากการสอบด้วยวิธีที่ ชัด กว้างขวาง หรือเขียนตอบลงบนกระดาษคำตอบเพียงอย่างเดียวจึงขาดความเหมาะสมและไม่เพียงพอที่จะให้ข้อมูลหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้ครบถ้วน

การประเมินจึงต้องปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมเทคนิค วิธีการการประเมินให้หลากหลายสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สามารถนำข้อมูลหลักฐานไปตัดสินใจใช้ตั้งแต่ก่อนเริ่มต้นหรือระยะแรกของการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จะเรียนระดับใด มีความรอบรู้เดิมมากน้อยระดับใด มีความรู้ในสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่หรือไม่ และจัดผู้เรียนให้มีโอกาสเลือกเรียนตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคนได้เหมาะสม ทำการประเมินในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะสมย่อย (Formative) เพื่อดูว่ากิจกรรมการเรียนรู้ใดบ้างที่ผู้เรียนมีความก้าวหน้าอย่างน่าพอใจ คนใดมีข้อบกพร่องต้องช่วยเหลือ และผู้สอนยังนำไปใช้เพื่อปรับปรุงวิธีดำเนินการของตัวผู้สอน และทำการประเมินสรุปรวมเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยเรียนหรือรายวิชา เพื่อรับรองผลการเรียนว่าผู้เรียนคนใดมีความ

รอบรู้หรือประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้เนื้อหาที่สมควรเลื่อนไปเรียนในเนื้อหาต่อไป และเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนควรได้รับเกรดในระดับใด

การประเมินจึงเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนกับหลักสูตร หรือเป็นหนึ่งเดียวกับกระบวนการเรียนรู้เพราะเกิดขึ้นสม่ำเสมอตลอดหลักสูตร และการทำกิจกรรมการเรียนรู้ประจำวัน ใช้เพื่อเพิ่มและเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ ลุ่มลึกและเพื่อขยายความสามารถของผู้เรียนให้ฝ่ายโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริงที่นอกเหนือจากระบบโรงเรียน และที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่ง ครูผู้สอนต้องดำเนินกิจกรรมการประเมินด้วยรูปแบบกัลยาณมิตร มีจิตใจช่วยเหลือเกื้อกูลมากกว่าการจับผิดลงโทษ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงมีลักษณะที่ต่างไปจากการวัดผลการเรียนรู้แบบเดิมๆ ที่มองผู้เรียนเป็นเพียงสิ่งที่ต้องการวัด เสมือนวัตถุสิ่งของที่ไร้ชีวิตจิตใจ การวัดมุ่งเน้นความสำคัญของความเป็นวัตถุวิสัยหรือความเป็นปรนัย โดยเน้นข้อสอบวัดที่เข้าใจตรงกัน ให้คะแนนได้ตรงกัน และแปลความหมายได้ตรงกัน มากกว่าที่จะรับรู้สภาพความเป็นจริง ในทางตรงข้ามการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะเป็นการประเมินที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความเป็นมนุษย์ เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก รัก ชอบ เกลียด โกรธ สนใจ ไม่สนใจ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องและขึ้นอยู่กับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ครู พ่อแม่ เพื่อนๆ และตัวผู้เรียนเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทำให้กระบวนการประเมินมีความถูกต้องแม่นยำ การประเมินจึงควร

มีข้อมูลจากหลายแหล่งนอกเหนือจากครูผู้สอน อาทิ การแสดงความ
คิดเห็นและประเมินตนเอง การแสดงความคิดเห็นและประเมินจาก
เพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้สนใจเกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของคำศัพท์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมิน

คำศัพท์เกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้หลายคำมีความหมาย
ใกล้เคียงกัน ทำให้ครูทั่วไปมักใช้คำศัพท์ต่างๆ แทนกันอยู่เสมอ อาทิ
คำว่า “การวัด” “การทดสอบ” “การประเมินผล” แต่ที่จริงแล้ว
คำศัพท์เหล่านี้มีความหมายเฉพาะที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความ
เข้าใจเกี่ยวกับการประเมินในแนวคิดที่กว้างและตรงประเด็นยิ่งขึ้น
ขอให้พิจารณาความหมายเฉพาะของแต่ละคำดังนี้

คำแรกได้แก่ “การวัด” หรือ “การวัดผล” หมายถึง
กระบวนการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่วัดอย่างมีกฎเกณฑ์ ครูสามารถ
วัดคุณลักษณะบางอย่างของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบเขียนตอบลง
บนกระดาษ ใช้มาตราวัดน้ำหนักและส่วนสูง ใช้การทดสอบปฏิบัติ (เช่น
เด็กสามารถเตะลูกบอลได้ไกลเพียงไร) และใช้วิธีการอื่นๆ อีกหลาย
วิธี ส่วน “การทดสอบ” เป็นวิธีการวัดชนิดหนึ่งที่มีการใช้อย่างกว้าง
ขวางโดยใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัด การทดสอบเป็นวิธีการอย่าง
มีระบบสำหรับ “วัดพฤติกรรมของผู้เรียนและให้ผลการวัดออกมาเป็น
คะแนน” แบบทดสอบ หมายถึง “ชุดของคำถามหรือรายการกระตุ้น
ให้ผู้เรียนตอบหรือแสดง” แบบทดสอบมีมากมายหลายชนิด อาทิ

แบบทดสอบเลือกตอบ เขียนตอบ แบบทดสอบพิมพ์ดีด ว่ายน้ำ สำหรับแบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้ดำเนินการสอบต้องพูดหรือดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และกระบวนการให้คะแนนที่เป็นแบบแผนเดียวกันจนทำให้สามารถ “ให้คะแนนที่สอบได้ต่างเวลาและต่างสถานที่กัน สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้” ซึ่งเรียกว่า “คะแนนเกณฑ์ปกติ”

การประเมินผล (Evaluation) ในบางครั้งมีผู้ใช้ในความหมายของการทดสอบและการให้เกรด แต่แท้จริงแล้วมีความหมายกว้างขวางมากกว่านั้น คือ เป็นกระบวนการที่ทำต่อจากการวัด แล้วตัดสินใจลงสรุปคุณค่าอย่างมีกฎเกณฑ์ การประเมินผลจึงเป็นผลการตัดสินใจจากผู้ประเมิน ไม่ใช่ผลจากการวัดโดยตรง

ส่วน “การประเมิน” (Assessment) เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายกว้างขวางกว่าคำอื่นๆ ที่กล่าวมา เป็นคำที่นำมาใช้ในความหมายของการประเมินแนวใหม่เพื่อให้ต่างไปจากการวัดแบบเก่าที่เป็นการวัดและการทดสอบด้วยแบบทดสอบเลือกตอบ **การประเมิน** หมายถึง กระบวนการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สำหรับใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย ใช้ตัดสินประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความเพียงพอของหลักสูตร และใช้ชี้แนะนโยบาย

ดังนั้นเมื่อครูทำการประเมินความสามารถในการอ่านของผู้เรียน แสดงว่าครูกำลังเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งในรูปแบบเชิงปริมาณ และในรูปแบบลักษณะเชิงบรรยาย เป็นต้นว่า อ่านคำถูกกี่คำ อ่านผิด กี่คำ อ่านผิดคำประเภทใด มีความสนใจและความตั้งใจในการอ่าน หรือไม่ว่าอย่างไร เพื่อตัดสินใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดหมาย การเรียนรู้ระดับใด

ในปัจจุบันมีคำศัพท์ใหม่ที่นิยมใช้กันอีกสองคำได้แก่ **การประเมินทางเลือกใหม่** และ**การประเมินสภาพจริง** การประเมินทั้งสองแบบเป็นการประเมินการปฏิบัติทั้งคู่ ที่นำมาใช้เพื่อให้แตกต่างจากการประเมินแบบเก่าที่เคยปฏิบัติกันมา คำว่าทางเลือกใหม่มีความหมายว่า เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบมาตรฐาน หรือแบบทดสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก (รวมทั้ง ถูกผิด จับคู่และเติมคำ) ที่มีผู้นิยมใช้กันมาก ส่วนคำว่า **สภาพจริง** ในการประเมินสภาพจริง หมายถึง การนำเสนอผู้เรียนด้วย งาน/กิจกรรมที่มีความหมายต่อการศึกษาโดยตรงแทนการนำเสนอที่มีความหมายทางอ้อม ตัวอย่างเช่น “ให้ผู้เรียนอ่านงานเขียนที่มีความยาวมากหลาย ๆ บทความ แล้วนำข้อมูลที่อ่านได้มาเปรียบเทียบมุมมองทางสังคมว่าแตกต่างกันอย่างไร” ลักษณะงานเช่นนี้มีความหมายโดยตรงต่อผู้เรียน เพราะเป็นบทอ่านที่ให้ความคิดและต้องนำไปใช้จริงในสังคมต่อไป อีกตัวอย่างหนึ่งเช่น “ให้ผู้เรียนอ่านข้อความสั้น ๆ แล้วตอบคำถามเกี่ยวกับแนวคิดหลักในบทความนั้นคืออะไร” ลักษณะนี้มีความหมาย

โดยอ้อมเพราะเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการเรียนรู้ขั้นสุดท้ายของการอ่าน การประเมินสภาพจริงต้องมีลักษณะสำคัญคือ 1) ประเมินในสิ่งที่ผู้เรียน รู้และสามารถทำได้ 2) เน้นวัตถุประสงค์ที่มีความหมายโดยตรงมากกว่าทางอ้อม 3) ลักษณะของงาน/กิจกรรมควรมีระดับความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนรู้งานกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน และ 4) ใช้งาน/กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดกว้างขวางมากกว่าคำตอบถูกคำตอบเดียว และควรเป็นงานที่ทำเป็นกลุ่มซึ่งใช้เวลาานพอสมควรในการทำงานให้เสร็จ เช่น สองสามวัน สัปดาห์หรือเป็นเดือน

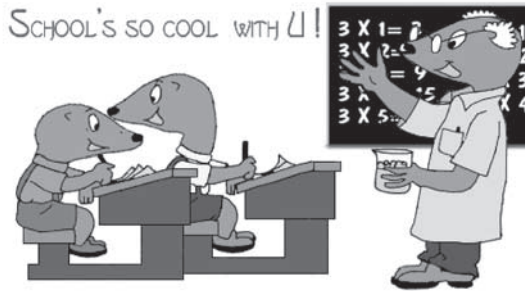
เครื่องมือหรือเทคนิคการประเมินจึงมีหลากหลายชนิดครอบคลุมการทดสอบชนิดต่างๆ การสังเกต การสัมภาษณ์ พูดคุย ซักถาม การวิเคราะห์เชิงบรรยายลักษณะของการปฏิบัติและผลงานของผู้เรียน การวิเคราะห์จากการจัดบันทึกของผู้เรียน การแสดงความคิดเห็น ต่องาน รวมทั้งแบบทดสอบเลือกตอบ และเขียนตอบ

ผู้ใช้และการใช้ผลการประเมินในระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศของบุคคลที่เกี่ยวข้องสามกลุ่มคือ ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เรียน ดังแสดงตัวอย่างการใช้คำถามหลักที่ต้องตอบ และสารสนเทศที่ต้องการ ในตาราง 1-1, 1-2 และ 1-3 ตามลำดับ

ตาราง 1-1 ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน

ตัวอย่างการใช้	คำถามสำคัญที่ต้องการคำตอบ	สารสนเทศที่ต้องการ
<ul style="list-style-type: none"> ● บอกระดับความสำเร็จของตน ● ระบุความต้องการของตน ● เชื่อมโยงความพยายามกับผลที่เกิดขึ้น ● วางแผนเพื่อการศึกษาต่อและการเลือกอาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ฉันผ่านมาตรฐานของครูผู้สอนหรือยัง ● ฉันต้องการความช่วยเหลืออะไรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ● ผลงานที่ฉันพยายามทำได้ผลดีเพียงไร ● การเรียนรู้ชั้นต่อไปของฉันควรเป็นอะไร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินความรอบรู้ควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระที่เรียน ● ประเมินควบคู่ไปกับการสร้างสมรรถภาพทางการเรียน ● ประเมินความรอบรู้ควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนพยายามเรียนรู้ ● ประเมินความรู้พื้นฐานจำเป็นสำหรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ตาราง 1-2 ครูเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน

ตัวอย่างการใช้	คำถามสำคัญที่ต้องการคำตอบ	สารสนเทศที่ได้จากการประเมิน
<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน ● ระบุความต้องการของกลุ่มผู้เรียนหรือทั้งห้องเรียน ● จัดกลุ่มให้ผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้เรียนคนไหนต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง ● ผู้เรียนกลุ่มไหนต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง ● ผู้เรียนคนใดควรทำงานร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินความรอบรู้ของผู้เรียนแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง ● ประเมินความรอบรู้สรุปรวมทั้งกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
<ul style="list-style-type: none"> ● ให้เกรด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรให้เกรดอะไรในใบรายงานผลการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินความรอบรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเป็นช่วงระยะ (ถ้าจัดกลุ่มตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน) ● สรุประดับความรอบรู้ตามเนื้อหาสาระที่บังคับของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ● ประเมินผลตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> ● เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปได้ผลดีเพียงไร ● ฉันทจำเป็นต้องพัฒนาให้เป็นครูที่ดีขึ้นได้อย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินการปฏิบัติของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ● ประเมินการปฏิบัติของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 1-3 พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน

ตัวอย่างการใช้	คำถามสำคัญที่ต้องการคำตอบ	สารสนเทศที่ได้จากการประเมิน
● บอกระดับความสำเร็จของเด็ก	● เด็กของข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในโรงเรียนหรือไม่	● ให้ผลย้อนกลับสู่ความรอบรู้ในเนื้อหาสาระอย่างต่อเนื่อง
● ระบุความต้องการ	● เด็กของข้าพเจ้าต้องการอะไรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ	● ให้ผลย้อนกลับสู่ความรอบรู้ในเนื้อหาสาระอย่างต่อเนื่อง
● ประเมินผลครู	● ครูของลูกข้าพเจ้าดูแลการเรียนของเด็กได้ดีหรือไม่	● ให้ผลย้อนกลับสู่ความรอบรู้ในเนื้อหาสาระอย่างต่อเนื่อง
● ประเมินผลโรงเรียน	● โรงเรียนของลูกข้าพเจ้าดำเนินการตอบสนองความต้องการของครอบครัวข้าพเจ้าหรือไม่	● เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของโรงเรียนนี้กับโรงเรียนอื่นเป็นระยะๆ

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปอ้างอิงหลักการได้ดังนี้

1. ผู้ใช้ผลการประเมินทั้งสามกลุ่มอันได้แก่ ผู้เรียน ครูผู้สอน พ่อแม่ผู้ปกครองทำการตัดสินใจโดยตรงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีผลสัมฤทธิ์ตามต้องการหรือไม่

2. เรามักคิดว่าผู้เรียนคือผู้ถูกประเมินและไม่สามารถเป็นผู้ประเมิน แต่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าผู้เรียนเป็นหรืออย่างน้อยที่สุดสามารถเป็นผู้ประเมินความก้าวหน้าของตนได้ และใช้ผลการประเมินเหล่านั้นในกิจกรรมบางอย่างที่กำหนดให้ทำได้

3. ในการนำผลการประเมินไปใช้ทำการตัดสินใจการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนประจำวันได้อย่างเหมาะสมนั้นจำเป็นต้องทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการตัดสินใจซ้ำ ๆ เช่นนี้อย่างต่อเนื่องและเป็นที่ถูกต้องว่าทำไมเหตุการณ์การประเมินในชั้นเรียนจึงต้องทำการประเมินถี่มากกว่าการประเมินชนิดอื่นๆ ในชีวิตของผู้เรียน

4. การประเมินในระดับนี้แท้จริงแล้ว จะเน้นที่ความรอบรู้ในเนื้อหาสาระตามที่กำหนดไว้เป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจะกำหนดมาตรฐานความรอบรู้ที่ยอมรับไว้ใช้สำหรับประเมินว่าผู้เรียนมีความรอบรู้ในระดับที่ต้องการหรือไม่

ลักษณะเฉพาะของการประเมินระดับชั้นเรียน

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน มุ่งตอบจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนเป็นผู้ใช้ผลการประเมินมากที่สุด ส่วนการทดสอบมาตรฐานเป็นการทดสอบกับผู้เรียนจำนวนมากหรือกลุ่มขนาดใหญ่ มีหลักการมุ่งตอบจุดมุ่งหมายของผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และผู้กำหนดนโยบายการศึกษา การประเมินทั้งสองระดับจึงมีข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการประเมินต่างกัน นิยามคุณภาพของการประเมินต่างกัน และใช้วิธีการประเมินที่มีพื้นฐานต่างกัน ครูผู้สอนในโรงเรียนจำนวนมากมีความเข้าใจเกี่ยวกับการ

ประเมินทั้งสองระดับไม่ชัดเจน ทำให้หาวิธีการและหลักการไปใช้ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงขออธิบายลักษณะเฉพาะของการประเมินในระดับชั้นเรียนในเชิงเปรียบเทียบกับการทดสอบแบบมาตรฐานหรือการประเมินกลุ่มขนาดใหญ่ ดังสรุปในตาราง 1-4

ตาราง 1-4 การเปรียบเทียบความแตกต่างของการประเมินขนาดใหญ่กับการประเมินระดับชั้นเรียน

ประเด็น	การประเมินขนาดใหญ่	การประเมินระดับชั้นเรียน
เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อเข้าใจและจัดประเภท และรักษามาตรฐานชั้นสูง ● เพื่อให้ได้คะแนนสูงสุด ● เพื่อให้คะแนนที่ได้มานั้นเป็นตัวแทนในทางที่ดีต่อโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ● เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนให้ตอบสนองความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ● เพื่อให้ได้คะแนนถูกต้องแม่นยำละเอียดครอบคลุม ● เพื่อตัดสินใจผลที่ก่อให้เกิดกับผู้เรียน
จุดเน้น	<ul style="list-style-type: none"> ● ทดสอบคุณลักษณะที่แยกย่อยที่มีร่วมกันในผู้เรียนทุกคน ● ทดสอบผลสัมฤทธิ์ในแต่ละแขนงวิชา ● เน้นคุณลักษณะที่คงที่ตลอดเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทดสอบคุณลักษณะรวมๆ ของผู้เรียนแต่ละคน ● ประเมินทักษะที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ในชีวิตจริงนอกโรงเรียน ● เน้นคุณลักษณะที่แปรเปลี่ยนไปตามเวลา
บทบาทของผู้ประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ประเมินไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินเป็นผู้ดำเนินการสอบข้อสอบมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ประเมินคือครูผู้สอน เป็นทั้งผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้แปลผล และผู้ใช้ผลการประเมิน
วิธีการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● สอบวัดครั้งเดียว, หรือไม่บ่อยครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> ● ประเมินอย่างต่อเนื่อง ● ให้คะแนนเป็นปรนัยและอัตนัย

ประเด็น	การประเมินขนาดใหญ่	การประเมินระดับชั้นเรียน
การบริหาร การประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีแนวโน้มการให้คะแนนเป็นปรนัย ● เป็นการให้คะแนนด้วยเครื่อง ● ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ เป็นหัวใจสำคัญ ● ใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงไม่กี่วิธี ● มีมาตรฐานเดียวกันทุกคน ● มีแนวโน้มจำกัดเวลาหรือเป็นแบบ เร่งรีบตอบ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เน้นการให้คะแนนโดยบุคคล ● ความสามารถเปรียบเทียบกันได้ มีความสำคัญน้อยมาก ● ใช้วิธีการหลากหลาย ● อาจจะหรืออาจจะไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับทุกคนในห้องเรียนเดียวกัน ● โดยทั่วไปเป็นการประเมินแบบไม่จำกัด เวลาหรือเป็นแบบระดมความคิด
ผลการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการประเมินออกเป็นคะแนน หรือสรุปภาพรวม ● ผลการประเมินส่งผลย้อนกลับล่าช้า 	<ul style="list-style-type: none"> ● ผลการประเมินออกมาในรูปของคะแนน คำบรรยาย การตัดสินสรุปภาพรวม (profiles) ● ผลการประเมินส่งผลย้อนกลับทันที
ความหมาย ของคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้มาตรฐานทางเทคนิคด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ● นิยามโดยบุคคลในสาขาประเมิน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ยึดการส่งผลกระทบต่อในทางบวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ● นิยามโดยครูผู้สอนแต่ละคน

การประเมินเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการและเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอตั้งแต่ก่อนเริ่มต้น ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้การประเมินวิธีการต่างๆ ให้ได้

ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ดังตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการตัดสินใจและวิธีการประเมินสรุปในตาราง 1-5

ตาราง 1-5 คำถามและสารสนเทศของการตัดสินใจการจัดการเรียนการสอน

การตัดสินใจ	คำถาม	สารสนเทศ
1. การตัดสินใจก่อนเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	<p>1.1 ควรให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาสาระอะไร สาระการเรียนรู้อะไรที่ครูต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในวันพรุ่งนี้ อาทิยหน้าหรือในคาบเรียนที่กำหนด</p> <p>1.2 ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ควรคำนึงถึงทักษะ ความสามารถอะไรบ้าง ทักษะความสามารถอะไรของผู้เรียนที่ครูต้องการนำมาพิจารณา ในขณะวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>1.3 ควรใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรกับผู้เรียนกลุ่มนี้ได้อย่างเหมาะสม</p> <p>1.4 กิจกรรมการเรียนรู้อะไรที่ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมกันทำในบทเรียน หน่วยการเรียนรู้หรือทั้งรายวิชา</p>	<p>1.1 ครูต้องทบทวนศึกษาหลักสูตร แผนการสอน ตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การประเมินผลที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้</p> <p>1.2 ครูต้องสังเกต จัดบันทึกผู้เรียนในระหว่างชั้นเรียน พูดคุยกับครูคนอื่นที่เคยสอนผู้เรียนมาก่อน คະแนนผลการทดสอบต่างๆ เกรดของผู้เรียน ข้อมูลภูมิหลังของครอบครัว ผู้เรียน</p> <p>1.3 ครูต้องสังเกต แรงจูงใจ ความสนใจ ความเชื่อ และประสบการณ์เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน การสังเกตท่าที ความรู้สึกของผู้เรียนต่อหัวข้อการเรียนรู้ ผลการสอบก่อนเรียน ผลการประเมินเดิมของครูผู้สอน</p> <p>1.4 ครูต้องสำรวจ ทบทวนกิจกรรมชนิดต่างๆ ที่ครูใช้มาก่อนว่าสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดีหรือไม่ วิเคราะห์ลำดับขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ สำรวจ</p>

การตัดสินใจ	คำถาม	สารสนเทศ
2. การตัดสินใจในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.5 ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดหมายการเรียนรู้ข้อใด	<p>ทบทวนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ ที่ได้ทำกิจกรรมดังกล่าว</p> <p>1.5 สํารวจทบทวนเป้าหมายการศึกษาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาทบทวนคำถามที่ผู้เรียนสามารถตอบได้ ศึกษาทบทวนทักษะการคิดและการปฏิบัติที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้หลังเกิดการเรียนรู้แล้ว</p>
	1.6 ควรจัดเตรียมผู้เรียนอย่างไร	<p>1.6 สังเกตผู้เรียนตามความต้องการเรียนรู้พิเศษและความต้องการทางสังคม การสังเกตและจดจำพฤติกรรมผู้เรียนในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา สารสนเทศเกี่ยวกับการจัดห้องเรียนที่ได้ผลดีที่สุดในอดีตที่ผ่านมา เพื่อผู้เรียนได้เรียนรู้จุดหมายคล้ายๆ กัน</p> <p>2.1 ครูต้องสังเกตผู้เรียนในช่วงทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนตอบคำถามของครูหรือไม่ สังเกตปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน</p> <p>2.2 ครูวินิจฉัยลักษณะความผิดพลาดของผู้เรียน หรือความคิดที่ผิดพลาดที่ผู้เรียนใช้ คิดค้นหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีอื่นๆ</p> <p>ระบุผู้เรียนคนที่ไม่ร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม</p>

การตัดสินใจ	คำถาม	สารสนเทศ
<p>3. การตัดสินใจหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p>	<p>2.3 ควรให้ข้อมูลย้อนกลับอะไรกับผู้เรียนแต่ละคนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น</p>	<p>2.3 ครูใช้การสังเกตและประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับปริมาณและชนิดของการประเมินแก่ผู้เรียนที่ต้องการแตกต่างกัน; สารสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนตามการปฏิบัติตามจุดหมายการเรียนรู้ การทำบ้านและผลสอบย่อย; สัมภาษณ์ผู้เรียน</p>
	<p>2.4 ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้ดีไปหรือไม่</p>	<p>2.4 สังเกตและตรวจสอบผลงานที่สำเร็จเรียบร้อยแล้ว สอบถามความเข้าใจของผู้เรียน การบ้านของผู้เรียน ผลการทดสอบ และสอบย่อยๆ</p>
	<p>3.1 ผู้เรียนมีความก้าวหน้าตามจุดหมายการเรียนรู้ระยะสั้นและระยะยาวหรือไม่</p>	<p>3.1 ใช้แบบทดสอบในชั้นเรียน ผลงานของโครงการ การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เรียน ผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบปรนัย</p>
	<p>3.2 จุดเด่นและจุดด้อยอะไรของผู้เรียนแต่ละคนที่ควรจรรยาบรรณผลต่อผู้ปกครอง</p>	<p>3.2 การสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ศึกษาทบทวนผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์และความถนัด ศึกษาทบทวนสารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครอบครัว</p>
<p>3.3 ครูควรจะให้ใครทำอะไรแก่ผู้เรียนแต่ละคนในบทเรียน หน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชา</p>	<p>3.3 ครูดูผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอบย่อย การทดสอบ โครงการงานในชั้นเรียน รายงาน ผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ การสังเกตเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการประเมิน ความรู้ที่เป็นผลเกิดขึ้นในช่วงระยะสั้นหรือช่วงระยะยาว</p>	

การตัดสินใจ	คำถาม	สารสนเทศ
	<p>3.4 ครูสอนเนื้อหาให้แก่ผู้เรียนได้ประสิทธิผลเพียงไร</p> <p>3.5 เนื้อหาและหลักสูตรที่ครูใช้เกิดประสิทธิภพมากน้อยเพียงใด</p>	<p>3.4 สรุปผลจากการปฏิบัติในชั้นเรียนตามจุดหมายการเรียนรู้ที่สำคัญ สรุปผล การตอบข้อคำถามสำคัญ ที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐาน สรุปผลจากระดับความชอบกิจกรรมและเนื้อหาในบทเรียน</p> <p>3.5 สรุปจากความสนใจของผู้เรียน และปฏิกิริยาต่อกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนรู้ สรุปผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียนจากแบบทดสอบในชั้นเรียนตามหลักสูตร สรุปผลจากผลการตอบในชั้นเรียนจากเนื้อหาที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐาน</p>

2

แนวคิดการประเมินการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมิน ทั้งผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในฐานะผู้ประเมินมีหน้าที่รับผิดชอบ ปรับปรุง ความรู้ ความสามารถ และข้อปรับปรุงตนเองให้บรรลุตามจุดหมายการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวคิด และหลักการต่อไปนี้

แนวคิดของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมิน แนวใหม่ที่ปรับเปลี่ยนไปตามหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิดของการประเมินการเรียนรู้จึงมีความเชื่อและหลักการยึดถือที่

มีลักษณะต่างไปจากแนวคิดของการประเมินการเรียนรู้แบบเก่าที่เคยใช้ปฏิบัติกันมา ครูผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจการประเมินแนวใหม่ อย่างนำแนวคิดแบบเก่ามาใช้กับวิธีการประเมินแนวใหม่ เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่คลาดเคลื่อนไปจากที่ต้องการได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจกระจ่างชัดจึงนำเสนอแนวคิดของการประเมินแบบเก่าเปรียบเทียบกับแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังนี้

1) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า เชื่อว่านักเรียนทุกคนโดยพื้นฐานแล้วจะเหมือนกัน และเรียนรู้โดยวิธีการเดียวกัน ดังนั้นการเรียนการสอน และการประเมินสามารถใช้รูปแบบมาตรฐานเดียวกันได้ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเชื่อว่าไม่มีผู้เรียนกลุ่มใดจะใช้เป็นกลุ่มมาตรฐานให้ยึดถือเป็นมาตรฐานได้ ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตน มีความถนัด ความสนใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเรียนการสอนและการประเมินจึงต้องสอดคล้องกับแต่ละบุคคลและแตกต่างกันไป

2) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่าเชื่อว่าตัวบ่งชี้ความรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แม่นยำที่สุดคือคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบอิงเกณฑ์หรือแบบทดสอบอิงกลุ่มเท่านั้น ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเชื่อว่าการประเมินทางตรงที่อิงการปฏิบัติด้วยเครื่องมือการประเมินหลากหลายจะสามารถประเมินความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้สมบูรณ์กว่า แม่นยำถูกต้องกว่า และได้ภาพพจน์ของความยุติธรรมมากกว่า

3) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่าเชื่อว่าแบบทดสอบประเภทกาขีด เขียนตอบ เป็นวิธีการที่ถูกต้องแม่นยำเพียงวิธีเดียวที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเชื่อว่าการให้ผู้เรียนจัดทำและรักษาปรับปรุง พอร์ตโฟลิโอของผู้เรียนซึ่งมีสารสนเทศจากการประเมินและทดสอบที่หลากหลาย จะสะท้อนภาพรวมทั่วไปของผู้เรียนได้ชัดเจน

4) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า ต้องดำเนินการประเมินแยกจากหลักสูตรและการเรียนการสอน หรือต้องจัดทำในเวลาสถานที่ และวิธีการเฉพาะสำหรับการประเมิน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินเป็นส่วนประกอบที่กลมกลืนกับหลักสูตร ดังนั้นการประเมินจึงเกิดขึ้นสม่ำเสมอและตลอดหลักสูตร และการเรียนการสอนประจำวัน

5) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า เครื่องมือที่ใช้สะท้อนภาพความรู้และการเรียนรู้ได้อย่างเป็นจริง และเป็นปรนัยต้องเป็นเครื่องมือการทดสอบจากภายนอกชั้นเรียน เช่นข้อสอบกลุ่มโรงเรียน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความเป็นมนุษยชาติที่เกี่ยวข้องกับสังคมและคนอื่น ดังนั้นการประเมินผู้เรียนจึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ได้แก่ ครู พ่อแม่ เพื่อนๆ และตัวนักเรียนเอง ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญทำให้กระบวนการประเมินมีความถูกต้องแม่นยำ

6) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่าต้องนิยามความรู้ที่ชัดเจนว่าผู้เรียนต้องเกิดการรอบรู้อะไรในโรงเรียน และสามารถตอบข้อสอบถูกตามเกณฑ์ระดับใด ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หัวใจสำคัญของการประเมินคือการประเมินผลวิธีการเรียนรู้ วิธีการคิดและวิธีการที่จะเป็นผู้มีสติปัญญา เป็นคนดีมีคุณธรรมด้วยวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายเท่าที่จะทำได้

7) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า ถือว่าสิ่งที่ไม่สามารถทดสอบได้อย่างเป็นปรนัยด้วยวิธีการมาตรฐานและรูปแบบเดียวกัน สิ่งนั้นจะไม่มีคุณค่าในการสอนหรือเรียนรู้ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญเท่าเทียมกับการประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร

8) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า คิดว่าผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับรู้ที่เป็นเหมือนภาชนะว่างเปล่าที่รอการเติมให้เต็ม ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้มีความรับผิดชอบและสามารถประเมินตนเองได้ ดังนั้นผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมในการวางแผนและการประเมินการเรียนรู้

9) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า หลักสูตรและเป้าหมายของโรงเรียนจะถูกขับเคลื่อนโดยการทดสอบและคะแนนของแบบทดสอบ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรและเป้าหมายของโรงเรียนถูกขับเคลื่อนโดยศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

10) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า ในการประเมินความรู้และความสามารถ นักเรียนเป็นประเภทผู้ประสบความสำเร็จ ความสามารถปานกลาง และผู้สอบไม่ผ่านอย่างเชื่อถือได้โดยใช้โครงการแจกแจงคะแนนแบบรูปประฆังคว่ำ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการประเมินเพื่อแสดงให้เห็นความเจริญงอกงามของความรู้และความสามารถของผู้เรียนอย่างเชื่อถือได้จะใช้โครงการแจกแจงคะแนนแบบรูปตัวเจ

11) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า นักการศึกษาใช้โมเดลพฤติกรรมนิยมเพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักการศึกษาใช้โมเดลพัฒนาการของมนุษย์เพื่อความเข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน

12) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า ผู้เรียนทุกคนควรได้รับการทดสอบในเวลาเดียวกัน ใช้เครื่องมือทดสอบชนิดเดียวกัน ใช้เกณฑ์ประเมินเดียวกัน สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนแต่ละคนมีชั้นพัฒนาการที่ต่างกัน ดังนั้นการประเมินและทดสอบต้องเป็นแบบเฉพาะแต่ละคน และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการและให้สารสนเทศของวิธีการที่จะนำมาสอนผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสรรค์สร้างผู้เรียนให้มีความสำเร็จมากขึ้น

13) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า ในการสร้างแบบทดสอบ จะเน้นประสิทธิภาพของวิธีการประเมินโดยพิจารณาจากความสะดวก และง่ายในการให้คะแนน รวมคะแนน และในการดำเนินการสอบ เป็นสำคัญ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการสร้างแบบประเมินและแบบทดสอบสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงคือ ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ประสิทธิภาพของเครื่องมือไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ถ้าการประเมินนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงคุณภาพชีวิต

14) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า การประเมินเน้นการใช้เพื่อบ่งบอกว่าใครตก เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน และเพื่อจัดลำดับว่าผู้เรียนจะอยู่ตำแหน่งใดของโรงเรียน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินเน้นการใช้เพื่อเพิ่มและเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลุ่มลึก และเพื่อขยายความสามารถของผู้เรียนให้ถ้อยการเรียนรู้อิสระชีวิตจริง นอกกรอบโรงเรียน

15) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่ามุ่งเน้นการตัดสินแข่งขัน ตัวข้อสอบวัดจึงต้องเป็นความลับปิด การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุง ดังนั้นงาน/กิจกรรมที่ใช้ประเมินจึงเปิดเผย ไม่เป็นความลับ

16) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า เน้นการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระของหลักสูตรและข้อมูลที่ต้องการ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้เน้นที่สติปัญญา ความสามารถ และกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการของทักษะความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาหลักสูตรกับชีวิตจริง มีลักษณะเป็นพลวัต

17) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่าความสำเร็จและความก้าวหน้าทางวิชาการควรวัดโดยใช้เครื่องมือและเกณฑ์แบบเก่าที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและเป็นมาตรฐาน ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความก้าวหน้าทางวิชาการควรประเมินด้วยการนำการปฏิบัติอิงวิจัยและเป็นปัจจุบันเข้ามาผสมกับองค์ประกอบทางจิตวิทยาและด้านความคิด และความแตกต่าง ความต้องการของแต่ละบุคคล

18) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่า การเรียนรู้เป็นเรื่องความรอบรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับสารสนเทศ ข้อเท็จจริงที่เป็นปรนัยที่หลากหลาย เช่น วัน เดือน ปี กระบวนการ สูตร และภาพ เป็นต้น ส่วนการประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้เป็นเรื่องของดุลยพินิจของบุคคล ที่จะรับรู้เข้าใจตนเองและโลกภายนอกซึ่งมีการปรับเปลี่ยน ขยาย สงสัย เจาะลึก และเสริมต่อ

19) การประเมินการเรียนรู้แบบเก่าการสอนที่ประสบผลสำเร็จคือการเตรียมผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามแบบทดสอบที่หลากหลายที่ใช้ประเมินความรู้ในวิชาการต่างๆ ส่วนการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนที่ประสบผลสำเร็จคือการตระเตรียมผู้เรียนเพื่อมีชีวิตที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงชีวิต ดังนั้นจะเห็นว่าการประเมินเพื่อให้ “การเรียนรู้การสอนมีการถ่ายโยง” การเรียนรู้ไปสู่ชีวิตนอกห้องเรียนเข้าสู่ชีวิตประจำวัน

หลักการของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องอาศัยหลักการประเมินที่ดี ซึ่งประกอบด้วยหลักการต่อไปนี้

1. ต้องการความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารเข้าใจ
2. ต้องเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน
3. ผู้ใช้ผลการประเมินที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียน
4. จุดหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ

ในการประเมิน

5. การประเมินเป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง
- 6 ต้องเข้าใจความรู้สึกส่วนบุคคล
7. การประเมินต้องมีคุณภาพ

หลักการที่ 1 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องมีความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารเข้าใจ

เมื่อกล่าวถึงการประเมิน สิ่งแรกที่คนส่วนใหญ่มักนึกถึงคือ คะแนน ตัวเลข และดัชนีปริมาณต่างๆ สำหรับใช้บอกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างย่อๆ ซึ่งแทบจะไม่สามารถอธิบายความหมายให้ชัดเจนได้ การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องการความคิดที่ชัดเจนและสื่อสารให้เข้าใจได้อย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงค่าปริมาณของจุดหมายของผลสัมฤทธิ์ที่นิยาม การใช้คะแนนบอกผลการประเมินดังกล่าวจำเป็นต้องเข้าใจข้อความจริงที่สำคัญว่า ตัวเลขไม่ใช่วิธีการเพียงวิธีเดียวในการบอกความหมายของผลสัมฤทธิ์ เรายังสามารถใช้ คำ ภาพ การแสดง ตัวอย่าง และวิธีการอื่นๆ ในการสื่อความหมายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้ และสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการบอกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างมีความหมายและเป็นประโยชน์ ขึ้นอยู่กับคำนิยามของผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพของการประเมินนั้น

ดังนั้นครูผู้สอนต้องมีความคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับความหมายของความสำเร็จทางวิชาการในชั้นเรียน และการสื่อสารให้มีความหมายที่เป็นผลประโยชน์อย่างแท้จริงแก่ผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง และโรงเรียน ด้วยการใช้กรอบการประเมินการปฏิบัติพร้อมตัวอย่างการปฏิบัติของผู้เรียน

หลักการที่ 2 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน

ครูผู้สอนใช้การประเมินเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้าง และรู้สึกอย่างไรต่อการเรียน ดังนั้นการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงควรเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียนที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่เริ่มต้นปีจนถึงสิ้นปีการศึกษามากกว่าเป็นการประเมินมาตรฐานความรู้ในระดับกลุ่มโรงเรียน เขตการศึกษา หรือระดับประเทศ ตลอดจนระดับนานาชาติซึ่งเป็นการประเมินเพื่อสนับสนุนคุณภาพโดยรวมของโรงเรียนซึ่งมิได้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน

การประเมินการเรียนรู้เกือบทุกชนิดครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ ดังนั้นครูผู้สอนโดยทั่วไปจะใช้เวลาในการประเมินมากเกือบครึ่งหนึ่งของเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด ครูผู้สอนต้องทำการตัดสินใจว่าจะดำเนินกิจกรรมอย่างไรกับผู้เรียนโดยทั่วไปในอัตราเฉลี่ยหนึ่งในทุกๆ สองสามนาทีด้วยการถามคำถาม ตีความหมายคำตอบ ฝ้าดูการแสดงการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจการบ้านที่มอบหมายและใช้การทดสอบและสอบย่อยๆ การประเมินในระดับชั้นเรียนจำนวนมากจึงเป็นการประเมินที่เกือบต่อเนื่องติดต่อกัน

เห็นได้ชัดว่า การประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินในระดับชั้นเรียน ซึ่งครูผู้สอนได้ดำเนินการอยู่แล้วและดำเนิน

การควบคุมไปกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัน และมีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจของผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยมีครูเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบการประเมินในการหาประสิทธิภาพของโรงเรียน

หลักการที่ 3 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้ใช้ผลการประเมินที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียน

สารสนเทศของการประเมินในชั้นเรียนเป็นเหมือนแรงกระตุ้นที่จำเป็นก่อให้เกิดเป็นพลังสำคัญในระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะถ้าผู้เรียนได้พบหลักฐานที่สื่อแสดงว่า ตนเองมีความสำเร็จแล้ว ผู้เรียนจะสร้างความหวังในความสำเร็จ และคาดหวังความสำเร็จที่สูงขึ้นต่อไป หลักฐานของความสัมฤทธิ์ของผู้เรียนดังกล่าวจะได้รับจากครูผู้สอนที่ทำการประเมินในระดับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

ถ้าผู้เรียนได้พบหลักฐานแสดงว่าตนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความสิ้นหวังและคาดว่าจะเกิดความล้มเหลวในอนาคต กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการเลิกล้มความพยายามที่จะเรียนรู้ ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากครูผู้สอนกำหนดมาตรฐานสูงมากเกินไป จำเป็นต้องใช้การประเมินที่สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำ ในทางกลับกันถ้าผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากผู้เรียนขาดความรู้ความสามารถ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับ

เปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อป้องกันความล้มเหลวต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เราต้องค้นหาวิธีการที่ต่างไปเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความหวังต่อความสำเร็จในอนาคต และต้องใช้การประเมินในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเปิดเผยความสำเร็จต่อผู้เรียน

หลักการที่ 4 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีจุดหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสม

ในการประเมินการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สิ่งสำคัญแรกสุดคือ ต้องนิยามจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการประเมินให้ชัดเจนและเหมาะสม เราไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างแท้จริงได้ ถ้าเราไม่รู้และเข้าใจว่าจุดหมายการเรียนรู้มีคุณค่าอะไรบ้าง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ที่มีคุณค่าหลากหลายชนิดอยู่ในระบบการศึกษาของเรา ตั้งแต่ความรู้ ความจำเนื้อหาวิชาจนถึงความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน หรือจากท่องจำคำพูดภาษาอังกฤษจนถึงการเขียนรายงานขนาดยาว ทั้งหมดล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น ในการประเมินจุดหมายเหล่านี้ได้ดี เราต้องถามตัวเองก่อนว่า เรารู้หรือไม่ว่าสิ่งที่จะทำให้ดีหมายถึงอะไร หรือสิ่งที่จะทำให้สำเร็จทางวิชาการคืออะไร เราพร้อมที่จะประเมินในสิ่งที่เราสามารถตอบคำถามได้ชัดเจนและมั่นใจเท่านั้น

หลักการที่ 5 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือว่าการประเมินเป็นกระบวนการเรียนการสอน อย่างหนึ่ง

การประเมินจัดว่าเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเรียนและการสอน และเราสามารถทำให้เป็นสิ่งเดียวกันได้ แม้ว่าในบางครั้งเราใช้การประเมินในลักษณะการตรวจสอบที่เชื่อมต่อกับกระบวนการเรียนการสอนโดยทันทีก็ตาม แต่เราสามารถปรับเปลี่ยนความคิดให้กระบวนการประเมินกลายเป็นเครื่องมือของการสอนที่มีคุณภาพได้ วิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำได้คือการให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้ร่วมประเมินคนหนึ่ง เราสามารถนำผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่างๆ กัน ตั้งแต่เกี่ยวข้องน้อยมากจนกลายเป็นกระบวนการประเมินที่แท้จริง การนำผู้เรียนเข้ามาเกี่ยวข้องในระดับต่างๆ ได้ดังนี้

- มาเข้ารับทำการทดสอบและรับเกรด
- เชิญมาให้ข้อคิดเห็นต่อครูในการปรับปรุงแบบทดสอบ
- แนะนำชิ้นงานสำหรับการประเมินเท่าที่จะทำได้
- พัฒนาแบบประเมินจริง
- ช่วยครูสร้างเกณฑ์การให้คะแนน
- สร้างเกณฑ์การให้คะแนนของตนเอง
- ใช้เกณฑ์การให้คะแนนประเมินผลการปฏิบัติของตนเอง
- มีความเข้าใจในวิธีการประเมินและกระบวนการตัดสินผลว่ามีผลกระทบต่อความสำเร็จทางวิชาการอย่างไร

- สามารถเห็นชัดว่า การประเมินตนเองมีความเกี่ยวข้องกับ การประเมินของครู และความสำเร็จทางวิชาการของตนเอง

การประเมินในชั้นเรียนจะมีคุณค่าสูงสุดได้เมื่อเราเปิดโอกาส การประเมินให้กว้างขึ้นและยินดีต้อนรับให้ผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการ เป็นผู้ร่วมประเมินอย่างเต็มตัว อย่างไรก็ตามขอให้เข้าใจให้ถูกต้อง ว่าการให้ผู้เรียนเป็นผู้ร่วมประเมินไม่ได้หมายความว่า การให้ข้อสอบ หรือการบ้านไปทำแล้วให้ผู้เรียนตรวจให้คะแนนและให้เกรดตนเอง นั้นเป็นเพียงงานแบบธุรการธรรมดา แต่การเป็นผู้ร่วมประเมินอย่าง เต็มตัว มีความหมายและความคิดรวบยอดที่ลุ่มลึกกว่านั้นมาก

ผู้เรียนในฐานะผู้ร่วมประเมินต้องมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ งานที่มีคุณภาพจนสามารถบอกส่วนประกอบที่สำคัญหรือเห็นคุณค่า ของจุดหมายการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้ปฏิบัติที่ดีขึ้น เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ การใช้มาตรฐานเหล่านั้นทั้งหมดจนสามารถประเมินผลงานของตนเอง และคนอื่น ๆ ได้ด้วยความมั่นใจแล้วจึงจะสามารถให้เป็นผู้ร่วมประเมินได้ ตัวอย่าง เช่น ด.ญ.เรณู นักเรียนชั้น ป.4 ครูของเธอได้ช่วยให้เรณู ได้เรียนรู้ส่วนประกอบสำคัญของการเขียนที่ดีจนเกิดความเข้าใจ และมองเห็นข้อบกพร่องในการเขียนของเธอเอง, มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการปรับปรุงให้ดีขึ้นและติดตามการปรับปรุงด้วยตนเอง จนกลายเป็นผู้ร่วมประเมินที่มีความสามารถและเชื่อมั่น

หลักการที่ 6 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีความเข้าใจความรู้สึกส่วนบุคคล

การประเมินเป็นกิจกรรมระหว่างบุคคลชนิดหนึ่ง มีลักษณะสำคัญสองข้อคือ 1) การประเมินเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ในชั้นเรียนเนื่องจากนักเรียนเป็นคนและครูผู้สอนก็เป็นคน ย่อมมีความรู้สึกรักและเกลียดเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้นในการประเมินที่ต้องใช้ดุลยพินิจของครูในการตัดสินและใช้ความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้องเรียกว่าวิธีการอัตวิสัย ซึ่งทำให้ผลการตัดสินมีความลำเอียงเกิดขึ้น เว้นแต่เราจะตระหนักถึงอันตรายของการบิดเบือนชนิดนี้ และระมัดระวังที่จะใช้วิธีการปรนัยให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับความเสี่ยงต่อการขาดความแม่นยำถูกต้อง การประเมินด้วยดุลยพินิจดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับได้อย่างแท้จริงเมื่อเราสามารถควบคุมแหล่งความลำเอียงส่วนตัวได้ 2) การประเมินเป็นกิจกรรมระหว่างบุคคลที่สลับซับซ้อนมาก ซึ่งเป็นจริงควบคู่ไปกับสิ่งที่เกิดขึ้นมาก่อนและผลที่ตามมาของแต่ละคน การประเมินในชั้นเรียนไม่มีทางเป็นกลางจริงๆ ได้เลย การประเมินผู้เรียนแต่ละครั้งเราพยายามที่จะรู้จักผู้เรียนในทางวิชาการและทำให้เกิดผลดีและผลเสียต่อผู้เรียน อย่างไรก็ตามในการประเมินและตัดสินผล ไม่ว่าจะเด็กนักเรียนหรือผู้ใหญ่เราล้วนแต่ได้รับผลกระทบในทางลบทั้งสิ้น เนื่องจากการประเมินของเราเป็นการเชื่อมโยงนักเรียนของเรากับความรู้อาจารย์ที่เรารู้สึกเกิดขึ้นและสั่งกับแห่งตนของ

แต่ละคนอยู่ตลอดเวลา นักเรียนมักจะสามารควบคุมความรู้สึกในทางที่จะเป็นคนที่ในโรงเรียนได้ ถ้ารู้ว่าสามารถประสบผลสำเร็จ และรู้สึกว่าจะสามารถไปสู่ที่หมายของตนเองได้ แต่เขาจะไม่สามารถควบคุมความรู้สึกในทางจะเป็นคนดีได้ถ้าเขาไม่เข้าใจความหมายของความสำเร้จ หรือรู้สึกผิดหวังหมดกำลังใจต่อความล้มเหลวของตนเอง การประเมินผลที่ดีต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่จะควบคุมความรู้สึกตนเองได้

แสดงว่าเราต้องพยายามทำให้การประเมินมีคุณภาพสูงสุด ทำการสื่อสารผลการประเมินที่มีความไวต่อความรู้สึก และเป็นข้อมูลส่วนตัวและคาดผลล่วงหน้า เพื่อจัดเตรียมความช่วยเหลือที่เฉพาะเจาะจงแก่ผู้เรียนทุกระดับ เมื่อมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำลง

หลักการที่ 7 การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องมีคุณภาพสูง

การประเมินที่มีคุณภาพสูงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในบริบทของการประเมินทั้งหมด การประเมินที่ดีประกอบด้วยเกณฑ์คุณภาพที่เฉพาะเจาะจงห้าเกณฑ์ การประเมินทุกชนิดต้องเป็นไปตามเกณฑ์ทั้งห้า ไม่มีข้อยกเว้นใดๆ เพราะการเบี่ยงเบนจากเกณฑ์มาตรฐานข้อใดข้อหนึ่งจะทำให้ผลการประเมินเสี่ยงต่อความผิดพลาด วิธีการประเมินที่มีคุณภาพสูงมีเกณฑ์มาตรฐานดังนี้

7.1 จุดมุ่งหมายของการประเมินชัดเจน

เกณฑ์มาตรฐานนี้เป็นการเตือนว่าต้องเริ่มต้นออกแบบกระบวนการประเมินด้วยความคิดที่คมชัดว่า ทำไมต้องทำการประเมิน การสร้างการประเมินให้มีคุณภาพจะเป็นไปไม่ได้ถ้าเราขาดจุดมุ่งหมาย หรืออรจนกระทั่งจะใช้ผลการประเมินนั้น ในการประเมินชนิดใดก็ตาม ต้องตั้งคำถามว่า ผู้สร้างแบบประเมินมีความเข้าใจถึงการใช้ผลการประเมินตามที่ต้องการหรือไม่ และผู้สร้างแบบประเมินได้คำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ผลประเมินในการพัฒนาและนำการประเมินไปใช้จริงหรือไม่ ผู้ใช้สารสนเทศของการประเมินมีอยู่สามระดับคือ ระดับห้องเรียน ได้แก่ ผู้เรียน ครูผู้สอน และพ่อแม่ผู้ปกครอง ระดับการสนับสนุน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ ครูฝ่ายสนับสนุนการสอน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และระดับนโยบาย ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการโรงเรียน และฝ่ายบุคลากรทางการศึกษาของรัฐ แต่ละกลุ่มต้องการใช้สารสนเทศที่แตกต่างกันไป ดังนั้นจึงไม่มีการประเมินเพียงวิธีการเดียวแล้วสามารถตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศที่หลากหลายได้ ผู้สร้างแบบประเมินต้องเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายของการประเมินอย่างชัดเจน

7.2 จุดหมายการเรียนรู้ชัดเจนและเหมาะสม

เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินแล้ว เราต้องตั้งคำถามต่อไปว่า ผู้สร้างแบบประเมินและผู้ใช้ผลการประเมิน สามารถให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังอย่างชัดเจนและเหมาะสมได้

หรือไม่ ถ้าคำตอบว่าได้ก็สามารถดำเนินการมาตรฐานถัดไป ถ้าคำตอบว่าไม่ได้ ต้องรับรู้ไว้ด้วยว่าจะเกิดผลเสียหายในการประเมินที่ผิดพลาด จุดหมายการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังที่ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความจำ ด้านความคิดเหตุผล ด้านทักษะปฏิบัติ ด้านผลงาน การปฏิบัติ รวมทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึก

7.3 วิธีการประเมินเหมาะสม

การประเมินที่ดีต้องสามารถตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่สามารถสะท้อนถึงคุณค่าของจุดหมายการเรียนรู้ อาทิ ใช้แบบทดสอบหลายตัวเลือกสำหรับทดสอบความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ แต่เมื่อต้องการประเมินความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ เราก็เปลี่ยนไปใช้การประเมินการปฏิบัติ เรามีผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการประเมินหลายชนิดและมีวิธีการประเมินหลายวิธีการที่สามารถใช้สะท้อนผลสัมฤทธิ์นั้น วิธีการประเมินชนิดต่างๆ ได้แก่ วิธีการเลือกตอบ (เช่น เลือกตอบหลายตัวเลือก, ถูก/ผิด, จับคู่และเติมคำ) การประเมินแบบอัตนัย, การประเมินการปฏิบัติ (ที่ใช้การสังเกตและดุลยพินิจตัดสิน) และการติดต่อสื่อสารโดยตรงกับผู้เรียน (พูดคุยกับผู้เรียน) สิ่งที่ทำหายของการประเมินในชั้นเรียนคือ ต้องการรู้ว่าจะใช้วิธีการประเมินให้สอดคล้องกับจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการได้อย่างไร เราสามารถตั้งคำถามว่า วิธีการประเมินที่ใช้สามารถสะท้อนถึงจุดหมายการเรียนรู้ที่ผู้ใช้ต้องการประเมินได้อย่างแม่นยำหรือไม่ ถ้าคำตอบว่าได้ ก็สามารถดำเนินการมาตรฐานขั้นตอนต่อไป แต่ถ้าคำตอบว่าไม่ได้ต้องระมัดระวังว่าผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอาจประเมินผิดพลาด

7.4 สุ่มตัวอย่างการปฏิบัติได้ดี

การประเมินเกือบทั้งหมดถ้าให้เวลาแบบไม่จำกัดและให้แบบทดสอบมีความยาวไม่จำกัดแล้ว เราสามารถใช้ตัวอย่างของกิจกรรมการประเมินได้ทุกชิ้น แต่ในทางปฏิบัติเราไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ เนื่องจากข้อจำกัดของเวลาและจำนวนกิจกรรมสำหรับประเมิน การประเมินจึงใช้เพียงตัวอย่างบางส่วนเท่านั้น การประเมินที่ดีต้องใช้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีด้วยขนาดมากเพียงพอ เพื่อให้สามารถสรุปอ้างอิงไปยังกิจกรรมการประเมินทั้งหมดได้อย่างมั่นใจ บริบทของการประเมินในชั้นเรียนที่แตกต่างกันแต่ละชนิดจะเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขบังคับเฉพาะเจาะจงให้กับวิธีการสุ่มตัวอย่างกิจกรรมการประเมิน สิ่งท้าทายของเราคือต้องการทราบว่า จะปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการสุ่มตัวอย่างกิจกรรมการประเมินอย่างไร จึงจะทำให้ผลการประเมินมีคุณภาพสูงสุด และใช้เวลาและความพยายามน้อยที่สุด เราอาจตั้งคำถามว่าเราสามารถเก็บรวบรวมสารสนเทศที่ถูกต้องได้มากเพียงพอที่จะสรุปอ้างอิงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างเชื่อมั่นหรือไม่ ถ้าคำตอบว่าได้ เราสามารถดำเนินการมาตรฐานต่อไป แต่ถ้าคำตอบว่าไม่ได้ ผู้ใช้สารสนเทศของการประเมินควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียน

7.5 การประเมินต้องแม่นยำปลอดจากความลำเอียงและสิ่งบิดเบือน

เกณฑ์มาตรฐานสุดท้ายต้องออกแบบ พัฒนา และใช้ผลการประเมินในแนวทางที่ยอมรับให้เราควบคุมแหล่งของความลำเอียงและ

สิ่งบิดเบือนทั้งหมดที่เป็นต้นเหตุ ให้ผลการประเมินเป็นตัวแทนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนผิดพลาดไปจากความเป็นจริง การประเมินแต่ละวิธีจะมีแหล่งการอ้างอิงความแม่นยำเฉพาะของมันเอง การขาดความระมัดระวังในการสร้าง และใช้แต่ละวิธีที่จะทำให้เกิดความลำเอียงผิดพลาดเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น การเขียนข้อสอบเลือกตอบที่ไม่ระมัดระวัง และใช้ข้อความที่ลำเอียงในผู้เรียนที่อยู่ในเมืองและนอกเมืองอาจทำให้คุณภาพของคะแนนสอบผิดพลาดจากความจริง ผู้ประเมินผลงานมีความอคติในการตัดสินย่อมทำให้ผลการประเมินลำเอียงบิดเบือนจากความเป็นจริง

สิ่งที่ท้าทายของเราคือ ต้องการรู้แหล่งของความลำเอียงและข้อบิดเบือนทั้งหมด ที่ทำให้ผลการประเมินมีความหมายผิดพลาดไป และต้องการรู้วิธีการป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้น

การละเมิดต่อเกณฑ์ทั้งห้า ทำให้ผลการประเมินเสี่ยงต่อความผิดพลาด ปัญหาเกิดขึ้นจากผู้สร้างและผู้ใช้การประเมินขาดความเข้าใจคุณค่าของผลการประเมิน, ไม่ระบุความต้องการของผู้ใช้, เลือกวิธีการไม่เหมาะสม ตัวอย่างผลสัมฤทธิ์ขนาดไม่เพียงพอ, หรือเปิดโอกาสให้มีความลำเอียง การประเมินที่ขาดคุณภาพนำไปสู่การวินิจฉัยความต้องการที่ผิดพลาด ไม่สามารถให้การสนับสนุนการสอนที่ต้องการ ใช้วิธีการสอนไม่เหมาะสม และให้สารสนเทศที่ผิดพลาดต่อผู้เรียนและผู้ปกครอง

ข้อตกลงเบื้องต้นของการประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดำเนินการภายใต้ ข้อตกลงเบื้องต้นดังต่อไปนี้

1. ข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
2. ข้อตกลงเกี่ยวกับการเรียนรู้
3. ข้อตกลงเกี่ยวกับความรู้
4. ข้อตกลงเกี่ยวกับการเรียนการสอน
5. ข้อตกลงเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

1) ผู้เรียนโดยนัยแล้วมีความอยากรู้ อยากรู้ เห็น มีความสามารถในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และเป็นผู้เรียนรู้ ที่เชื่อถือได้

2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดี จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข และสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้

3) ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และได้รับสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีความหมายในสถานการณ์ที่เป็นจริง

- 4) ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ในระดับและอัตราที่แตกต่างกัน
- 5) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาพร้อมกันโดยรวมทุกด้าน

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนรู้

- 1) กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมโดยอาศัย
 - (1) การเสาะแสวงหาและค้นหาคำตอบ (2) การจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ (3) การจัดสภาพสังคมที่กระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และ (4) ผู้มีประสบการณ์จัดกิจกรรมขั้นตอนการเรียนรู้ที่เหมาะสม
- 2) เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วย่อมเข้าฝังลึกภายในจิตใจ
- 3) มีความหลากหลายทางสติปัญญาที่แตกต่างกันในการเรียนรู้ เช่น ด้านภาษา คณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ กล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหว ทางร่างกาย การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจตนเอง และอื่น ๆ

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้

- 1) ความรู้มีรากฐานมาจากความสามารถทางภาษา ความเชื่อ และระเบียบประเพณี วัฒนธรรมที่ต่างกัน
- 2) ความรู้มีหลากหลายสาขาวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น

- 3) ทั้งผลงานการผลิตและทักษะวิธีการมีความสำคัญต่อการได้มาซึ่งความรู้
- 4) ความรู้ที่ผ่านกระบวนการแก้ปัญหาจะช่วยให้ความรู้ยั่งยืนกว่าการจดจำ
- 5) ความรู้ใหม่ๆ จะเสริมสร้างขึ้นจากความรู้เดิมและประสบการณ์เดิม และจะมีอิทธิพลจากการรับรู้ของแต่ละบุคคล
- 6) ในสภาพการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน จะช่วยเสริมสร้างความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) การเสริมสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต
- 8) ความรู้มิได้มีอยู่คงที่เท่าเดิม ดังนั้นจึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องแสวงหาเพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

- 1) ครูผู้สอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมทักษะการสอนเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนเด็กเล็ก ๆ
- 2) การเรียนการสอนต้องเป็นการสอนที่เน้นตอบสนองของผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่าเน้นทักษะการท่องจำเนื้อหาสาระตามหลักสูตร
- 3) การเรียนการสอนเน้นการส่งเสริมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเล็ก
- 4) การเรียนการสอนต้องครอบคลุมและตอบสนองต่อการค้นคว้าวิจัยที่เกิดขึ้นใหม่ และความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเจริญออกงามพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน

- 5) การเรียนการสอนต้องครอบคลุมและตอบสนองต่อขอบข่ายการเรียนรู้ที่ขยายมากขึ้นอย่างไม่จบสิ้นในทุกสาขาวิชา
- 6) การเรียนการสอนต้องยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของผู้เรียน
- 7) การเรียนการสอนและการประเมินจะต้องดำเนินควบคู่ต่อเนื่องกัน ไปด้วยกัน และกลมกลืนเป็นสิ่งเดียวกัน

ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้

- 1) การประเมินด้วยการเปรียบเทียบผลงานระหว่างกันในกลุ่มทั้งหมดเป็นสิ่งที่เกือบไม่มีคุณค่าใดๆ
- 2) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีใช้การสะท้อนปริมาณความรู้ที่มีอยู่ แต่เป็นการสะท้อนปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และความสามารถที่เกิดขึ้น
- 3) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่มีรากฐานของการสร้างหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ในการให้ข้อมูลทางด้านพัฒนาการความคิดและจิตวิทยา
- 4) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่ให้ข้อมูลสารสนเทศที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับผู้เรียนรวมทั้งกระบวนการทางการเรียนรู้
- 5) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริง ต้องพิจารณาถึงสติปัญญาที่แตกต่างกัน ลีลาการ

เรียนรู้ที่แตกต่างกัน และสภาพการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และสะท้อนความเข้าใจได้ถูกต้องที่สุดจากความแตกต่างของมนุษย์

6) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่มีรากฐานจากความรู้ด้านการเจริญของงามและพัฒนาการของผู้เรียนที่สามารถทำนายการปฏิบัติในอนาคตได้ที่ยังตรง

7) รูปแบบการประเมินเชิงคุณภาพสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนได้อย่างเป็นปรนัยและเชื่อถือได้

8) การประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการได้มาจากการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ และในทางกลับกัน หลักสูตรมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนได้มาจากการประเมินที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

9) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริง ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและครูผู้สอนสะท้อนความคิดเห็นต่อเป้าหมายและแนวทางสู่ความสำเร็จได้

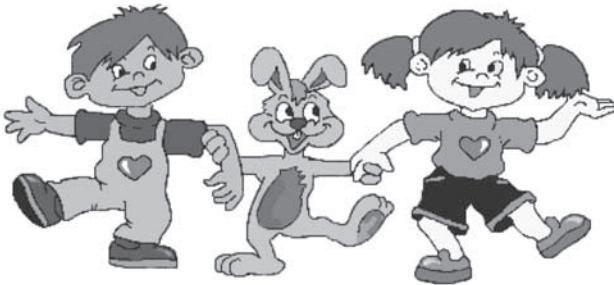
ลักษณะสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะสำคัญของการประเมิน ดังนี้

1) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่มุ่งรวบรวมสารสนเทศของพัฒนาการและการเรียน

2) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่มุ่งเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด

- 3) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่ให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน
- 4) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่เป็นผลพวงมาจากการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 5) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง
- 6) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่อาศัยการปฏิบัติ
- 7) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สอดคล้องกลมกลืนกับการเรียนการสอน
- 8) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่เน้นการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย

9) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่ต้องดำเนินควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม

10) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงที่สามารถให้ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนต่างๆ ไปและกว้างขวาง

11) การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ ตามความจำเป็น

3

วิธีการประเมินด้วย การสื่อสารส่วนบุคคล

การสื่อสารส่วนบุคคล

ในชั้นเรียนทั่วไปครูผู้สอนและผู้เรียนมีโอกาสใกล้ชิดและสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่หลากหลาย การสื่อสารส่วนบุคคลดังกล่าวจึงสามารถนำไปใช้เป็นวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ เพราะการประเมินด้วยวิธีการถามตอบกันในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้สามารถบ่งบอความสำเร็จของผู้เรียนรายบุคคลและทั้งชั้น รวมทั้งนำไปเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้มีการเรียนรู้มากขึ้นได้ การสื่อสารส่วนบุคคลจึงเป็นวิธีการประเมินที่สำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้มองเห็นและเข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูผู้สอนสามารถใช้การสื่อสารส่วนบุคคลในรูปแบบต่างๆ กัน ดังนี้

1. ตั้งคำถามในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ ฟังคำตอบและประเมินผลสัมฤทธิ์
2. พบปะกับผู้เรียนและซักถามให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ตั้งใจฟังคำตอบของผู้เรียนในระหว่างพูดอภิปรายกันในชั้นเรียน เพื่อประเมินความคิด เหตุผลของผู้เรียน
4. ทำการสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ตามเนื้อหาที่ต้องการ
5. พูดคุยกับคนใกล้ชิดกับผู้เรียน ได้แก่ เพื่อนๆ ครูคนอื่นๆ ที่เคยสอน และพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียนเพื่อหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. ขอให้ผู้เรียนรวบรวมความคิดของตนเองเกี่ยวกับการเรียนรู้ในรูปแบบของการจดบันทึก บันทึกประจำคาบเรียนและบันทึกสั้นๆ

ประเภทของการสื่อสารส่วนบุคคล

การสื่อสารส่วนบุคคลสามารถนำไปใช้เป็นการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี เนื่องจากวิธีการดังกล่าวให้ความสนใจและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม รวมทั้งสามารถให้การสนับสนุนส่งเสริมปรับปรุงให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การสื่อสารส่วนบุคคลสามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. การถามตอบในชั้นเรียน
2. การพบปะพูดคุยกับผู้เรียน
3. การพูดคุยกับคนอื่น
4. การอภิปรายในชั้นเรียน
5. การสอบปากเปล่า
6. การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน
7. การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านประจำวัน

การถามตอบในชั้นเรียน

การถามตอบในชั้นเรียนเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนใช้ตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบในระหว่างดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองและเกิดการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์ในการถามตอบทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ถ้าผู้ถามใช้คำถามอย่างต่อเนื่องเหมาะสม และซักถามให้ลึกซึ้งลงไป ในกระบวนการคิดเหตุผลของผู้เรียน เพื่อช่วยให้เขาสามารถปรับและเข้าใจวิธีการแก้ปัญหาของเขา การถามตอบในชั้นเรียนจึงสามารถเชื่อมโยงการประเมินกับการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสามารถใช้คำถามกับผู้เรียนที่ยังมีความเข้าใจผิดหรือมีความคิดเหตุผลผิดพลาดได้ทันที การประเมินวิธีนี้ทำให้สามารถประเมินผล การเรียนรู้ที่ไม่สามารถใช้วิธีการประเมินอื่นๆ ทำได้สะดวก

การถามตอบในชั้นเรียนครูผู้สอนต้องฟังคำตอบและแปลผลคำตอบเหล่านั้น แล้วลงสรุปอ้างอิงระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐานภายในประสบการณ์ของผู้เรียน ดังนั้นเพื่อใช้เทคนิคนี้ให้ได้ผลดีที่สุดครูควรปฏิบัติดังนี้

1. วางแผนคำถามหลักๆ ล่วงหน้าก่อนการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
2. ใช้คำถามสั้น กระชับ และชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ตอบตรงประเด็น
3. ชักถามความคิดเห็นเหตุผลหลากหลายด้าน อย่าถามเฉพาะความจำและข้อเท็จจริงเท่านั้น
4. ตั้งคำถามก่อนแล้วจึงชี้ไปยังคนที่ต้องการตอบ วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีสมาธิในการฟังและสนใจในประเด็นคำถาม
5. เรียกทั้งคนที่ยกมือขอตอบและไม่ได้ยกมือ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
6. ให้จำนวนงานของผู้เรียนจำนวนน้อยๆ ในระยะเวลาสองวัน สำหรับการทำระยะยาวและผู้เรียนจำนวนมากๆ ต้องจัดบันทึกลงในแบบฟอร์ม
7. กล่าวชื่นชมคนที่ตอบถูกและมีคุณภาพ ชักถามคนที่ตอบผิดเพื่อรู้สาเหตุ แต่ต้องระมัดระวังเรื่องความรู้สึกของผู้เรียนด้วย
8. หลังจากตั้งคำถามแล้ว ต้องทิ้งช่วงเวลารอคำตอบและบอกผู้เรียนว่าครูกำลังคอยคำตอบ

การให้เวลาตอบจะมีประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างมาก โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีข้อดีหลายอย่างดังนี้

- คำตอบมีความยาวมากขึ้น
- คำตอบที่เหมาะสมมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- การไม่ตอบลดลง
- ความเชื่อมั่นของผู้เรียนเพิ่มขึ้น
- เพิ่มปฏิสัมพันธ์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และลดกิจกรรมเน้นครูเป็นสำคัญ
- ผู้เรียนมีคำถามมากขึ้น
- ผู้เรียนที่เรียนช้ามีส่วนร่วมมากขึ้น
- ปัญหาการขาดวินัยในชั้นเรียนจะลดลง
- การคาดหวังให้เฉพาะผู้เรียนเก่งๆ ตอบมีแนวโน้มลดลง

ถ้าผู้สอนสามารถบังคับตัวเองไม่ให้พูดสอดแทรกในขณะรอคอย คำตอบจะทำให้ได้รับสารสนเทศของการประเมินที่ดี และยังเป็นการผลิตผลงานการประเมินให้อยู่ในกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างกลมกลืน เป็นกระบวนการเดียวกัน

การจัดบันทึกผลการถามตอบของผู้เรียนแต่ละคนไว้เป็นหลักฐานจะมีประโยชน์สำหรับพิจารณาปรับปรุงผู้เรียนได้เป็นอย่างดี การจัดบันทึกอาจแยกเป็นสองฟอร์ม คือ แบบจัดบันทึกรายบุคคลกับแบบจัดบันทึกทั้งห้อง ดังนี้

การจดบันทึกการถามตอบทักษะการคิด

(ตามแนวคิดของบลูม)

ชื่อผู้เรียน วัน เดือน ปี ที่บันทึก

หัวข้อในเรื่องการถามตอบ

การแสดงออก	คำตอบ
ความรู้	
ความเข้าใจ	
การนำไปใช้	
การวิเคราะห์	
การสังเคราะห์	
การประเมินค่า	

แบบจดบันทึกการถามตอบทักษะการคิดทั้งห้อง

การถามตอบเรื่อง	ความรู้	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมิน
ด.ช.แชมป์	✓	✓✓	✓	✓✓	✓✓	✓✓
ด.ช.โชคดี	✓	✓	✓			✓

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการถามตอบผู้เรียน ในชั้นเรียน

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
<p>ก) สามารถพิจารณาตัดสินความคิดและความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอน</p> <p>ข) ครูให้ข้อมูลย้อนกลับได้ทันที</p> <p>ค) ครูสามารถตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องใช้ความคิดขั้นสูง</p> <p>ง) สามารถใช้ประเมินปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนได้</p> <p>จ) ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอภิปรายปัญหา กับคนอื่น ๆ</p>	<p>ก) ผู้เรียนบางคนอาจพูดตอบได้ไม่ดีเมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ๆ</p> <p>ข) จำเป็นต้องมีความรู้ในการตั้งคำถามและต้องวางแผนล่วงหน้า</p> <p>ค) สารสนเทศที่ได้เป็นตัวอย่างของผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีปริมาณน้อยมาก</p> <p>ง) บางจุดประสงค์ไม่สามารถประเมินด้วยการสอบปากเปล่า แต่ต้องใช้เวลาอิสระในการคิดสร้างสรรค์ และตอบ</p>	<p>ก) ควรให้โอกาสผู้เรียนที่ตอบช้าได้ตอบ อย่าถามเฉพาะคนพูดเก่ง ตอบเก่งเท่านั้น</p> <p>ข) ให้เวลาแก่ผู้เรียนได้ตอบประมาณ 5-10 วินาที ก่อนที่จะเปลี่ยนไปถามคนอื่น</p> <p>ค) หลีกเลี่ยงคำถามที่ถามเฉพาะข้อเท็จจริง หรือมีคำตอบเฉพาะตายตัว</p> <p>ง) อย่าลงโทษผู้เรียนที่ตอบผิดหรือไม่ได้ร่วมในการถามตอบ</p> <p>จ) คำพูดหรือพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูดอาจจะไม่ได้บ่งบอกทัศนคติ/ค่านิยมที่แท้จริงของนักเรียน</p>

การพบปะพูดคุยกับผู้เรียน

ครูผู้สอนสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ด้วยการจัดประชุมพบปะพูดคุยกับผู้เรียนในเรื่องที่ได้เรียนและเรื่องที่ต้องเรียน ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบมีโครงสร้าง หรือแบบไม่มีโครงสร้างได้ ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องพูดคุยกันโดยตรงและเปิดเผยในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับความรอบรู้ ความเหมาะสมของเนื้อหา ความต้องการพิเศษ ความสนใจ และสิ่งพึงปรารถนา ตลอดจนหัวข้อที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้เกิด

สิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องพูดคุยกันให้เกิดความเข้าใจถึงวิธีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการนัดพบปะพูดคุยกันไม่จำเป็นต้องทำครบทุกคน หรือต้องทำให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเหมือนกันทุกคน ครูอาจพบกับผู้เรียนเพียงคนเดียว ถ้ามีความจำเป็นต้องมีการสื่อสารติดต่อกันและการพบปะพูดคุย อาจแปรเปลี่ยนเรื่องพูดคุยไปตามความต้องการที่ต่างกัน

ตัวอย่างการจดบันทึกผลการพูดคุยกับนักเรียน

แบบจดบันทึกผลการพูดคุยกับนักเรียน	
ชื่อนักเรียนที่พบปะพูดคุย :	ด.ช.กฤตธีธัช ชั้น ป.4/2
วัน เดือน ปีที่บันทึก : 15 ก.พ. 2544 ที่ห้องเรียนในชั่วโมงวิทยาศาสตร์	
<p>จากการพูดคุยกับด.ช.กฤตธีธัช ในชั่วโมงวิทยาศาสตร์ ได้ข้อมูลว่า กฤตธีธัชชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด เขาชอบอ่านหนังสือประวัติของนักวิทยาศาสตร์ แล้วเล่าให้ครอบครัวฟังเป็นประจำในระหว่างนั่งรถเดินทางกลับบ้าน เขารู้จักชื่อนักวิทยาศาสตร์ของโลกหลายคน เช่น มาตามคูรี ไอแซค นิวตัน โทมัส อีวัน เอ็ดสัน อัลเบิร์ต ไชนสไตน์ นอกจากนี้เขายังเล่าถึงความสามารถพิเศษว่าสามารถเล่นเปียโน ไวโอลิน เมโลเดียน ระนาด และชลุ่ย</p> <p>การกำหนดให้ทำงานโครงการเป็นกลุ่ม บางครั้งเพื่อนไม่รับผิดชอบ ไม่ยอมช่วยทำงานกลุ่ม ควรเปลี่ยนคนในกลุ่มทุกครั้ง อย่านำตัวเอง เพราะคนขยันจะจับกลุ่มกัน ทำให้คนไม่ขยันมากองรวมกันอีกกลุ่มหนึ่ง</p>	

การประเมินแบบพบปะพูดคุยควรปฏิบัติดังนี้

1. ทั้งครูและผู้เรียนต้องเปิดใจพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมา และยินดีตรวจสอบคุณลักษณะสำคัญของการเรียนการสอน
2. คำถามในการพูดคุยต้องเฉพาะเจาะจงตรงตามจุดหมาย การเรียนและจุดมุ่งหมายของการนัดพบ
3. คำถามต้องคิดขึ้นด้วยความไตร่ตรองรอบคอบและวางแผนล่วงหน้า โดยอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเตรียมนี้ด้วย
4. จัดเวลาให้เพียงพอเพื่อให้สามารถพบปะพูดคุยได้จบกระบวนการ
5. สรุปผลการพูดคุยไว้เป็นบทเรียนและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกันต่อไป

การนัดพบพูดคุยมีจุดเด่นสำคัญทำให้ผู้เรียนเกิดพลังความรับผิดชอบในการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง การดำเนินการให้แต่ละคนมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จและนิยามความสำเร็จทางการเรียนอย่างเปิดเผยและชัดเจน ทำให้การพูดคุยได้ทั้งข้อมูลสารสนเทศและเกิดแรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จ

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการพูดคุยกับผู้เรียนแบบเป็นกันเอง

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
<p>ก) ได้สารสนเทศแบบไม่เป็นทางการมีความผ่อนคลาย</p> <p>ข) ผู้เรียนอาจเปิดเผยข้อมูลที่ทัศนคติและแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ ซึ่งไม่ได้แสดงออกในชั้นเรียน</p>	<p>ก) ในใจของผู้เรียนอาจไม่ได้จดจ่อกับจุดหมายการเรียนรู้ที่กำลังประเมิน</p> <p>ข) การสุ่มตัวอย่างความรู้ของผู้เรียนอาจมีไม่เพียงพอประเมินผู้เรียนน้อยเกินไป</p> <p>ค) การพูดคุยของผู้เรียนขาดประสิทธิภาพ อาจไม่ตรงตามผลสัมฤทธิ์ที่ประเมิน</p>	<p>ก) ชักถามผู้เรียนให้มากขึ้น</p> <p>ข) ระมัดระวังอย่ารับรู้ทัศนคติของผู้เรียนอย่างผิดๆ</p>

การพูดคุยกับคนอื่น

นอกจากการพบปะพูดคุยกับผู้เรียนโดยตรงแล้ว การพูดคุยกับคนอื่นยังสามารถนำมาใช้เป็นการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนตัวอีกแบบหนึ่ง สามารถใช้รวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี บุคคลต่างๆ ที่สามารถเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนคนอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนสนิทสนมใกล้ชิดของนักเรียน ครูผู้สอนคนอื่น ๆ ที่เคยสอนนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน เช่น คณงาน ภารโรง เจ้าหน้าที่ห้องสมุด รวมทั้งญาติ พ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน บุคคลเหล่านี้จะมีข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในบางส่วนที่ครูผู้สอนไม่รู้และไม่สามารถทำได้โดยตรงด้วยตนเอง

การพูดคุยเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียนจากบุคคลต่างๆ เหล่านี้ จะทำให้ครูผู้สอนได้ข้อมูลกว้างขวางครอบคลุมมากขึ้นและทำให้มั่นใจในข้อมูลมากขึ้น อย่างไรก็ตามครูผู้สอนที่ใช้วิธีการพูดคุยกับคนอื่น ต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างมีคุณภาพ การพูดคุยจึงจำเป็นต้องซักถามลักษณะคุณภาพของหลักฐานจากคนที่ให้ข้อมูล ครูผู้สอนต้องแน่ใจว่าคนที่ให้ข้อมูลใช้วิธีการประเมินที่น่าเชื่อถือ ตัวอย่างที่เหมาะสม และมีการควบคุมความลำเอียงหรือถกเถียงเฉพาะคนที่อยู่ในฐานะที่จะรู้เกี่ยวกับผลลัพธ์ทางการเรียนและรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์สภาพแวดล้อมที่นำมาใช้ตัดสินใจที่สำคัญ เพื่อป้องกันความลำเอียงที่อาจแอบแฝงอยู่ในข้อมูล ตัวอย่างการจดบันทึกพูดคุยกับเพื่อนสนิทของผู้เรียน

แบบบันทึกผลการพูดคุยกับเพื่อนสนิท	
ชื่อนักเรียนที่ต้องการข้อมูล :	ด.ช.กฤตธีธัช ชั้น ป.4/2
วัน เดือน ปีที่บันทึก :	15 ก.พ. 2544
<p>จากการพูดคุยกับเพื่อนสนิทของ ด.ช.กฤตธีธัช คนหนึ่ง ได้ข้อมูลว่า กฤตธีธัช ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด เขาชอบอ่านหนังสือประวัติของนักวิทยาศาสตร์ แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังเป็นประจำ วันหนึ่งเขาพูดถึงชื่อนักวิทยาศาสตร์ของโลกได้แก่ มาตาม คูรี ไอแซค นิวตัน โทมัส อันวา เอดิสัน อัลเบิร์ต ไชวเดอร์ นอกจากนี้ยังทราบว่าเขามีความสามารถเล่นเปียโน ไวโอลิน เมโลเดียน ระนาด และชลุ่ย</p>	

แบบจดบันทึกการพูดคุยกับคนอื่น

การพูดคุยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชื่อ : ด.ช.กฤตธีธัช ชั้น ป.4/2
วัน เดือน ปีในการพิจารณา : 15 ก.พ. 2544

สนทนาพูดคุยกับ	ผลการพูดคุย
ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ 15 ก.พ. 2544	สรุป กฤตธีธัช ชอบตั้งโจทย์ปัญหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทดลองในห้องทดลองของนักวิทยาศาสตร์อยู่เสมอ
เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 16 ก.พ. 2544	สรุป กฤตธีธัช ชอบมานั่งอ่านหนังสือประวัตินักวิทยาศาสตร์ของโลก บางครั้งก็ยืมไปอ่านที่บ้าน
ผู้ปกครอง 17 ก.พ. 2544	สรุป กฤตธีธัช ชอบเล่าเรื่องของนักวิทยาศาสตร์ให้ทุกคนฟังในระหว่างนั่งรถกลับบ้าน เขารู้จักชื่อนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงหลายคน คนที่พูดถึงบ่อยมากคือ โทมัส เอดิสัน

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการพูดคุยและเสนอแนะจากครูและคนอื่น ๆ

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
<p>ก) ได้ข้อมูลภูมิหลังของผู้เรียนอย่างรวดเร็ว</p> <p>ข) ให้โอกาสครูคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักเรียนที่เรียนในต่างวิชา</p> <p>ค) ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับครอบครัว การเลี้ยงดู หรือปัญหาอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้</p>	<p>ก) อาจสร้างความลำเอียง</p> <p>ข) การเรียนรู้ในบริบทของวิชาต่างกันอาจมีความแตกต่างกัน</p> <p>ค) ความคิดเห็นต่างๆ จากคนอื่น ๆ อาจขาดความเป็นปรนัยและความเชื่อถือได้ ทำให้ได้สารสนเทศที่ไม่สมบูรณ์</p>	<p>ก) อย่าเชื่อข่าวลือ</p> <p>ข) อย่าเปิดเผยข้อมูลความลับของผู้เรียนที่รวบรวมข้อมูล</p> <p>ค) เก็บเรื่องราวสนทนาไว้เป็นความลับ อย่าได้เปิดเผยต่อคนอื่น ๆ เด็ดขาด</p>

การอภิปรายในชั้นเรียน

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอีกวิธีหนึ่งสามารถพิจารณาได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพูดอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถาถามตอบแบ่งปันความรู้กันเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือกลุ่มใหญ่ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และตอบสนองต่อความรู้ ประสบการณ์ และความคิดเห็นของครูและเพื่อนๆ โดยผู้เรียนต้องจัดระบบความคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และใช้ทักษะทางอารมณ์และสังคม ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้สามารถนำไปสะท้อนให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลได้

การประเมินจากการอภิปรายในชั้นเรียนให้เกิดประโยชน์ตามจุดเด่นของวิธีนี้ ควรดำเนินการตามหลักการดังนี้

1. เตรียมคำถามหรือประเด็นอภิปรายล่วงหน้าเพื่อให้ตรงกับจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ
2. การนำผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกระบวนการเตรียมคำถาม ควรให้มีการคละจำนวนคำถามและประเด็นสำคัญในการอภิปรายคละกันไป
3. ควรใช้รูปแบบการโต้วาที่ หรือการเรียนเป็นที่มรูปแบบที่มแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มจำนวนผู้เกี่ยวข้องโดยตรงให้มากที่สุด และต้องให้ความสนใจต่อผู้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำด้วย

4. จัดรูปแบบการอภิปรายเพื่อบอกบทบาทของแต่ละคนว่าทำอะไร เช่น เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย หัวหน้าที่ม พิธีกร ผู้จัดบันทึก เพื่อให้ผู้เรียนจำนวนมากที่สุดได้มีโอกาสนำเสนอหลักฐานด้านผลสัมฤทธิ์ของเขา
5. ให้ผู้เรียนทุกคนทั้งที่พูดเก่งและพูดไม่เก่งมีโอกาสเท่าเทียมกันในการนำเสนอความสามารถของตน
6. สารสนเทศที่นำไปใช้ตัดสินใจที่สำคัญ เช่น การให้เกรดต้องใช้วิธีการจัดบันทึกที่น่าเชื่อถือ

การใช้การอภิปรายในชั้นเรียนเป็นวิธีการประเมินที่มีจุดเด่นสำคัญคือ สามารถให้ข้อมูลสารสนเทศด้านความคิดเหตุผลของผู้เรียนได้ลึกซึ้งและมีคุณภาพ ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ การสรุปอ้างอิง และการโต้แย้งอย่างมีเหตุผลตามทักษะของตน อย่างไรก็ตามวิธีการนี้มีความยากลำบากในการสู่การแสดงออกของผู้เรียนให้ครบถ้วนและเท่าเทียมกันได้ ตัวอย่างการจัดบันทึกการอภิปรายเกี่ยวกับการชมภาพยนตร์เรื่องบางระจันของนักเรียนชั้น ป.1.

แบบจัดบันทึกการอภิปรายในชั้นเรียน	
รายชื่อนักเรียน	บันทึกการอภิปราย
ด.ช.ภิญญูรัช.....	แสดงความคิดเห็นสนับสนุนให้นักเรียนได้ดูหนังเรื่องบางระจัน เพราะว่าเป็นหนังเก่าแก่และเป็นหนังไทยด้วย

ในกรณีที่ผู้เรียนสามารถเขียนได้อย่างดีแล้ว ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนเขียนสรุปประเด็นสำหรับพุดอภิปรายของตนเองส่งครูด้วย ดังตัวอย่าง

แบบจดบันทึกการอภิปรายด้วยตนเอง	
การอภิปรายข่าว	บันทึกการอภิปราย
ให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าวที่แนบมานี้ ว่าเป็นข่าวประเภทใด เป็นข้อเท็จจริง หรือความเห็น โดยให้พุดอภิปรายหน้าชั้น พร้อมทั้งส่งบันทึกแนวการพุดอภิปราย	ส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง-นายยูวรัตน์ กมลเวช กกด. ฝ่ายบริหารการเลือกตั้ง ไม่ทราบว่ามี การทำบัตรเลือกตั้งปลอม ปัญหานี้เป็น เพราะผู้สมัครทำกันเอง ส่วนที่เป็นความเห็น.....

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินด้วยการอภิปราย ในชั้นเรียน

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
ก) สามารถพิจารณาตัดสินความคิดและความก้าวหน้าของผู้เรียนในระหว่างการอภิปราย ข) สามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอภิปรายปัญหาที่กับคนอื่น ๆ ค) สามารถวินิจฉัยความคิดที่ผิดพลาดและคลาดเคลื่อนได้	ก) เมื่ออยู่ต่อหน้าคนอื่น ๆ ผู้เรียนบางคนอาจไม่พุดอภิปราย ข) จำเป็นต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพุดอยู่ตลอดเวลา ค) สารสนเทศที่ได้เป็นตัวอย่างของผลการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่มีปริมาณน้อยมาก	ก) ให้โอกาสผู้เรียนที่พุดไม่เก่งได้พุด ข) ให้เวลาแก่ผู้เรียนได้พุดในเวลาพอสมควรเพื่อให้โอกาสคนอื่น ๆ ได้พุด ค) หลีกเลี่ยงการพุดอภิปรายที่ถามเฉพาะข้อเท็จจริงหรือมีคำตอบเฉพาะตายตัว ง) อย่างงโทษผู้เรียนที่ไม่ได้ร่วมในการพุดอภิปราย

การสอบปากเปล่า

การสอบปากเปล่าเป็นวิธีการประเมินอย่างหนึ่งที่คุณต้องเตรียมและตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดและพูดตอบปากเปล่า คุณต้องฟังและตีความหมายคำตอบ จากนั้นต้องประเมินตัดสินคุณภาพและลงสรุประดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การสอบปากเปล่านิยมใช้กันมากในการประเมินผลการทำปริญญานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอก และบางครั้งใช้ประกอบการสอบประมวลความรู้ของนิสิต

แม้ว่าการสอบปากเปล่าจะไม่ใช่ที่นิยมใช้กันกว้างขวางเท่ากับแบบทดสอบเลือกตอบก็ตาม แต่ก็ยังมีคุณค่าที่จะนำมาใช้ในปัจจุบันเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ที่สลับซับซ้อน และที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการประเมินการปฏิบัติจากของจริง โดยความเป็นจริงแล้วการสอบปากเปล่าจะคล้ายกับการประเมินแบบอัตนัย แต่มีข้อดีกว่าตรงที่สามารถใช้คำถามเสริมเพิ่มเติมได้ ดังนั้นการใช้การสอบปากเปล่าให้มีคุณภาพ ควรใช้หลักการของการประเมินอัตนัย และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สร้างคำถามสั้นๆ ที่เน้นจุดหมายการเรียนรู้ที่ต้องการ
2. ใช้คำถามที่เชื่อถือได้ว่าสามารถบ่งชี้ความรู้ที่ต้องการ สามารถระบุความคิดที่ใช้ และสามารถบ่งชี้มาตรฐานที่จะนำไปใช้ตัดสินคำตอบ
3. มั่นใจว่ามีเกณฑ์ที่สามารถแยกเนื้อหาสาระและความสามารถด้านการคิดออกจากความสามารถในการใช้คำพูด

4. เตรียมการล่วงหน้าในการแก้ปัญหาผู้เรียนที่มีอุปสรรคในการใช้ภาษา
5. มีแบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานประเมินค่า หรือวิธีการจัดบันทึกผลต่าง ๆ พร้อมทั้งจะนำมาใช้ประเมินได้ทันที (ดูตัวอย่างในท้ายบทที่ 4)
6. ถ้าเป็นไปได้ควรมีการจัดบันทึกตอบเพื่อให้สามารถประเมินซ้ำภายหลังได้

การใช้การสอบปากเปล่าในการประเมินมีข้อจำกัดสำคัญคือ ต้องใช้เวลาดำเนินการมาก ซึ่งวิธีการแก้ปัญหานี้ได้อย่างหนึ่งคือนำผู้เรียนเข้ามาร่วมกระบวนการประเมิน และถ้าดำเนินการตามข้อเสนอแนะข้างต้น และกระจายการดำเนินการสอบและการให้คะแนน จะช่วยให้ประโยชน์อย่างมากมาจากการประเมินปากเปล่าดังตัวอย่าง

แบบจัดบันทึกการสอบปากเปล่าการทำโครงการ	
ชื่อนักเรียน...ด.ช.ภิญโญรัช... ชั้น...ป.4/2.....วัน เดือน ปี...30 ม.ค. 2544	
คำถาม	คำตอบของผู้เรียน
ปัญหาที่พบในการทำโครงการของนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดินในโหลแก้วทดลองมีน้อยเกินไปจนไม่สามารถยึดรากต้นไม้ได้ จึงใช้หินกรวดใส่เพิ่มลงไป 2. โหลทดลองที่นำไปไว้กลางแจ้ง บังเอิญมีฝนตกลงมาทำให้น้ำเต็มโหลทดลอง ผมได้แก้ปัญหาโดยเทน้ำออกและเริ่มต้นทดลองใหม่ 3. โหลปากกว้างเกินไป ทำให้อิอน้ำไม่เกาะติดผนังโหล จึงแก้ปัญหาเอาถุงพลาสติกใสมาคลุมห่อไว้ จึงมีอิอน้ำเกาะติดที่ปากโหล

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินการสอบปากเปล่าผู้เรียนรายบุคคล

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
<p>ก) ใช้ซักถามความเข้าใจ รูปแบบการคิด และวิธีการแก้ปัญหาที่ลึกซึ้งได้</p> <p>ข) สามารถติดตามถามคำถามต่อ เพื่อปรับแก้คำตอบของผู้เรียน</p> <p>ค) สามารถวินิจฉัยความคิดที่ผิดพลาดและการปฏิบัติที่คลาดเคลื่อนได้</p>	<p>ก) ต้องใช้เวลาในการถามตอบมาก</p> <p>ข) ขณะที่ทำการสอบปากเปล่า คนหนึ่งอยู่ คนอื่นๆ ที่เหลือต้องคอยเสียเวลา</p>	<p>ก) ผู้เรียนบางคนต้องสร้างความเชื่อมั่นของตนเองก่อนจึงจะสามารถตอบปากเปล่าได้อย่างไม่ผิดพลาด</p> <p>ข) ควรให้ผู้เรียนที่ขาดทักษะการพูดได้มีเวลาในการคิดไตร่ตรองและดำเนินการ</p>

การอ่านบันทึกเหตุการณ์ของผู้เรียน

การประเมินการเรียนรู้ด้วยการสื่อสารส่วนตัว นอกจากใช้วิธีการถามตอบในชั้นเรียน การพบปะพูดคุย การอภิปรายและการสอบปากเปล่าแล้ว เรายังสามารถใช้การสื่อสารในรูปแบบการเขียนได้ โดยให้ครูผู้สอนอ่านสิ่งที่ผู้เรียนเขียนบันทึกความคิดเห็น ประสบการณ์ ความเข้าใจปัญหา ซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ ครูบางคนใช้การเขียนบันทึกตอบกันระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน ให้ผู้เรียนเขียนบันทึกความคิดของตนไว้ที่ช่องซ้ายของกระดาษ และให้ผู้สอนเขียนตอบลงในช่องขวาของกระดาษ การเขียนบันทึกความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ของตนและสะท้อนความก้าวหน้าของตน อาจทำ

เป็นรายการคำถามให้เขียนบันทึกการแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ตัวอย่าง การเขียนบันทึกโต้ตอบของผู้เรียนและครูผู้สอน

ตัวอย่างการเขียนบันทึกโต้ตอบ	
ชื่อนักเรียน...ด.ช.ภิญญ์รัช... ชั้น...ป.4/2.....วัน เดือน ปี...30 ม.ค. 2544	
บันทึกของผู้เรียน	บันทึกของครูผู้สอน
1) วันนี้ ผมได้เรียนรู้อะไรบ้างในวิชา	1) ดีมากขอให้นักเรียนทบทวน ค้นคว้า ที่หนังสือเล่มเพิ่มเติมอีก
2) ผมต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่อง อะไรบ้าง	2) เรื่องนี้ ขอให้ดูตัวอย่างที่หนังสือ หน้าที่ ต้องทดลองโดย
3) ผมสามารถทำอะไรได้บ้างจาก การเรียนรู้เรื่องนี้	3) ดีมากนะ ขอให้เล่าเรื่องเหล่านี้ ให้เพื่อนฟัง
.....
.....

เป้าหมายของการเขียนบันทึกเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ได้สะท้อนความคิด วิเคราะห์ การอธิบาย และการประเมิน ประสิทธิภาพการเรียนรู้และความสำเร็จ รูปแบบการเขียนบันทึกอาจ แบ่งเป็นสี่แบบคือ 1) การเขียนบันทึกคำตอบ 2) การเขียนบันทึก ส่วนตัว 3) การเขียนบันทึกประจำวัน และ 4) การจดบันทึกการเรียนรู้ การเขียนบันทึก ทั้งสี่แบบนี้สามารถนำมาใช้สื่อสารเกี่ยวกับการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอนได้ เนื่องจากการจดบันทึกด้วยการเขียนจะสะสมมากขึ้นตามเวลา ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวสามารถนำไปช่วยผู้เรียนให้ปรับปรุงตนเองจนประสบผลสำเร็จได้

การเขียนบันทึกคำตอบ เป็นวิธีการที่นำไปใช้ได้มากที่สุดในการวิชาการอ่านเมื่อ นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดแล้วต้องการแสดงความคิดเห็นต่อสาระประเด็นที่อ่าน โดยทั่วไปครูผู้สอนจะกำหนดกรอบประเด็นให้เขียนบันทึกคำตอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการเขียนบันทึกคำตอบ
ชื่อนักเรียน....ด.ช.กฤตธีธัช.... ชั้น...ป.4/2.....วัน เดือน ปี...30 ม.ค. 2544
<ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะสำคัญของเรื่องที่อ่านคือ ● การเดินเรื่อง การวางโครงเรื่อง และเหตุการณ์ประกอบเรื่องคือ ● เปรียบเทียบลักษณะของเรื่องสองเรื่องคือ ● คาดคะเนเรื่องราวที่ควรเกิดขึ้นต่อไป ● ประเมินส่วนย่อยๆ หรือส่วนที่เฉพาะเจาะจงของเรื่องที่อ่าน..... ● เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงเรื่อง

การเขียนบันทึกส่วนตัวหรือการเขียนบันทึกประจำวัน เป็นวิธีการเขียนบันทึกที่มีอิสระในการเขียนบันทึกมากที่สุด ครูผู้สอนจะใช้เวลาให้นักเรียนเขียนบันทึกความคิดเห็นในช่วงการเรียนแต่ละคาบเรียน โดยนักเรียนสามารถเขียนบันทึกประเด็นต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน บันทึกเหล่านั้นสามารถนำไปใช้ประเมินผลหรือใช้เป็นแบบฝึกปฏิบัติการเขียนของนักเรียนก็ได้ ในกรณีที่มีการประเมินผลการเขียนบันทึกอาจให้ครูเป็นผู้ตัดสินหรือให้นักเรียนเป็นผู้ตัดสิน หรืออาจใช้ทั้งครูและนักเรียนร่วมกันก็ได้

ตัวอย่างการบันทึกประจำวันเกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียน

ตัวอย่างการเขียนบันทึกประจำวัน	
ชื่อนักเรียน...ด.ช.ภิญโญรัช... ชั้น...ป.4/2.....	
วัน เดือน ปี	บันทึกของครูผู้สอน
13 ม.ค. 44	วันนี้ครูให้ฝึกทอไข่เสร็จแล้วนำไปกินได้ สนุกดี น่าจะทำอย่างนี้บ่อยๆ
14 ม.ค. 44	ครูให้ทำโครงการเป็นกลุ่ม ประชุมตกลงกันแล้ว แต่เพื่อนก็ยังไม่ทำส่วนที่รับผิดชอบ งานนี้นั้นคงต้องเหนื่อยทำคนเดียวอีกแล้ว

การบันทึกส่วนตัวบางครั้งครูผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนเขียนบันทึกเฉพาะเรื่อง เช่นบันทึกความดี จะสามารถสะท้อนภาพพฤติกรรมของเด็กอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการเขียนบันทึกความดีประจำวัน		
ชื่อนักเรียน...ด.ช.กฤตธีธัช... ชั้น...ป.4/2.....		
วัน เดือน ปี	บันทึกความดี	ผู้เห็น/ผู้ได้รับ
13 ม.ค. 44	แยกเสื้อผ้าที่ใส่แล้ว เพื่อเตรียมซัก	
14 ม.ค. 44	ช่วยอธิบายการบ้านน้อง	
15 ม.ค. 44	เปิดประตูรถ กวาดบ้าน ถูบ้าน	

การจดบันทึกการเรียนรู้ เป็นวิธีการสื่อสารติดต่ออีกวิธีหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ให้นักเรียนสะท้อน วิเคราะห์ อธิบาย และประเมิน ประสบการณ์การเรียนรู้ความสำเร็จ และการเขียนข้อสรุป การจดบันทึกการเรียนรู้จะทำความเข้าใจกับการจดบันทึกลักษณะต่อไปนี้

ตัวอย่างการจดบันทึกการเรียนรู้

ตัวอย่างการจดบันทึกการเรียนรู้
ชื่อนักเรียน....ด.ช.กฤตธีธัช.... ชั้น...ป.4/2....วัน เดือน ปี...30 ม.ค. 2544
<ul style="list-style-type: none"> ● วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เกิดการเรียนรู้แล้วคือ ● วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่เห็นว่ามีความประโยชน์และมีความสำคัญคือ ● วัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่พบว่ายากและยังไม่เกิดการรอบรู้คือ ● ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถทำได้เป็นอย่างดีคือ ● ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยังทำได้ไม่ดีพอคือ ● ข้อเสนอแนะบางอย่างที่ต้องการให้ช่วยทำความเข้าใจคือ ● เทคนิคการเรียนรู้ที่อยากจะลองใช้ต่อไปคือ

ข้อพิจารณาในการใช้บันทึกของผู้เรียน

1. การเขียนบันทึกต้องอาศัยความพร้อมด้านการเขียนเบื้องต้นของผู้เรียน ดังนั้น ควรใช้กับระดับชั้นที่ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ดีแล้ว
2. การเขียนบันทึก อย่าให้เป็นภาระหนักกับผู้เรียน ครูอาจพิจารณาว่าเมื่อสอนและทำกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จในชั่วโมงนั้นๆ

ใช้เวลาผู้เรียนเขียนบันทึกสั้นๆ 2-3 บรรทัด แล้วแต่ความคิดของแต่ละคน ครูอาจช่วยให้ง่ายขึ้นโดยให้ผู้เรียนเขียนบันทึกความยาวอย่างน้อยสามบรรทัดทุกครั้งที่ยี่เรียนวิชานี้ ให้เลือกลีงที่จะเขียนเองอย่าเขียนตามเพื่อน แต่ควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของครู

3. เนื่องจากบันทึกเป็นเรื่องราวที่เป็นส่วนตัว ควรทำความเข้าใจกับผู้เรียนว่าครูจะไม่เปิดเผยบันทึกให้ผู้อื่นอ่าน ครูจะใช้บันทึกเพื่อทำความรู้จักกับผู้เรียนแต่ละคน และไม่หักคะแนนเมื่อเขียนผิด

4. การเขียนบันทึกแบบโต้ตอบระหว่างครูและผู้เรียน เมื่อครูเริ่มต้นให้ผู้เรียนเขียน ครูต้องเขียนโต้ตอบอย่างสม่ำเสมอ จะเล็กน้อยอย่างไรก็ต้องทำ เพราะถือว่าเป็นบทบาทสำคัญ ถ้าครูคิดว่าตนเองไม่มีเวลา หรือมีผู้เรียนจำนวนมากเกินไป ก็ไม่ควรใช้การบันทึกแบบโต้ตอบนี้ตั้งแต่แรก

5. ครูอาจจะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเขียนบันทึก โดยอภิปรายร่วมกันในชั้น

6. ครูอาจปรับใช้กับการบันทึกเป็นกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนช่วยกันบันทึก

การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านแล้วสรุปประเด็น

การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านประจำวันพร้อมทั้งเขียนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแก้ไขลงบนคำตอบของผู้เรียนได้อ่านเพื่อ

ให้ทราบว่าตนเองมีข้อผิดพลาดอย่างไร ตรงไหน และประเด็นที่ถูกต้องอย่างไร สามารถใช้เป็นการประเมินเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยการติดต่อสื่อสารส่วนบุคคลอีกวิธีหนึ่งที่สามารถนำไปปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านสามารถประเมินลักษณะต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถในเนื้อหาถูกต้องตรงประเด็น นิสัยการทำงาน ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความเป็นระเบียบวินัย ความเรียบร้อย ความมุ่งมั่นพิถีพิถันในความสำเร็จในงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทักษะการเขียนตัวสะกด การันต์ การสื่อความหมาย และเป็นเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ประเมินผู้เรียนต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนตั้งแต่ต้นเทอมจนถึงปลายเทอม แบบฝึกหัดที่เพิ่มเติมจากการฝึกซ้อมความเข้าใจในชั้นเรียน และนำมาใช้เป็นกิจกรรมประเมินจะมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้เรียนและทำให้ครูผู้สอนได้เห็นการเจริญงอกงาม และความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการสะท้อนภาพการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน

ตัวอย่างการตรวจงานแบบฝึกหัดการเขียน

ตัวอย่างการเขียนบันทึกโต้ตอบ

ชื่อนักเรียน.....ต.ช.กฤตธีธัช ชั้น...ป.4/2..... วัน เดือน ปี 30 ม.ค. 2544

เรื่อง จดหมายถึงนายกรัฐมนตรีคนที่ 23

ถ้าพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี อยากให้ท่านยกเลิกการสร้างรถไฟฟ้าใต้ดิน เพราะค่าขึ้นแพงมาก ไม่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ อับก็อับ แถมเกิดอุบัติเหตุแล้วอาจส่งผลถึงการจราจรข้างบนได้ อีกอย่างละครน้ำเน่าและการตูนจะเป็นที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ผมอยากให้ลดลง เพราะจะทำให้ผลการเรียนตก แล้วเกิดการดูข่าวว่าบ่น เกิดความกดดันกับเด็ก ในที่สุดก็ติดยาบ้า ผมอยากให้ท่านดับไฟแต่ต้นลมเพราะเหตุอยู่ตรงนี้ อย่างสุดท้ายอยากให้ท่านขจัดคอร์รัปชันและการจรรยาภิควรแก้ไข ส่วนผมผ่านเรื่องนี้ทุกวัน ผมเป็นเด็กผมรู้ดีผมอยากให้ท่านรับความคิดของผมมาแก้ไขสังคม สังคมจะได้ดีขึ้นบ้างนะครับ แต่ระวังนะครับถ้าท่านห้ามละครและกาตูนและกีโตนประท้วงแน่ ถ้าผ่านมาดีควรเพิ่มของที่มีสาระประโยชน์ ส่วนเกมส์โชว์สั่งงดได้เลยครับ

การตูน

กดดัน

ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการประเมินจากการตรวจการบ้าน และแบบฝึกหัดประจำวัน

ข้อดี	ข้อเสีย	ข้อเสนอแนะ
<p>ก) ให้สารสนเทศแบบสะสมย่อยเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการเรียนรู้</p> <p>ข) สามารถวินิจฉัยข้อผิดพลาดและปรับแก้ให้ถูกต้องได้</p> <p>ค) เป็นการผสมผสานการเรียนการสอนและการประเมินให้เป็นกระบวนการเดียวกัน</p>	<p>ก) มักเน้นส่วนย่อยๆ ของการเรียนรู้</p> <p>ข) เป็นเพียงตัวอย่างขนาดเล็กของเนื้อหาและทักษะ</p> <p>ค) งานที่มอบหมายให้ทำอาจไม่สมบูรณ์ หรืออาจคัดลอกจากคนอื่น</p>	<p>ก) วิธีการประเมินการเรียนรู้ชนิดนี้เป็นเพียงการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนอาจไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ให้เกรด</p> <p>ข) การทำการบ้านไม่เสร็จหรือทำเสร็จช้า ไม่ควรลงโทษให้อับอายต่อหน้าเพื่อนฯ หรือลงโทษให้เกรดระดับต่ำลง</p> <p>ค) อย่านำการให้เกรดการบ้านมากจนเกินไป และอย่าใช้การบ้านเป็นยุทธวิธีการเรียนการสอนมากจนเกินไป</p>

บูรณาการการประเมินจากการสื่อสารส่วนบุคคลกับการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นปฏิสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ดังนั้นการบูรณาการการประเมินด้วยการสื่อสารส่วนตัวเข้ากับกระบวนการเรียนการสอนจึงทำได้ง่ายและมีประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะลักษณะธรรมชาติของการตั้งคำถามพูดคุยและกระบวนการตั้งคำถามเป็นการดึงผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองดังนี้

1. เทคนิคการตั้งคำถามแบบต่างๆ โดยลักษณะธรรมชาติแล้วสามารถดึงนักเรียนเข้าสู่กระบวนการการเรียนรู้ เพราะกระบวนการถามเป็นการสนทนาระหว่างครู ผู้สอนกับนักเรียน ตัวผู้เรียนได้ตอบสนอง แลกเปลี่ยนความคิด ความเข้าใจกับครูผู้สอนได้ ตัวอย่างเทคนิคการถามแบบต่างๆ

- การซักถามพูดคุยเฉพาะประเด็น ช่วยให้ได้คำตอบแนวลึก และช่วยให้นักเรียนได้ขยายคำตอบได้ตรงตามที่ตนตั้งใจ อย่างไรก็ตามครูผู้สอนต้องใช้เวลาและโอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบ
- การถามตอบให้กระจ่างชัด ช่วยให้ได้คำตอบที่มีความหมายชัดเจนและป้องกันการเข้าใจผิดของผู้เรียน วิธีการนี้ต้องตกลงว่าจะไม่ยอมรับ “คำตอบกำกวม” แต่ต้องการเฉพาะคำตอบที่คิดไตร่ตรองและชัดเจนเท่านั้น
- การถามตอบอย่างถี่ถ้วน ช่วยเพิ่มคำตอบในแนวลึก และได้สารสนเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนต้องเสนอสารสนเทศในหัวข้อสำคัญๆ ให้มีความลุ่มลึกและละเอียดครอบคลุม
- การถามในแง่มุมใหม่ ช่วยให้ได้คำตอบในต่างมุมมอง การเรียนการสอนต้องให้มีการคิดหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ว่าควรเปลี่ยนแปลงแนวคิดเมื่อไรและอย่างไร
- การถามเชิงสนับสนุน ช่วยส่งเสริมผู้เรียนทั้งด้านความคิดและเกิดความรู้สึกในทางที่ดี การประเมินในห้องเรียนต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการตอบไม่ได้สร้างสิ่งเสียหาย แต่จะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้ถาม

กระบวนการดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนหัดประเมินคุณภาพของคำตอบของตนเองได้

2. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ในการประเมิน ในการตั้งให้ผู้เรียนเข้ามาสู่การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ครูผู้สอนต้องยินดีและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างเต็มที่ ในการมีส่วนร่วมกำกับติดตามและเพิ่มพูนความสำเร็จทางวิชาการของผู้เรียนให้เกิดขึ้นสูงสุด โดยดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

- ต้องลดจำนวนคำถามที่ให้ตอบเพียงใช่หรือไม่ให้เหลือน้อยที่สุด และควรใช้คำถามที่ต้องตอบซับซ้อนให้มากขึ้น
- เน้นการถามวัดคำตอบที่ต้องการคิดหาเหตุผลอย่างหลากหลาย อย่าเน้นเฉพาะการจดจำข้อเท็จจริง
- รอคอยคำตอบด้วยการให้ผู้เรียนรู้ว่าครูกำลังคาดหวังคำตอบอยู่ และจะไม่ยอมให้ผู้เรียนหลีกเลี่ยงการตอบด้วยการนั่งเฉยไม่ตอบ เพราะการสื่อสารจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้พูดคุยกออกมา
- พยายามให้ผู้เรียนทั้งห้องมีส่วนร่วมด้วยการถามผู้เรียนที่ไม่ยกมือขอตอบให้มีโอกาสตอบคำถามหรือตอบเสริมจากคนอื่นบ้าง
- ให้ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการตั้งคำถาม และซักถามกันเองได้
- ให้ผู้เรียนได้ตั้งคำถามใหม่และตอบ

- ให้ผู้เรียนได้ลองแก้ปัญหาจากคำถามหลักโดยทำเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น
- ให้โอกาสแก่ผู้เรียนเป็นผู้นำการอภิปรายและได้ซักถามด้วยตนเอง
- ขอให้ผู้เรียนเก็บหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติของตนเองด้วยการใช้การจดบันทึกลงแผ่นบันทึกรายการหรือจดบันทึกประจำวัน
- ในระหว่างการอภิปรายกำหนดให้ผู้เรียนหนึ่งหรือสองคนเป็นผู้สังเกตการณ์และเป็นผู้จดบันทึกว่าใครตอบคำถามชนิดใดและตอบได้เพียงไร หรืออาจให้ครูคนอื่นช่วยสังเกตและจดบันทึก จะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น
- ขอให้ผู้เรียนประเมินตนเอง และให้เพื่อนประเมินการพูดอภิปรายกัน
- กำหนดตารางเวลาประจำสำหรับสัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้เรียนตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่ม
- กำหนดเวลานัดหมายให้ผู้เรียนได้มาสัมภาษณ์พูดคุยสิ่งที่ครูผู้สอนประทับใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม

จุดเด่นของการใช้การสื่อสารส่วนบุคคลเป็นการประเมิน

1. สามารถตั้งคำถามให้เชื่อมโยงกับจุดเน้นของการสอนได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน และใช้กำกับรายงานและปรับเปลี่ยนความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ดีกว่าเครื่องมือชนิดอื่นๆ

2. จุดเด่นสำคัญที่ไม่มีในการประเมินชนิดอื่นคือผู้ถามสามารถสอบถามเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบความคิดที่ลุ่มลึกของผู้เรียนได้ และยังได้คำตอบที่นอกเหนือจากที่ต้องการตอนต้น และถ้าพบความคิดที่ผิดพลาด ครูผู้สอนสามารถปรับแก้ให้ถูกต้องได้ทันที

3. จุดเด่นสำคัญอีกข้อหนึ่งคือการประเมินวิธีอื่นๆ ไม่สามารถทำได้คือ สามารถนำไปใช้ได้ทันที ครูผู้สอนสามารถถามได้ทันทีเมื่อต้องการจะได้สารสนเทศเพิ่มเติม และสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ได้ทันที

4. มีความยืดหยุ่นในการใช้ประเมินในห้องเรียนได้ไม่จำกัด สามารถเห็นผลการเรียนที่มีคุณค่าได้กว้างขวาง เน้นเฉพาะเจาะจงในการประเมินเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม สามารถลุ่มผู้เรียนและเนื้อหาให้ครอบคลุมได้ ครูผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนสมัครใจตอบ หรืออาจเรียกคนหนึ่งคนใดให้ตอบก็ได้ คำถามและคำตอบสามารถมาจากครูผู้สอนหรือผู้เรียนก็ได้ การประเมินอาจเป็นแบบโครงสร้างหรือไม่เป็นทางการก็ได้ เมื่อพิจารณาในด้านความยืดหยุ่นในการใช้แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารส่วนบุคคลเป็นวิธีการประเมินที่นำไปใช้ได้หลากหลาย

5. สำหรับผู้ที่มีความตั้งใจสังเกตอย่างดีสามารถสังเกตปฏิกิริยาที่ไม่ใช้ถ้อยคำภาษาและนำไปสู่การเข้าใจการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การแสดงออกถึงความมั่นใจ ความไม่แน่ใจ ความตื่นเต้น ความเบื่อหน่าย และความวิตกกังวล สามารถนำไปใช้ประกอบการทำความเข้าใจผู้เรียนได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ส่วนประกอบอื่นๆ ที่ควรพิจารณา

การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคลต้องไม่บังคับให้ใช้วิธีการตรวจสอบจากภายนอก กล่าวคือ จะไม่มีใครที่จะดีกว่าตัวครูผู้สอนเองในการตรวจสอบว่าครูดำเนินการได้ดีเพียงไร มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีที่สุดเป็นของครูผู้สอนเอง และเป็นของครูผู้สอนเพียงผู้เดียวเท่านั้น พึงจำไว้ว่าผู้เรียนและพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เรียนจะคิดว่าครูผู้สอนใช้วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม การใช้การสื่อสารส่วนบุคคลในการประเมิน อาจมีแนวโน้มทำให้เกิดข้อบกพร่องได้ ดังนั้นครูผู้สอนต้องคำนึงและรับรู้สิ่งต่อไปนี้

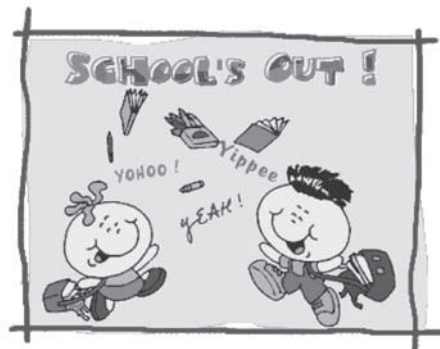
1. ควรใช้ภาษาง่ายๆ ในการสื่อสารพูดคุย
2. ผู้เรียนต้องยินดีและสามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้คล่องแคล่ว ถ้าผู้เรียนไม่พูดหรือพูดได้ไม่คล่องแคล่วชัดเจน อาจทำให้เกิดการประเมินและแปลความหมายผิดพลาดได้ อย่างไรก็ตามผู้เรียนที่พูดจาคล่องแคล่วจนเกินไปก็อาจทำให้ครูผู้สอนเข้าใจผิดว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา ดังนั้นต้องพึงระวังด้วย
3. บุคลิกลักษณะเป็นสิ่งสำคัญ ครูผู้สอนต้องระมัดระวังในการแปลความหมาย เช่น คนที่ขี้อายไม่มั่นใจในตนเอง หรือคนที่กล้าคิดกล้าแสดงมากๆ อาจทำให้เกิดความลำเอียงได้
4. ต้องให้เวลาเพียงพอสำหรับการประเมินในกรณีที่มีผู้เรียนจำนวนมากต้องมีเวลาพูดคุยให้ครบทุกคน และต้องมีเวลา

เพียงพอที่จะส่งผลสัมฤทธิ์มาพิจารณาให้เหมาะสม ถ้ามีเวลาไม่พอครูผู้สอนควรเลือกประเมินด้วยวิธีอื่น

5. ต้องสร้างบรรยากาศของความอบอุ่นและปลอดภัยจากการพูดคุยกัน การประเมินจะใช้ได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนรู้สึกว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จะพูดคุยแล้วไม่เกิดความรู้สึกอับอายหรือขายหน้าเมื่อตอบผิดพลาดต่อหน้าคนอื่น ต้องระมัดระวังในการให้เพื่อน ๆ ประเมินคนที่ยังทำงานได้ไม่ดีและยังต้องการกำลังใจสนับสนุน
6. ผู้เรียนต้องเข้าใจว่าความซื่อสัตย์ในการตอบเป็นสิ่งสำคัญ ผู้เรียนต้องตอบตามความเป็นจริง ไม่ใช่พยายามตอบให้ได้คำตอบที่ควรจะเป็น หรือให้ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องมีความไว้วางใจกัน ต้องให้ผู้เรียนตระหนักว่าถ้าเขาตอบคำถามโดยยึดหลักความต้องการของสังคม ซึ่งไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองแล้ว ครูจะไม่สามารถช่วยเหลือเขาได้
7. การจดบันทึกที่แม่นยำเป็นหลักฐานสำคัญ เนื่องจากผลการสื่อสารส่วนบุคคลไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม ดังนั้นการจดบันทึกผลให้เป็นหลักฐาน ร่องรอยจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

สรุปข้อดีและข้อควรคำนึงในการใช้การสื่อสารส่วนบุคคลในการประเมิน

ข้อดี	ข้อควรคำนึง
<ul style="list-style-type: none"> ● ทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ● เชื่อมโยงการประเมินกับการเรียนการสอนได้ทันที ● มีโอกาสได้ใช้ในช่วงการเรียนการสอน ● เป็นวิธีที่ยืดหยุ่นได้มาก ● สามารถนำไปใช้กับคำตอบที่ไม่ต้องใช้ภาษาได้ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ใช้ภาษาที่สื่อสารเข้าใจได้หรือไม่ ● ผู้เรียนใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่วอย่างดีหรือไม่ ● ผู้เรียนมีบุคลิกลักษณะที่จะเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงของเขาหรือไม่ ● มีเวลาในการประเมินเพียงพอหรือไม่ ● ผู้เรียนเห็นสิ่งแวดล้อมปลอดภัยพอที่จะเปิดเผยความจริงหรือไม่ ● ผู้เรียนมีความเข้าใจในความจำเป็นต้องเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงของตนหรือไม่ ● สามารถฉบับที่ก็ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแม่นยำหรือไม่

4

วิธีการประเมิน จาก การปฏิบัติ

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีความถนัด ความสนใจต่างกัน และต้องมีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกและแสดงความรู้ ความสามารถ ความรู้สึกที่ผู้เรียนมีและประพฤติปฏิบัติได้ วิธีการประเมินจากการปฏิบัติจึงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมนำมาใช้ประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี

การประเมินจากการปฏิบัติคืออะไร

การประเมินการปฏิบัติเป็นวิธีการประเมินที่ครูมอบหมายงาน/กิจกรรมให้ผู้เรียนทำ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด ซึ่งต่างจากการให้ทำข้อสอบแบบเก่า งาน/

กิจกรรมสำหรับการประเมินจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้ความรู้และทักษะของตนหลายๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้สำเร็จตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพหรือไม่มากนักอย่างไร โดยอาศัยดุลยพินิจตัดสินของครูผู้สอน ดังนั้นการประเมินการปฏิบัติจึงมีส่วนประกอบสำคัญสองส่วนคือ ตัวงาน/กิจกรรม กับ เกณฑ์การให้คะแนน

ตัวงาน/กิจกรรม เป็นส่วนที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ทำหรือปฏิบัติ คล้ายกับโจทย์ของข้อสอบเขียนตอบที่เราคุ้นเคย แต่จะเป็นงาน/กิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำปฏิบัติ แสดงตามคำสั่งตามรายการหรือความต้องการให้ทำ ตลอดจนเหตุการณ์ สถานการณ์ในชั้นเรียนปกติที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกตามปกติ

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นส่วนที่ครูผู้สอนต้องนำมาใช้ประกอบการพิจารณา ผลงาน การปฏิบัติ หรือการแสดงออกของผู้เรียน แล้วประเมินค่าออกมาเป็นคะแนนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้น

ประเภทของงาน/กิจกรรมการปฏิบัติ

งาน/กิจกรรมสำหรับการประเมินในชั้นเรียน สามารถจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. งาน/กิจกรรม ที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำตามคำสั่งเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือทั้งสองแบบ ลักษณะงานเหล่านี้ครูผู้สอนจะกำหนดเป็นคำสั่งชี้แจงให้ผู้เรียนแสดงหรือปฏิบัติตามที่กำหนด โดยบอกให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าว่าจะทำการประเมินและให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัว แบ่งเป็นสองแบบดังแสดงในตาราง 4-1

ตาราง 4-1 งาน/กิจกรรมที่กำหนดให้ทำ

งาน / กิจกรรมที่กำหนดให้ทำ	
แบบเขียนตอบลงบนกระดาษ	ใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ
<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบคำถามได้แก่ ข้อสอบเติมคำ ข้อสอบอัตนัย หรือข้อสอบปลายเปิด ● รูปแบบคำตอบ เขียนคำตอบ อธิบายเหตุผล อธิบายวิธีการแก้ปัญหาโจทย์ด้วยตนเอง ● ลักษณะอื่นๆ <ul style="list-style-type: none"> - บางครั้งเน้นผลงานการเขียนโดยตัวของมันเอง เช่น ดูจากคำกลอน คำประพันธ์ รายงานการอธิบายสิ่งที่ผู้เรียนจัดทำ 	<ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบคำถาม กำหนดให้ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์หรือแหล่งความรู้อื่นแสดงหรือปฏิบัติ ● รูปแบบคำตอบ ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติ แสดงทดลองด้วยตนเอง ● ลักษณะงาน <ul style="list-style-type: none"> - งานศิลปะ วาดภาพ ปั้น ประติมากรรม - งานในห้องปฏิบัติการ ทดลองทางเคมีชีวะ

งาน / กิจกรรมที่กำหนดให้ทำ	
แบบเขียนตอบลงบนกระดาษ	ใช้วัสดุอุปกรณ์อื่นๆ
<p>- บางครั้งสนใจวิธีการที่ผู้เรียนทำให้พิจารณาจากการจัดบันทึกขั้นตอน การทดลอง อธิบายวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>● มีสองชนิด</p> <p>- ข้อสอบเติมคำตอบ ผู้เรียนตอบได้เฉพาะที่ต้องการ เป็นการจำกัดคำตอบ</p> <p>- ข้อสอบปลายเปิด ผู้เรียนสามารถตอบคำถามตามความรู้ความคิดของตนได้</p>	<p>● มีสองชนิดเช่นเดียวกับกับแบบเขียนตอบลงบนกระดาษ</p>

ตัวอย่างงาน/กิจกรรม ที่ใช้เขียนตอบลงบนกระดาษ

คำชี้แจง : ให้พิจารณาเลือกซื้อตัวโดยสารรถประจำทางไปกลับ
ระหว่างบ้านและโรงเรียนของเด็กชายแชมป์ว่าควร
เลือกซื้อตัวชนิดใด

ถ้าซื้อตัวรายวัน ราคาเพียงละ 10 บาท

ถ้าซื้อตัวเป็นสัปดาห์หนึ่งใบ ราคาเหมารวม 90 บาท
(นั่งได้ทั้งขาไปและกลับ)

แต่โดยปกติเย็นวันอังคารและวันพฤหัสบดี คุณแม่
ของเด็กชายแชมป์มีเวลาว่าง สามารถขับรถมารับกลับ
เป็นประจำ

จากเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายแชมป์
จะตัดสินใจเลือกซื้อตัวชนิดใด เพราะเหตุใดให้บอกเหตุผล
ประกอบ พร้อมทั้งอธิบายวิธีคิดทางคณิตศาสตร์ให้ชัดเจน

คำชี้แจง : เครื่องจักรชนิดหนึ่งสามารถเปลี่ยนเลขที่ป้อนเข้าเครื่อง
โดยนำเลขที่ป้อนเข้าบวกกันห้าครั้ง แล้วลบออก
ด้วย 4 ถ้านักเรียนป้อนเลข 5 เข้าไปจะได้เลข 21
ออกมา

ให้ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ถ้าได้เลข 36 ออกมา แสดงว่าป้อนเลขอะไรเข้าไป
2. ถ้าป้อนเลข 3 เข้าไป จะได้เลขอะไรออกมา
3. ถ้าได้เลข 66 ออกมา แสดงว่าป้อนเลขอะไรเข้าไป
4. ถ้าได้เลข 6B ออกมา เมื่อป้อนเลข 10A เข้าไป

จงหาค่า A และ B มาอย่างละสองค่า พร้อมอธิบายวิธี
การคิดที่เหมาะสม

ตัวอย่างงาน/กิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวิธีการอื่นๆ
นอกเหนือจากการเขียนตอบลงกระดาษ

คำชี้แจง : จงใช้รูปสามเหลี่ยมจำนวนสี่รูปที่กำหนดให้แล้วนำมา
ประกอบเป็นรูปทรงเรขาคณิตให้มากที่สุดเท่าที่จะ
มากได้

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งที่ชอบอ่าน และอยาคนำมาพูดให้เพื่อนๆ ฟัง นักเรียนต้องคำนึงถึงคำถามต่อไปนี้ :

1. ทำไมถึงเลือกหนังสือเล่มนี้
2. หนังสือเล่มนี้มีอะไรทำให้นักเรียนจดจำมันได้เสมอ
3. นักเรียนอยากจะแนะนำหนังสือเล่มนี้ให้เพื่อนๆ อ่านหรือไม่ เพราะเหตุใด
4. นักเรียนเคยอ่านหนังสือเล่มอื่นๆ ที่ผู้แต่งคนนี้เขียนหรือไม่ ถ้าเคยอ่าน, หนังสือเล่มนี้เหมือนหรือต่างจากเล่มอื่นอย่างไร

ให้เตรียมเรื่องสำหรับพูดเกี่ยวกับหนังสือที่เลือกข้างต้น

เกณฑ์การปฏิบัติ : ในการพูดรายงานปากเปล่าให้นักเรียนควรแสดงถึงสิ่งต่อไปนี้

- นักเรียนมีหนังสือบางชนิดที่ชอบ
- ประสบการณ์เกี่ยวกับหนังสือช่วยให้นักเรียนเลือกหนังสือเล่มนี้
- นักเรียนได้รับสิ่งที่มีความหมายบางอย่างจากหนังสือเล่มนี้
- หนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมต้น
- นักเรียนรู้วิธีการเรียงเรียงการรายงานและสามารถถ่ายทอดให้คนอื่นได้ทราบในสิ่งที่นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้
- นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการรายงานปากเปล่าได้อย่างดี

2. งาน/กิจกรรมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือที่ปฏิบัติเป็นปกติ

ตัวอย่าง : การสังเกตจดบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นปกติ

- การสังเกตวิธีการของนักเรียนในการปฏิบัติต่อเพื่อนเมื่อมีความขัดแย้งในการเล่น
- สรุปคำสะกดผิด และเขียนผิดหลักไวยากรณ์ของการเขียน รายงานวิชาสังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์
- ตรวจสอบแบบฝึกหัด/การบ้าน แล้วสรุปประเด็น
 - นิัยการทำงาน ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา ความเป็นระเบียบวินัย
 - ทักษะการเขียน ตัวสะกด การเว้นวรรค การสื่อความหมาย
 - ความรู้ในเนื้อหา ตอบถูกต้องตรงประเด็น

3. การสาธิต

การสาธิตเป็นการแสดงหรือปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้เรียนต้องแสดงหรือปฏิบัติงานกิจกรรมที่กำหนด เพื่อแสดงว่ามีความรู้ความสามารถในการทำงานที่สลับซับซ้อนได้ ลักษณะของงานไม่ต้องทำงานหรือมีความซับซ้อนเท่ากับโครงการระยะยาว โดยทั่วไปเป็นงาน/กิจกรรมที่จำกัดคำตอบ เน้นผู้เรียนใช้ทักษะได้ดีเพียงไรมากกว่าการ

พิจารณาความสามารถ อธิบายความคิด อธิบายหลักการได้ดีเพียงไร และเป็นงาน/กิจกรรมที่นิยามไว้ชัดเจน และมีวิธีการทำที่ถูกต้องและดีที่สุดไว้แล้ว การให้คะแนนควรคำนึงถึงลีลาและลักษณะของนำเสนอ ผลงาน การประเมินด้วยการสาคิตต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับจุดหมายการเรียนรู้และต้องมีเกณฑ์การให้คะแนนที่เหมาะสมดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแสดงทักษะการใช้เครื่องมือต่างๆ

- การเล่นดนตรีไทย
- การใช้เครื่องมือในห้องปฏิบัติการทดลอง
- การค้นหาข้อมูลในห้องสมุด
- การโต้เชือกโหนดัว
- การใช้อุปกรณ์ในการเพาะปลูกพืช

4. โครงงานระยะยาว แบ่งเป็น 3 ชนิด ดังนี้

4.1 โครงงานรายบุคคล เป็นกิจกรรมระยะยาวของนักเรียนที่ต้องใช้เวลานอกคาบเรียนทำออกมาเป็นผลงานต่างๆ เช่น แบบจำลอง, วัสดุของใช้, รายงานหลักฐานต่างๆ ตลอดจนการค้นคว้ารวบรวมข้อมูลต่างๆ ลักษณะของโครงงานอาจเป็นการสำรวจ ค้นคว้า

ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้นผลงาน ขนาดโครงการขึ้นอยู่กับโครงการที่
ครูมอบหมายให้ทำ ซึ่งอาจเป็นโครงการที่กำหนดเฉพาะชัดเจนหรือ
เป็นโครงการที่ให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัดและความสนใจ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- ให้รวบรวมและจำแนกประเภทของการลงโฆษณาใน
หนังสือพิมพ์รายวันและหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์

โครงการโดยทั่วไปมักต้องการความคิดสร้างสรรค์, ความคิด
ริเริ่มแปลกใหม่

4.2 โครงการกลุ่ม เป็นโครงการที่ให้นักเรียนอย่างน้อย
สองคนทำงานด้วยกัน จุดมุ่งหมายหลักของการใช้โครงการกลุ่มเป็น
เทคนิคการประเมิน คือต้องการประเมินผลว่านักเรียนสามารถ
ทำงานร่วมกันและใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลงานให้มีคุณภาพ
สูงได้หรือไม่ เนื่องจากโครงการมักใช้เวลาในการทำหลายสัปดาห์
ครูผู้สอนต้องมีการกำกับติดตามเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนได้เกิดความ
ก้าวหน้าและไม่เกิดปัญหาในการทำโครงการให้เสร็จสมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- คำชี้แจง : 1. ให้นักเรียนสองคนช่วยกันทำแผ่นพับแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่
2. ให้นักเรียนเขียนระบุหัวข้อต่อไปนี้
- ก. ชื่อสถานที่สำคัญและน่าสนใจ
 - ข. การวางแผนการทำงาน
 - ค. วิธีการหาข้อมูลและแหล่งข้อมูลพร้อมจดบันทึก
 - ง. วิธีการเขียนโครงร่างการพิสูจน์อักษร
3. เกณฑ์การประเมินจะพิจารณา
- ก. ภาษาที่ใช้ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสม
 - ข. การออกแบบแผ่นพับสวยงาม ดึงดูดความสนใจ
 - ค. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล
 - ง. ลักษณะการทำงาน
 - ความเพียรพยายาม
 - ความรับผิดชอบ
 - การยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น
 - การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.3 โครงการผสมระหว่างกลุ่มและรายบุคคล เป็นโครงการที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน หลังจากเสร็จแล้วให้นักเรียนแต่ละคนเตรียมเขียนรายงานด้วยตนเองโดยไม่ต้องได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกในกลุ่ม โครงการผสมเหมาะสำหรับงาน/กิจกรรมที่มีความซับซ้อนและจำเป็นต้องใช้ความสามารถพิเศษของนักเรียนหลายคนในการร่วมกันทำงานให้เสร็จตามกรอบเวลา และต้องการให้นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเตรียมรายงานขั้นสุดท้ายตีความหมายผลงานด้วยตนเอง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

- คำชี้แจง : 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนและทำการสำรวจนักเรียนเกี่ยวกับความประพฤติด้านต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ และการช่วยเหลือโรงเรียน
2. ให้นักเรียนแต่ละคนนำข้อมูลที่สำรวจได้เขียนรายงานของตนเองในหัวข้อต่อไปนี้
- การวางแผนดำเนินการทำ
 - วิธีการสำรวจเก็บข้อมูล
 - วิเคราะห์ตีความหมายข้อมูลที่รวบรวมได้
 - สรุปผลการวิเคราะห์

5. การทดลอง/ศึกษาค้นคว้า

การทดลอง ศึกษาค้นคว้า เป็นงานการปฏิบัติตามคำสั่งชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นงานวิจัยตรวจสอบข้อมูล ผู้เรียนต้องวางแผน ดำเนินการ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีขั้นตอน การศึกษาค้นคว้าจะเห็นตอบคำถามวิจัยที่เฉพาะเจาะจง เช่น

“นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนสนับสนุนการทำวิสัยทัศน์มาตรการผู้ติดยาเสพติดที่ทำร้ายร่างกายตัวประกันที่จับมาได้หรือไม่”

“ขนาด รูปร่างตัวหนังสือ การจัดเรียงและสีของกรอบการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันควรจัดทำอย่างไรจึงจะดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน”

หรือเป็นการศึกษาค้นคว้าเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด เช่น

“การใช้ปุ๋ยคอกที่มีส่วนผสมต่างกันทำให้พืชเจริญงอกงามต่างกัน”

“นิทานพื้นบ้านมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมหลากหลาย”

“ออกแบบการเขียนลวดลายไทยบนวัสดุเหลือใช้ให้สวยงามนำมาใช้สอยได้”

การทดลองศึกษาค้นคว้า จะครอบคลุมกิจกรรมปฏิบัติในการทำวิจัย ด้านวิทยาศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ การวิจัยสำรวจและการวิจัยภาคสนาม การวิจัยในห้องปฏิบัติการทดลองและการวิจัยทดลองเทียบกับกลุ่มควบคุม และอาจทำวิจัยเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

การทดลอง/ศึกษาค้นคว้า สามารถนำมาประเมินผู้เรียนว่าใช้วิธีการหรือทักษะการศึกษาค้นคว้าได้เหมาะสมหรือไม่ พัฒนาการอบความคิดในการวิจัยได้เหมาะสมหรือไม่ อธิบายปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาค้นคว้าโดยอาศัยหลักวิชาได้เหมาะสมหรือไม่ ในการประเมินคุณลักษณะดังกล่าวนี้ให้เน้นที่คุณภาพของกรอบอ้างอิง ความเป็นตัวแทนของปัญหาที่ศึกษา การวางแผนและออกแบบการวิจัย คุณภาพของคำถามการวิจัย หรือสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด ตลอดจนคุณภาพของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้

ในการประเมินความสามารถของการศึกษาค้นคว้า ต้องกำหนดให้ผู้เรียนทำสิ่งต่อไปนี้

1. ต้องมีการคาดคะเนผลล่วงหน้าก่อนเริ่มต้นเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทำการวิเคราะห์ และแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ลงสรุปผลและสนับสนุนผลที่ได้รับด้วยการอ้างอิงหลักฐานการค้นคว้าที่รวบรวมมาอย่างเหมาะสม
4. ระบุข้อตกลงเบื้องต้น และแหล่งของความคลาดเคลื่อนของวิธีการหรือข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นได้
5. เขียนรายงานผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน และพูดนำเสนอผลวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. การนำเสนอปากเปล่าและการพูดแสดงบทบาท

6.1 การนำเสนอปากเปล่า เป็นการใช้ถ้อยคำแสดงความรู้ และใช้ทักษะการพูดปากเปล่าในรูปแบบการสัมมนาพูดคุย การพูดต่อหน้าผู้ฟังจำนวนมากและการนำเสนอปากเปล่า การใช้งาน/กิจกรรมดังกล่าวจึงต้องตัดสินใจว่าจุดหมายการเรียนรู้ข้อใดเน้นการนำเสนอปากเปล่าบ้าง ส่วนมากจะเป็นวิชาภาษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะมีจุดหมายการเรียนรู้เน้นลีลา และทักษะการสื่อสารมากกว่าการเน้นความถูกต้องของเนื้อหาสำหรับทักษะการแสดงรายงานปากเปล่าประกอบด้วยลักษณะต่อไปนี้

1. ยืนในท่าทางที่เป็นธรรมชาติ
2. พยายามใช้สายตามองผู้ฟัง
3. ใช้การแสดงออกทางใบหน้าอย่างเหมาะสม
4. ใช้ลีลา ท่าทางอย่างกลมกลืนกับคำพูด
5. พูดชัดเจน และมีเนื้อหาสาระดี
6. พูดมีจังหวะ เร็ว ช้า เหมาะสม
7. เสนอแนวคิดสอดแทรก
8. ใช้ภาษา คำศัพท์เหมาะสม
9. แสดงความสนใจต่อกลุ่มผู้ฟัง

ตัวอย่าง เกณฑ์การประเมินการพูดหน้าชั้นแบบย่อ

1. พูดเนื้อหาสาระตรงกับหัวข้อหรือไม่
2. พูดได้ต่อเนื่อง ไม่หยุดชะงักลังเลหรือไม่
3. พูดถูกหลักไวยากรณ์หรือไม่
4. มองดูผู้ฟังหรือไม่

6.2 การพูดโต้วาที เป็นการนำเสนอปากเปล่าชนิดพิเศษอีกแบบหนึ่ง ซึ่งกำหนดให้นักเรียนสองฝ่ายพูดโต้ตอบกัน ฝ่ายหนึ่ง

เป็นผู้เสนอญัตติหรือประเด็น และอีกฝ่ายหนึ่งจะพูดคัดค้านโต้แย้ง ด้วยเหตุผล การประเมินจะเน้นที่เหตุผล การโน้มน้าวให้เชื่อ

ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินการพูดโต้ว่าที่

- พูดตรงประเด็น
- รักษาเวลาในการพูด
- ใช้เหตุผลหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้เหมาะสม
- ถ้อยคำภาษาเหมาะสม
- บุคลิก สีลา ท่าทาง เหมาะสม
- ผู้ฟังสนใจ พอใจ
- มีข้อมูลและอุปกรณ์ประกอบ

6.3 การพูดแสดงบทบาท เป็นการผสมผสานการพูด ถ้อยคำกับการแสดงท่าทาง เช่น ให้นักเรียนแสดงบทบาทของตัวละครในเรื่องที่อ่าน โดยแสดงท่าทางคำพูดตามจินตนาการจากเรื่อง

การสังเกตจดบันทึกและให้คะแนนผลการปฏิบัติ

ในการพิจารณาตัดสินทักษะวิธีการทำ ผลงาน หรือทั้งวิธีทำ และผลงานร่วมกัน จำเป็นต้องใช้วิธีการสังเกต วิธีการจดบันทึก

และวิธีการให้คะแนนที่เหมาะสม วิธีการที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ 1) การสังเกตอย่างเป็นระบบและการจัดบันทึกเหตุการณ์ 2) แบบตรวจสอบรายการ และ 3) มาตรฐานประเมินค่า

1) การสังเกตอย่างเป็นระบบและการจัดบันทึกเหตุการณ์

1.1) การสังเกตอย่างเป็นระบบ

การสังเกตผู้เรียนที่แสดงออกหรือปฏิบัติในสถานการณ์ปกติทั่วไปตามธรรมชาติเป็นวิธีการประเมินผลการปฏิบัติที่ใช้กันทั่วไปมากที่สุดวิธีหนึ่ง อย่างไรก็ตามวิธีการนี้มักจะทำกันอย่างไม่เป็นระบบ และมักไม่มีการจัดบันทึกผลการสังเกต สำหรับงาน/กิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้ทำหรือผู้เรียนเลือกทำเองต้องใช้การสังเกตอย่างเป็นระบบและจัดบันทึกผลการสังเกต การสังเกตมักอาศัยแบบตรวจสอบรายการหรือมาตรฐานประเมินค่าประกอบการจัดบันทึก แต่สามารถใช้วิธีการจัดบันทึกที่ไม่มีโครงสร้างในการสังเกต ตัวอย่างเช่น การจัดบันทึกย่อยๆ เกี่ยวกับทักษะวิธีการทำงาน ความมุ่งมั่นในการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์ และความพึงพอใจต่อการประกอบในการทำงาน สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินผลสำเร็จในการทำงาน และยังอาจพบว่า ผู้เรียนบางคนต้องการความช่วยเหลือในการปฏิบัติทุกขั้นตอน ในขณะที่บางคนสามารถทำงานได้เสร็จก่อนเวลา และยังให้ความช่วยเหลือเพื่อนทำงานต่อไป ถ้าใช้การสังเกตตามแบบโครงสร้างกำหนดแล้วอาจทำให้ลักษณะสำคัญของ

การปฏิบัติงานดังกล่าวมักถูกมองข้ามหรือละเลยไป แต่การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อยสามารถเขียนบรรยายรายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ได้

1.2) การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อย

เป็นการเขียนบรรยายสรุปเหตุการณ์สำคัญๆ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตเห็นได้ สถานการณ์ที่ปรากฏและแยกส่วนที่ดีความหมายออกจากเหตุการณ์ ถึงแม้ว่าการจดบันทึกเหตุการณ์ย่อยจะต้องใช้เวลามากก็ตาม เราสามารถจัดการให้เหมาะสมได้ด้วยการจำกัดการจดบันทึกเฉพาะบางพฤติกรรม เช่น ความปลอดภัย และบันทึกเฉพาะผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ เช่น คนที่เรียนช้า คนที่ทำงานสะเพร่า การจดบันทึกจะนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุดเมื่อ

- 1) เน้นเฉพาะเหตุการณ์ที่มีความหมาย
- 2) หลังจากเหตุการณ์เกิดขึ้นต้องรีบจดบันทึกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3) ควรเขียนบรรยายให้มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอเพื่อให้สามารถเข้าใจได้ในภายหลัง

รูปแบบการจดบันทึกเหตุการณ์ย่อย แบ่งเป็นสองแบบคือ แบบจดบันทึกรวมทั้งหมดกับแบบจดบันทึกเฉพาะบุคคล

ตัวอย่าง แบบจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตแบบรวม ทั้งห้อง

การจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกต		
วัน/เดือน/ปี	ชื่อนักเรียน	บันทึก
1 มิ.ย. 2543	ภิญญรัช	เขียนแผ่นภาพชี้ทางชั้นบน ชั้นล่าง ห้องน้ำ หลังบ้านได้อย่างสร้างสรรค์
1 มิ.ย. 2543	กฤตธัช	ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม เป็นอย่างดี
2 มิ.ย. 2543	ภูริชญา	ชอบขีดเขียนข้อความภาษาอังกฤษลง บนกระดาน ชักถามเพื่อน ๆ เมื่อสงสัย คำศัพท์บางตัว

ตัวอย่าง แบบจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตรายบุคคล

การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อยรายบุคคล	
ชื่อ.....	
วัน/เดือน/ปี	การจดบันทึก
1 มิ.ย. 2543	มีปัญหาในการทำงานกับกลุ่ม เราได้พูดคุยถึงวิธีการที่ เธอควรจะทำดู ฉันได้เสนอแนะข้อคิดเห็นในทางดี ให้เธอใช้เป็นแนวปฏิบัติ

การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อยรายบุคคล	
ชื่อ.....	
วัน/เดือน/ปี	การจดบันทึก
8 มิ.ย. 2543	วันนี้เธอทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้เป็นอย่างดี เธอเสนอความคิดเห็นบางอย่างต่อกลุ่ม เช่น พูดว่า “ฉันชอบข้อความของเธอมาก” และ “เธอเขียนได้ดี”

เนื่องจากการเขียนบันทึกเหตุการณ์ย่อยเป็นคำศัพท์ที่เคยใช้มาก่อนแล้ว ดังนั้น การเขียนบันทึกเหตุการณ์ย่อยจึงมีสองรูปแบบคือ การเขียนบันทึกเหตุการณ์ย่อยในรูปแบบเก่ากับการเขียนบันทึกเหตุการณ์ย่อยในรูปแบบใหม่

การจดบันทึกเหตุการณ์ย่อยในรูปแบบเก่า เป็นการเขียนบันทึกรายการเหตุการณ์ที่เป็นจริงและเป็นปรนัยโดยปราศจากการตีความหมายหรือใส่ความเห็นใดๆ ลงไป ตัวอย่างครูผู้สอนพยายามรวบรวมปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ดังนี้

5 / ม.ค.	ด.ช.พล ทำแก้อีลัมถึงสี่ครั้งก่อนพักเที่ยง
12 / ม.ค.	ด.ช.พล แกล้งตบหลัง ด.ญ.พร ขณะที่เดินผ่านมาส่งงานครู
19 / ม.ค.	ด.ช.พล ตะโกนว่าหัวหน้าห้องเป็นสุนัขรับใช้ เมื่อหัวหน้าห้องบอกให้ทุกคนเดินเข้าแถวรับสมุดคืน
26 / ม.ค.	ด.ช.พล ฉีกกระดาษข้อสอบขาดเมื่อเขาไม่สามารถเขียนสะกดคำได้

การเขียนบันทึกเหตุการณ์ย่อยในรูปแบบใหม่ เป็นการเขียนบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ในทางที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการและความเจริญงอกงามของเด็ก เหตุการณ์บันทึกเหล่านั้นขึ้นอยู่กับความดี ความหมายและดุลยพินิจของครู ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้ โดยไม่เน้นสิ่งที่นักเรียนไม่สามารถทำได้ เหตุการณ์ต่างๆ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับการเรียน นักเรียนกับเพื่อนๆ และกับผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น

- 1 / ก.พ. ด.ช.แชมป์ เขียนเรื่องสั้นด้วยตนเองจากคำศัพท์ที่เขาสนใจ และนำมาอ่านให้เพื่อนๆ ฟังในชั้นเรียน
- 5 / ก.พ. ด.ช.แชมป์ เล่นปิงปองกับเพื่อนๆ โดยไม่มีเรื่องชกต่อยกับคนอื่น และยังเข้าแถวคอยเล่นต่อจากเพื่อน และยอมหยุดเมื่อเล่นแพ้คนอื่น
- 15 / ก.พ. ด.ช.แชมป์ เขียนเรื่องสั้นเกี่ยวกับบ้าน และพยายามวาดภาพแสดงประกอบความคิดในการเขียน

2) แบบตรวจสอบรายการ

ครูผู้สอนสามารถจัดบันทึกการปฏิบัติงานสอน การทำกิจกรรม และผลงานการปฏิบัติของผู้เรียนได้อีกวิธีหนึ่งโดยใช้แบบตรวจสอบรายการ โดยทั่วไปแบบตรวจสอบรายการจะประกอบด้วยรายการของพฤติกรรมการแสดงออกในการทำกิจกรรมการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ คุณลักษณะเฉพาะของผลงานการปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยพร้อมทั้งเว้นช่องว่างไว้สำหรับกาเครื่องหมาย เพื่อแสดงว่ามีหรือไม่มีรายการเหล่านั้น และอาจมีบันทึกเพิ่มเติมประกอบเพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับวิธีทำ การปฏิบัติงานช่างพื้นฐาน การนำเสนอปากเปล่า การอ่านระดับคล่องแคล่ว การสร้างรูปทรงสามมิติ การทำงานรายบุคคล

แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับวิธีทำ		
ชื่อนักเรียน..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... การปฏิบัติกิจกรรม..... วิชา.....		
วิธีการ	บันทึก	ข้อสังเกตเพิ่มเติม
เลือกวิธีการทำ
ใช้เครื่องมือได้ถูกต้อง
วัดได้แม่นยำ
ให้เพื่อนช่วยถ้าจำเป็น
จดบันทึกสิ่งที่สังเกต
ทำความสะอาดหลังการทดลอง

แบบตรวจสอบรายการการปฏิบัติงานช่างพื้นฐาน			
ชื่อนักเรียน.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... การปฏิบัติกิจกรรม..... วิชา.....			
ทำ	ไม่ทำ	บันทึก	ข้อสังเกต เพิ่มเติม
☐	☐		
☐	☐	1. ตรวจสอบและปรับแต่งเครื่องมือ
☐	☐	2. ตรวจสอบวัสดุที่ใช้
☐	☐	3. ศึกษาขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน
☐	☐	4. ดำเนินการปฏิบัติงาน
☐	☐	5. ทำความสะอาดเครื่องมือเมื่อเสร็จงาน
☐	☐	6. นำเครื่องมือไปจัดเก็บให้ถูกต้อง
☐	☐	7. ทำความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติงาน

ตัวอย่าง แบบตรวจสอบการนำเสนอปากเปล่า

แบบตรวจสอบการนำเสนอปากเปล่า		
ชื่อนักเรียน..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... การปฏิบัติกิจกรรม..... วิชา.....		
กา✓ ถ้าปรากฏ	รายการแสดง/การปฏิบัติ	บันทึกเพิ่มเติม
.....	● ยื่นนำเสนอด้วยท่าทางที่เป็นธรรมชาติ
.....	● ใช้สายตามองผู้ฟัง
.....	● ใช้การแสดงออกทางใบหน้า
.....	● ใช้ลีลาท่าทางประกอบ
.....	● พูดชัดเจน
.....	● พูดมีเนื้อหาสาระ
.....	● พูดมีจังหวะช้าเร็วเหมาะสม
.....	● เสนอแนวคิดสอดแทรก
.....	● ใช้ภาษาคำศัพท์เหมาะสม
.....	● แสดงความสนใจต่อผู้ฟัง

แบบตรวจสอบรายการอ่านระดับคล่องแคล่ว				
ชื่อนักเรียน.....				
พฤติกรรมนักเรียน	วัน เดือน ปีจัดบันทึก			บันทึกเพิ่ม
	1/1/44	1/2/44	1/3/44	
ฟังเมื่อครูผู้สอนพูด	✓			
ฟังเมื่อเพื่อนอ่าน		✓		
ฟังเมื่อเพื่อนพูด		✓		
ฟังในช่วงพูดอภิปราย				
ฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ				
ฟังและพูดโต้ตอบ				
พูดกับครูผู้สอน				
พูดกับเพื่อน				
พูดอภิปรายในกลุ่มย่อย				
พูดอภิปรายในกลุ่มใหญ่				
พูดแลกเปลี่ยนความรู้				
พูดเสนอข้อมูลในห้อง				

แบบตรวจสอบการสร้างรูปทรงสามมิติ

ชื่อนักเรียน..... วันที่/เดือน/พ.ศ.....

คำชี้แจง : กาเครื่องหมาย ✓ ตามรายการที่กำหนด

ก. วิธีการ

1. นักเรียนใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้เหมาะสม
2. นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่ง
3. นักเรียนเรียนรู้ว่ารูปสามมิติสร้างจากรูปสองมิติ
4. นักเรียนสร้างรูปสามมิติได้

ข. การทำงานร่วมกับกลุ่ม

1. นักเรียนมีส่วนร่วมอภิปรายหรือทำกิจกรรมต่างๆ
2. นักเรียนถามเพื่อนในกลุ่มให้ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น
3. นักเรียนช่วยและเสริมกำลังใจให้กันและกันเมื่อจำเป็น
4. นักเรียนเข้าใจกระบวนการทำ

แบบตรวจสอบรายการการทำงานรายบุคคล					
วัน เดือน ปี ที่บันทึก.....					
รายการตรวจสอบ					
ชื่อนักเรียน	ปฏิบัติตาม คำสั่งแจ้ง	ทำงานต่อ ยังไม่เสร็จ	ทำงานเสร็จ เรียบร้อยแล้ว	ทำได้ดี ที่สุด	รวบรวม งานได้ดี
ด.ช.แชมป์	✓		✓	✓	✓
ด.ช.โชค	✓		✓		✓

3) แบบประเมินค่าหรือมาตรฐานประเมินค่า

แบบประเมินค่ามีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบตรวจสอบรายการและมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือใช้ประเมินทักษะวิธีการทำและผลงาน แต่แทนที่จะให้ตรวจว่ามีหรือไม่มีพฤติกรรม แบบประเมินค่าจะกำหนดเป็นระดับคุณภาพของการปฏิบัติ เช่น ยอดเยี่ยม ปานกลาง ต้องปรับปรุง หรือกำหนดเป็นความถี่ของการแสดงพฤติกรรม เช่น เสมอๆ บางครั้ง ไม่เคย หรืออาจเขียนบรรยายระดับ

ของการปฏิบัติที่ยอมรับได้ เช่น ทำงานเสร็จอย่างรวดเร็ว ทำงานเสร็จสมบูรณ์ค่อนข้างช้า ไม่สามารถทำงานเสร็จด้วยตัวเอง ตัวอย่างแบบประเมินวิธีการทำ ความร่วมมือในการทำโครงการแบบกลุ่ม เช่น การนำเสนอของกลุ่มและการแก้ปัญหา

แบบประเมินวิธีการทำ

คำชี้แจง : ให้ประเมินแต่ละรายการโดยวงกลมที่หมายเลขตามระดับที่ต้องการเมื่อเลขแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

5 แทน ยอดเยี่ยม, 4 แทน ดี, 3 แทน ปานกลาง

2 แทน ต่ำกว่าปานกลาง และ 1 แทน ยังไม่เป็นที่พอใจ

1) วางแผนการทำโครงการได้ละเอียดครอบคลุม	5	4	3	2	1
2) กำหนดขอบเขตของโครงการตามต้องการ	5	4	3	2	1
3) เลือกเครื่องมืออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม	5	4	3	2	1
4) ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการทำงานแต่ละอย่างได้ถูกต้อง	5	4	3	2	1
5) ใช้เครื่องมือได้อย่างเหมาะสมและคล่องแคล่ว	5	4	3	2	1

แบบประเมินความร่วมมือในการทำโครงการแบบกลุ่ม				
ชื่อนักเรียนที่ต้องการประเมิน.....				
ชื่อนักเรียนคนอื่นๆ ในกลุ่ม.....				
.....				
ชื่อโครงการ.....				
ครูผู้สอนหรือผู้ประเมิน.....				
.....				
คำชี้แจง : ให้กา X ทับระดับการปฏิบัติของนักเรียนในแต่ละรายการ				
รายการ	ไม่เคย	บางครั้ง	เป็นส่วนมาก	ทุกครั้ง
1. นักเรียนเข้าร่วมประชุมกับกลุ่มหรือไม่				
2. ในการเข้าร่วมทำงานกลุ่มนักเรียนได้เตรียมงานมาหรือไม่				
3. นักเรียนร่วมทำงานในกลุ่มอย่างมุ่งมั่นจนบรรลุตามเป้าหมายของกลุ่มหรือไม่				
4. นักเรียนทำงานของกลุ่มไปทำนอกเวลาเพิ่มเติมหรือไม่				
5. นักเรียนร่วมทำงานกับเพื่อนๆ ในกลุ่มเป็นอย่างดีหรือไม่				
6. ขณะที่พูดแสดงความคิดเห็นนักเรียนคำนึงถึงความรู้สึกของเพื่อนๆ ในกลุ่ม				
7. นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่สร้างความแตกแยกในกลุ่มหรือไม่				
8. นักเรียนช่วยกลุ่มตัดสินใจว่าจำเป็นต้องเปลี่ยนวิธีการของกลุ่ม				

แบบประเมินค่าการนำเสนอของกลุ่ม

ชื่อนักเรียนในกลุ่ม.....

.....

.....

วัน เดือน ปี ที่ทำการประเมิน.....

หัวข้อนำเสนอ.....

คำชี้แจง : ให้ประเมินแต่ละรายการโดยกา X ทับเลขตามระดับที่ต้องการ
จากมากที่สุดคือ 5 ถึงน้อยที่สุดคือ 1

1. สมาชิกของกลุ่มมีการเตรียมการและประสานงานกัน
อย่างดี	5 4 3 2 1
2. นักเรียนแต่ละคนแสดงความรู้ความสามารถในส่วนที่
ตนเองรับผิดชอบ	5 4 3 2 1
3. กลุ่มอำนวยความสะดวกให้นักเรียนคนอื่นๆ ในห้อง
มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้	5 4 3 2 1
4. นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มแสดงถึงความอดทนและ
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	5 4 3 2 1
5. กลุ่มได้ใช้เทคนิคหลากหลายในการนำเสนอประเด็น
หัวข้อสารสนเทศ และความคิดรวบยอด	5 4 3 2 1

มาตรฐานประเมินการแก้ปัญหา						
กลุ่มที่..... รายชื่อนักเรียนในกลุ่ม 1)..... 2)..... 3)..... วัน เดือน ปี.....						
คำชี้แจง : บันทึกการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตามเกณฑ์ต่างๆ โดยเขียนเป็นเลขระดับคุณภาพ เมื่อ 4 แทนยอดเยี่ยม 3 แทนดีมาก 2 แทนพอใจ 1 แทนไม่พอใจ						
รายการ	รายชื่อนักเรียน (กรอกเลขที่ข้างบน)					
	เลขที่ 1	เลขที่ 2	เลขที่ 3	เลขที่ 4	เลขที่ 5	เลขที่ 6
1) นักเรียนแสดงความเข้าใจปัญหา						
2) นักเรียนวางแผนและลงมือแก้ปัญหา						
3) นักเรียนมีความเพียรพยายามในการทำงาน						
4) นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการแก้ปัญหา						
5) นักเรียนแสดงผลการทำงานได้อย่างเหมาะสม						
6) นักเรียนสร้างปัญหาที่คล้ายคลึงกับโจทย์ปัญหาที่ทำไป						
รวมคะแนน (คะแนนสูงสุด 24)	/24	/24	/24	/24	/24	/24

การให้คะแนนผลการปฏิบัติ

ผลการปฏิบัติมีความหมายครอบคลุมทั้งวิธีการทำและผลงานที่ทำเสร็จเรียบร้อย ในการประเมินการปฏิบัติครูผู้สอนอาจพิจารณาเฉพาะวิธีการทำงานของผู้เรียนว่าทำถูกขั้นตอนหรือไม่ หรืออาจพิจารณาเฉพาะผลงานที่ทำเสร็จสมบูรณ์ว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงไร หรืออาจพิจารณาทั้งวิธีการทำที่ถูกต้องและผลงานที่ทำเสร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนว่ามุ่งเน้นอะไรเป็นสำคัญ ในการให้คะแนนผลการปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานให้ชัดเจนเสียก่อน เกณฑ์ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวทางการให้คะแนนงาน/กิจกรรมที่นักเรียนทำ ส่วนมาตรฐาน หมายถึง ระดับความคาดหวังในผลการปฏิบัติที่ได้ในระดับที่พอใจ เกณฑ์การให้คะแนนที่นิยมนำไปใช้ประเมินการปฏิบัติคือ กฎเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric)

กฎเกณฑ์การให้คะแนน คือ ชุดของแนวทางให้คะแนนผลการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งสำหรับใช้ประเมินคุณภาพของการปฏิบัติของผู้เรียน แนวทางให้คะแนนอาจทำในรูปของมาตรประเมินค่า หรือแบบตรวจสอบรายการดังกล่าวไปแล้ว โดยปกติจะใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนชุดหนึ่งสำหรับการประเมินจุดหมายการเรียนรู้ข้อหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของการปฏิบัติ ในกรณีที่การปฏิบัติมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องทำการประเมินหลายๆ จุดหมายการเรียนรู้ หรือการปฏิบัติหลายๆ อย่าง ดังนั้นจึงต้องใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนน

หลายชุดในการประเมินการปฏิบัติจากหลาย ๆ จุดหมายการเรียนรู้ กฎเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละชุดประกอบด้วยตัวเลขที่สะท้อนระดับคุณภาพของการปฏิบัติ เช่น 1 ถึง 4 เมื่อ 4 หมายถึง คุณภาพระดับสูงสุด 3 หมายถึง คุณภาพระดับสูง 2 หมายถึง คุณภาพระดับพอใช้ และ 1 หมายถึง คุณภาพยังไม่เป็นที่พอใจ

ดังนั้นการจัดทำกฎเกณฑ์การให้คะแนนอาจพิจารณาตามลักษณะงาน/กิจกรรมได้เป็นสองรูปแบบ คือ 1) กฎเกณฑ์การให้คะแนนทั่วไป สำหรับใช้ประเมินงาน/กิจกรรมหลาย ๆ ชิ้นที่อยู่ในกรอบเรื่องเดียวกัน และ 2) กฎเกณฑ์การให้คะแนนเฉพาะ เป็นแนวทางการให้คะแนนทั่วไปที่เขียนให้เฉพาะเจาะจงกับการปฏิบัติของงาน/กิจกรรมแต่ละชิ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างกฎเกณฑ์การให้คะแนนทั่วไป และ กฎเกณฑ์การให้คะแนนเฉพาะเนื้อหา

กฎเกณฑ์ทั่วไป (ใช้ได้หลายงาน/กิจกรรม)	กฎเกณฑ์เฉพาะ (เนื้อหาเดียว) (ใช้ได้เฉพาะงาน/กิจกรรมเดียว)
4 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทั่วไปและข้อเท็จจริงเฉพาะในสถานการณ์อย่างถูกต้องทั้งหมดและมีแนวคิดใหม่	4 แสดงความเข้าใจในความคิดรวบยอดทั่วไปในกระบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นได้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับตัวประกัน
3 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทั่วไปและข้อเท็จจริงเฉพาะในสถานการณ์อย่างถูกต้องครบถ้วน	3 แสดงความเข้าใจในความคิดรวบยอดทั่วไปในกระบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นถูกต้องครบถ้วน
2 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทั่วไปและข้อเท็จจริงเฉพาะในสถานการณ์ไม่ครบถ้วนและมีบางความคิดผิดพลาด	2 แสดงความเข้าใจในความคิดรวบยอดทั่วไปในการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างถูกต้อง ครบถ้วน แต่มีบางส่วนผิดพลาด
1 แสดงความคิดรวบยอดทั่วไปและข้อเท็จจริงเฉพาะในสถานการณ์ผิดพลาดไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	1 แสดงความเข้าใจในความคิดรวบยอดทั่วไปในกระบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่นไม่ถูกต้องหลายส่วน

กฎเกณฑ์การให้คะแนนอาจพิจารณาตามเกณฑ์หรือองค์ประกอบเป็นสองลักษณะ คือ

1) เกณฑ์รวม (Holistic) และ 2) เกณฑ์ย่อย (Analytic) การให้คะแนนแบบเกณฑ์รวมเป็นการพิจารณาผลงานของผู้เรียนในภาพรวมว่ามีคุณภาพระดับใด ดังตัวอย่าง

กฎเกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์รวม	
4	แทน เขียนอธิบายงานที่ทำชัดเจน ใช้วิธีการสมเหตุสมผล มีการตรวจสอบคำตอบ แสดงวิธีทำชัดเจน มีคำบรรยายประกอบ
3	แทน เขียนอธิบายงานที่ทำชัดเจน ใช้วิธีการสมเหตุสมผล แสดงวิธีทำ
2	แทน เขียนอธิบายงานที่ทำ ใช้วิธีการไม่เหมาะสมบางส่วน
1	แทน เขียนอธิบายงานที่ทำไม่ครบถ้วน ใช้วิธีการไม่เหมาะสม

ส่วนการให้คะแนนแบบเกณฑ์ย่อยเป็นการพิจารณาผลงานของผู้เรียนแยกเป็นด้านๆ ดังตัวอย่าง

กฎเกณฑ์การให้คะแนนเกณฑ์ย่อย

ทักษะการแก้ปัญหาแยกเป็นด้านความเข้าใจในงาน กับ คุณภาพของวิธีทำ

ความเข้าใจในงาน	คุณภาพของวิธีทำ
4 เขียนอธิบายงานที่ทำชัดเจน ถูกต้อง ใช้วิธีการสมเหตุสมผล ตรวจสอบคำตอบถูก	4 แสดงวิธีทำถูกต้อง ชัดเจนมี คำบรรยายประกอบ มีต้นฉบับ ร่างแก้ไข
3 เขียนอธิบายงานที่ทำชัดเจน ถูกต้อง ใช้วิธีการสมเหตุสมผล ตรวจสอบคำตอบถูก เขียน อธิบายงานที่ทำชัดเจนถูกต้อง ใช้วิธีการสมเหตุสมผล ตรวจสอบ คำตอบถูก	3 แสดงวิธีทำชัดเจนถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่ มีคำบรรยายประกอบ ไม่มีร่องรอยของการแก้ไข ปรับปรุง
2 เขียนอธิบายงานที่ทำชัดเจน บางส่วน ใช้วิธีการที่ขาดความ สมเหตุสมผล	2 แสดงวิธีทำถูกต้องบางส่วน คำ บรรยายประกอบแต่ไม่ชัดเจน
1 เขียนอธิบายงานที่ทำได้บางส่วน ส่วนใหญ่ไม่ชัดเจน	1 แสดงวิธีทำได้ไม่เหมาะสม ไม่ ชัดเจน ส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง

การจัดทำการประเมินการปฏิบัติ

ในการจัดทำการประเมินการปฏิบัติต้องมีส่วนประกอบสำคัญในการดำเนินการสามขั้นตอนคือ

1. กำหนดการปฏิบัติให้ชัดเจน ดังนี้

1.1 ระบุชนิดของการปฏิบัติว่าเป็นทักษะวิธีการทำ หรือผลงานสำเร็จที่สร้างขึ้น

1.2 กำหนดจุดสนใจของการประเมินว่าสนใจเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม

1.3 กำหนดเกณฑ์การปฏิบัติที่สะท้อนคุณลักษณะสำคัญของการปฏิบัติที่ประสบผลสำเร็จ

2. ออกแบบ/กิจกรรมสำหรับใช้ประเมิน ดังนี้

2.1 ระบุลักษณะของงาน/กิจกรรมว่าเป็นผลงาน/การปฏิบัติตามที่มอบหมายให้ทำ หรือเป็นการปฏิบัติแสดงออกที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

2.2 กำหนดรายการของงาน/กิจกรรม ได้แก่ นิยาม จุดหมายของการปฏิบัติเงื่อนไขสถานการณ์ของการปฏิบัติ และเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 กำหนดจำนวนชิ้นงาน/กิจกรรม ให้ทำว่าจะใช้เพียงงานเดียวหรือหลายงานจึงจะเพียงพอในสภาพการณ์นั้น

3. ให้คะแนนและจัดบันทึกผล ดังนี้

3.1 ระบุรูปแบบการให้คะแนนที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบใด เช่น แบบทั่วไปหรือแบบเฉพาะเนื้อหาและแบบเกณฑ์รวมหรือแบบเกณฑ์ย่อย

กฎเกณฑ์การให้คะแนน	
แบบทั่วไป	แบบเฉพาะเนื้อหา
☐ เกณฑ์รวม	☐ เกณฑ์รวม
☐ เกณฑ์ย่อย	☐ เกณฑ์ย่อย

3.2 กำหนดวิธีการจัดบันทึกว่าเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตรฐานประเมินค่าการปฏิบัติ การจัดบันทึกพฤติกรรมตามช่วงเวลา หรือการจดจำธรรมดา

3.3 ระบุผู้ประเมินว่าจะให้ใครเป็นผู้สังเกตและประเมินผลการปฏิบัติที่จะเป็นประโยชน์ ได้แก่ ครูผู้สอน ครูที่เคยสอน ตัวผู้เรียนเอง หรือเพื่อนๆ ในกลุ่ม

5

วิธีการประเมินสภาพจริง และ การประเมินด้วยพอดโฟลีโอ

การประเมินสภาพจริงและการประเมินด้วยพอดโฟลีโอเป็นการประเมินการปฏิบัติชนิดหนึ่ง สามารถนำไปใช้ประเมินเพื่อสนับสนุนการเรียนของผู้เรียนที่มีความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และพัฒนาการที่ต่างกัน ให้สามารถพัฒนา และเกิดการเรียนรู้มากที่สุด เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนได้ ทั้งนี้เพราะการประเมินสภาพจริงและการประเมินด้วยพอดโฟลีโอ เป็นการประเมินที่มีรูปแบบที่เอื้อและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกและแสดงความรู้ความสามารถ ความรู้สึก และการประพฤติปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายต่อเนื่องสะท้อนภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินสภาพจริงและการประเมินด้วยพอดโฟลีโอจึงนำไปใช้ประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดได้

การประเมินสภาพจริงคืออะไร

การประเมินสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติที่ครูผู้สอนมอบหมายงาน/กิจกรรมให้ผู้เรียนทำตามกำหนด หรือให้เลือกทำตามความสนใจและความถนัด งาน/กิจกรรมที่มอบหมายให้ทำมักจะมีลักษณะต่างกันตั้งแต่ ข้อสอบเขียนตอบและการปฏิบัติตามสถานการณ์ชีวิตจริง แม้จะไม่สามารถคาดคะเนสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนจะนำผลการเรียนรู้ไปใช้ได้แน่ชัดก็ตาม แต่เราสามารถดำเนินการประเมินการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ของชีวิตจริงได้ ดังนั้น งาน/กิจกรรมในการประเมินสภาพจริงจึงมีลักษณะต่อเนื่องตามระดับของสภาพจริง ตั้งแต่ห้อยไปหามาก ยังมีลักษณะสอดคล้องกับชีวิตจริงมาก การประเมินนั้นก็ยิ่งมีความเหมาะสมถูกต้องมาก

ระดับของสภาพจริง

งาน/กิจกรรมการปฏิบัติที่นำไปใช้ประเมินมีระดับของสภาพจริงต่อเนื่องแตกต่างกัน พิจารณาจากเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะสถานการณ์ทดสอบ การประเมินสภาพจริงมีระดับของสภาพจริงตามสถานการณ์การทดสอบที่คล้ายสภาพจริงน้อยจนถึงคล้ายสภาพจริงมากดังแสดงในภาพ

ลักษณะสถานการณ์ทดสอบ

คล้ายสภาพจริงน้อย

- จงแก้โจทย์ปัญหา “ถ้านักเรียนซื้อของเล่นชิ้นหนึ่งราคา 65 บาท นักเรียนให้เงินพ่อค้า 100 บาท นักเรียนจะได้รับเงินทอนกี่บาท
- ครูกำหนดสถานการณ์ปัญหาการซื้อขาย โดยใช้ธนบัตรจริง แล้วถามปัญหาให้นักเรียนแต่ละคนทอนเงินให้ถูกต้อง
- กำหนดนักเรียนเป็นคู่และให้มีธนบัตรจริงจำนวนหนึ่ง แล้วกำหนดให้นักเรียนให้เงินและทอนเงินตามที่กำหนด
- กำหนดร้านค้าสมมติ แล้วให้นักเรียนเป็นผู้ซื้อผู้ขายสินค้าด้วยธนบัตรจริง นักเรียนต้องให้และทอนเงินให้ถูกต้องตามราคาที่กำหนด

คล้ายสภาพจริงมาก

ลักษณะสถานการณ์การทดสอบดังกล่าวจะมีลักษณะของการประเมินสภาพจริงจากน้อยไปหามาก ข้อสังเกตแม้ว่าโจทย์ปัญหาที่สมมติให้นักเรียนทำจะมีลักษณะคล้ายสภาพจริงน้อยมากก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสถานการณ์ที่มีความหมายคล้ายชีวิตจริง หรือมีโอกาสได้ใช้ความรู้เหล่านั้นในชีวิตจริงซึ่งดีกว่าการถามให้นักเรียนนำเลข 65 ไปลบออกจาก 100

2. ลักษณะรูปแบบคำตอบ การประเมินสภาพจริงมีระดับของสภาพจริงตามรูปแบบคำตอบจากคำตอบจำกัดถึงคำตอบขยายกว้าง หลากหลายดังแสดงในภาพ

รูปแบบคำตอบ

รูปแบบคำตอบจำกัด

- งานที่เขียนตอบสั้นๆ ตามคำสั่ง และจำกัดเวลาตอบ ใช้ข้อสอบปรนัยชนิดต่างๆ
- งานที่มีความสัมพันธ์สลับซับซ้อนต้องตอบกว้างขวางครอบคลุมความสามารถหลากหลาย และใช้เวลาในการดำเนินงาน ใช้พอดโฟลีโอ โครงการวิจัย

รูปแบบคำตอบขยายกว้างขวางหลากหลาย

งาน/กิจกรรมแบบคำตอบจำกัดจะมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้แคบเฉพาะเจาะจง ตัวอย่างเช่น วัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อตัดสินว่านักเรียนมีความสามารถในการเลือกและใช้เครื่องมือในห้องปฏิบัติการทดลองได้ดีเพียงไร ส่วนงาน/กิจกรรมแบบคำตอบขยายกว้างขวางจะเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลายข้อ ตัวอย่างเช่น วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนดำเนินการทดลองโดยต้องมีการวางแผนการทดลองและเขียนรายงานผล

การค้นพบ ตลอดจนให้นำเสนอผลการทดลองหน้าชั้นเรียน และให้เหตุผลการเลือกวิธีการทดลอง และสรุปผล การค้นพบอย่างมีหลักการ เนื่องจากงาน/กิจกรรมที่มีรายการขั้นตอนการทำงานที่หลากหลาย กว้างขวางมากจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพจริงในชีวิตการทำงาน ระดับของสภาพจริงจึงอาจจำแนกตามงาน/กิจกรรมแบบคำตอบจำกัดกับแบบคำตอบขยายกว้างขวางหลากหลาย

งาน/กิจกรรมแบบคำตอบจำกัด มีรูปแบบคำตอบตามกำหนด และมีโครงสร้างแน่นอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ให้เขียนรายงานหนึ่งหน้ากระดาษบรรยายการสังเกตพฤติกรรมของปลาที่เลี้ยงในอ่างเลี้ยงปลา
- ให้พูดหัวข้อเรื่องที่กำหนดในเวลา 1 นาที
- ให้อ่านออกเสียงเรื่องที่คัดเลือกมา
- ให้เขียนกราฟจากข้อมูลที่กำหนด

งาน/กิจกรรมแบบคำตอบจำกัด จะกำหนดคำชี้แจงมาตรฐาน และมีเวลาทำจำกัดสั้นๆ จากการกำหนดกรอบคำตอบดังกล่าว ทำให้เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ได้ง่าย สะดวกในการดำเนินการ และง่ายต่อการตัดสินคำตอบ อย่างไรก็ตามธรรมชาติของงาน/กิจกรรมแบบคำตอบจำกัด จะปิดกั้นไม่ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถในการทำงานที่หลากหลาย กว้างขวางเช่น ปัญหาที่ไม่มีโครงสร้างคำตอบ

ตายตัว ซึ่งเป็นลักษณะงาน/กิจกรรมที่คล้ายกับสภาพจริงหรือโลกของความเป็นจริง

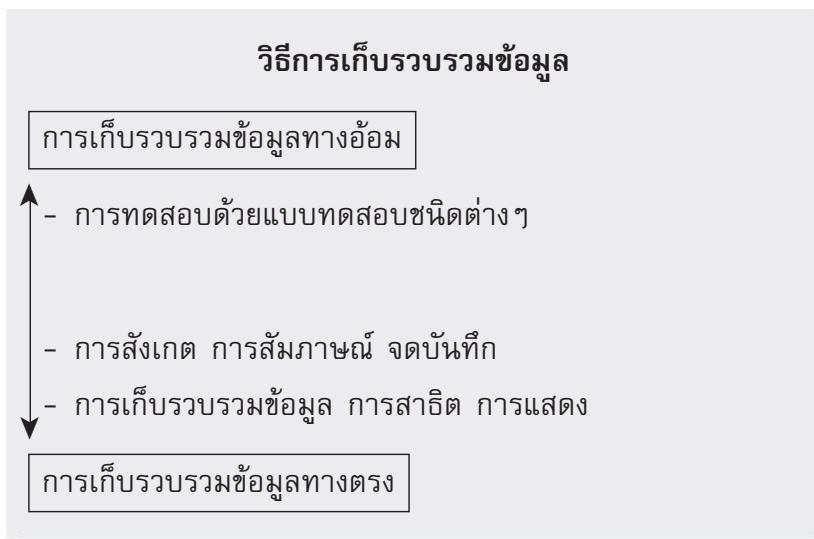
งาน/กิจกรรมแบบคำตอบขยายกว้าง ช่วยให้ครูผู้สอนได้รับข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนในการระบุจุดสำคัญของปัญหา เก็บรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหา และช่วยให้ได้ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลเป็นของผู้เรียนเอง การปฏิบัติแบบหลากหลายในด้านทักษะช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนสามารถผสมผสานทักษะย่อยๆ ให้เป็นรูปแบบการเคลื่อนไหวที่สลับซับซ้อนได้ หรือให้สามารถผลิตผลงานที่ซับซ้อนได้ โครงการงานการปฏิบัติแบบหลากหลาย ส่วนใหญ่ประกอบด้วยงาน/การปฏิบัติสามชนิดที่ผสมกัน คือ การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร และทักษะการปฏิบัติซึ่งทำให้ได้ผลงานออกมา

งาน/กิจกรรมแบบคำตอบขยายกว้างมักไม่มีโครงสร้างตายตัว และขอบข่ายกว้างขวาง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ออกแบบและดำเนินการทดลองในหัวข้อปัญหาที่เลือกและนำเสนอข้อค้นพบพร้อมทั้งเหตุผลในการสรุป
- เขียนเรื่องสั้น ทำการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่างๆ แล้วนำร่างเดิมมาปรับปรุงเขียนใหม่

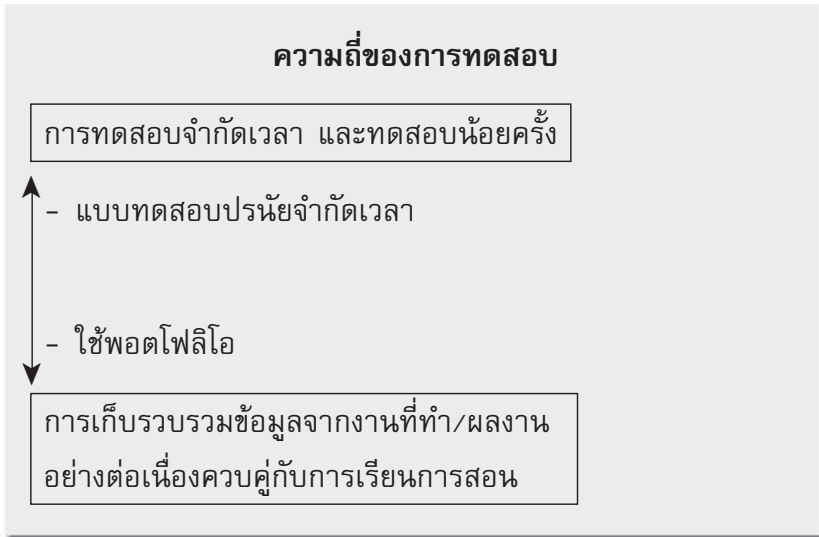
งาน/กิจกรรมแบบคำตอบขยายกว้างขวางมากๆ เป็นโครงการประเมินการปฏิบัติแบบหลากหลายโดยทั่วไปจะให้ผู้เรียนมีอิสระเสรีในการเลือกทำโครงการ ในการดำเนินการมีการประเมินตนเองและสรุปคุณภาพอย่างมีเหตุผล มีการอภิปรายผลด้านคุณภาพของโครงการและการประเมินตนเองร่วมกับครูผู้สอน

3. ลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูล มีระดับของสภาพจริงตามลักษณะของการเก็บรวบรวมข้อมูลทางอ้อมกับทางตรงดังแสดงในภาพ

ประเมินสภาพจริงน้อยกว่า ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลทางตรงโดยใช้การสังเกต สัมภาษณ์พูดคุย และจดบันทึก การให้สาธิตและแสดงให้ดูจะมีระดับของการประเมินสภาพจริงมากกว่า

4. ลักษณะของความถี่ในการทดสอบมีระดับของสภาพจริงตามความถี่ของการทดสอบดังแสดงในภาพ

ความถี่ของการทดสอบสะท้อนให้เห็นระดับของสภาพจริงได้ การทดสอบแบบจำกัดเวลาโดยใช้แบบทดสอบเลือกตอบทำการทดสอบนักเรียนภายในเวลาจำกัดหรือทดสอบเพียงครั้งเดียวจะมีระดับของสภาพจริงน้อยกว่า ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานที่ทำอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอนจะมีระดับของสภาพจริงหรือสอดคล้องกับชีวิตจริงมากกว่า

การประเมินด้วยพอดโฟลิโอ (Portfolio Assessment)

“พอดโฟลิโอ” เป็นวิธีการใหม่อย่างหนึ่งที่ครูผู้สอนทุกระดับชั้นได้นำไปใช้ แก้ปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเชิงบรรยายที่เกี่ยวกับทักษะวิธีการและผลการเรียนรู้ ซึ่งไม่สามารถทำให้ครอบคลุมได้ เนื่องจากการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงจากการเน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จากพฤติกรรม การเรียนที่แยกเป็นส่วนย่อยมาเป็นเน้นบูรณาการทักษะและผสมผสานทักษะหลายๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะพอดโฟลิโออาศัยหลักการร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินในการเก็บรวบรวม การจัดระบบ และการวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นวิธีการชนิดหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกระดับอายุ สามารถนำมาใช้แสดงผลสำเร็จของผู้เรียนโดยผู้เรียนสามารถเลือกใช้วิธีการและตัดสินใจเลือกผลงาน มีความอิสระในการสร้างสรรค์ คิดค้นกลวิธี และสะท้อนภาพความคิดของตนเองออกมาได้อย่างสมบูรณ์ พอดโฟลิโอจึงเป็นวิธีการสำคัญที่มีความเชื่อว่าผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีหลักฐานยืนยันว่าตนเองเกิดการเรียนรู้ ก้าวหน้า จนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และสามารถนำมาใช้ประเมินผลแบบต่อเนื่องจนสามารถสะท้อนภาพการเรียนการสอนของครูและสรุปกิจกรรมสำคัญที่นักเรียนได้ปฏิบัติจริงมาตลอดปี ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารเชื่อมโยงระหว่างครูกับนักเรียนแต่ละคน และครูกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง พ่อแม่ และผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนครูผู้สอนในวิชาอื่นๆ ได้

พอดโฟลิโอนักเรียนคืออะไร

พอดโฟลิโอ แม้จะเป็นคำใหม่ในวงการการศึกษา แต่ทว่าคนในสาขาวิชาชีพอื่นบางสาขา เช่น สื่อโฆษณา ศิลปกรรม การถ่ายแบบ การถ่ายภาพ และสถาปัตยกรรม ต่างก็ใช้ “พอดโฟลิโอ” ในการเก็บรวบรวมผลงานเพื่อนำเสนอต่อลูกค้าหรือผู้มาใช้บริการ “พอดโฟลิโอของนักเรียน” ก็มีแนวความคิดคล้ายกับที่ใช้ในสาขาวิชาชีพอื่นๆ ดังกล่าวคือ เป็นการเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวนักเรียนเอง หรือภายใต้คำแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างมีระบบ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบหรือเป็นการบอกเรื่องราวการเรียนรู้ของนักเรียน “พอดโฟลิโอ” วิชาชีพและ “พอดโฟลิโอของนักเรียน” แม้จะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีพื้นฐานบางอย่างแตกต่างกันที่สำคัญคือ พอดโฟลิโอในวิชาชีพนั้น ผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือลูกค้าผู้ใช้บริการเป็นคนตัดสินดีหรือไม่ดีเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการขั้นสุดท้ายหรือไม่ ส่วนพอดโฟลิโอของนักเรียนทั้งครูและนักเรียนร่วมกันสร้างและประเมินพอดโฟลิโอด้วยกัน โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเนื้อหาสาระในการสร้างพอดโฟลิโอ ภายใต้คำแนะนำดูแลของครู ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความรับผิดชอบร่วมกันในการกำหนดความเหมาะสมของเนื้อหาสาระและวิธีการให้

คะแนน นอกจากนั้น พอดโพลีโอในวิชาซีพีอื่นจะเน้นการประเมินผลสรุปรวม ในขณะที่พอดโพลีโอของนักเรียนมุ่งเน้นที่การประเมินสะสมย่อย หรือเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้มากกว่า ดังนั้น พอดโพลีโอของนักเรียน จึงประกอบด้วย ผลงานของนักเรียนที่หลากหลายและมากเพียงพอ เพื่อใช้ในการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น การเก็บรวบรวมผลงานบรรจุไว้ในพอดโพลีโอต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกรายการต่างๆ ในพอดโพลีโอ
- 2) ต้องมีเกณฑ์ในการคัดเลือก
- 3) ต้องมีเกณฑ์ในการตัดสินผลงาน และ
- 4) ต้องมีหลักฐานแสดงผลการประเมินตนเอง

ดังนั้นพอดโพลีโอจึงเป็นแนวความคิดในการประเมินแบบใหม่ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ประสพการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากการทำพอดโพลีโอจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในการจัดการและสร้างความรับผิดชอบตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานที่ทำ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนผลิตงานที่ยอดเยี่ยม ให้เห็นคุณค่าในความก้าวหน้าของตนเองรวมทั้งสามารถคัดเลือกผลงานไว้ในพอดโพลีโอของตน ซึ่งเป็นตัวแทนที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง

พอดโฟลิโอมีรูปร่างอย่างไร

เนื่องจากพอดโฟลิโอเป็นการเก็บรวบรวมผลงานของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ดังนั้นตัวพอดโฟลิโออาจเป็นอะไรหรือรูปร่างอย่างไรก็ได้ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้อะไรเป็นภาชนะเก็บสะสม ในทางปฏิบัติแล้วชิ้นงานที่มีขนาดใหญ่จะไม่สะดวกที่จะเก็บรวบรวม ครูจึงต้องตัดสินใจว่าควรใช้ตัวพอดโฟลิโออย่างไรขึ้นอยู่กับขนาดห้องเรียน อย่างไรก็ตามการใช้พอดโฟลิโอในการประเมินผลเป็นความคิดที่ต้องการเสริมการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มีความสมบูรณ์ การเลือกใช้พอดโฟลิโอที่มีขนาดและรูปร่างอย่างไร จึงยึดหลักของการใช้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพเท่านั้น ไม่ควรให้ผู้นำพอดโฟลิโอมาใช้ต้องประสบความยุ่งยากลำบาก โดยทั่วไปพอดโฟลิโอควรบรรจุรายการต่างๆ ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของการประเมินและขึ้นอยู่กับครูและนักเรียนพิจารณา คัดเลือก แต่อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสามส่วนคือ

ส่วนที่เก็บรายการจุดหมายการเรียนรู้และตัวอย่างงาน เน้นเฉพาะงานที่ทำในห้องเรียนและพิจารณาคัดเลือกโดยนักเรียนและครู

ส่วนที่เก็บระบบตัวบ่งชี้ประกอบงาน ได้แก่ แบบสำรวจทัศนคติ จำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบ จำนวนเวลาที่ทำงาน คะแนนจากแบบทดสอบ และแบบตรวจสอบรายการของครู และส่วนที่เก็บเกณฑ์การตัดสินพอดโฟลิโอ และข้อมูลจากการประเมินตลอดจนหลักฐานในการประเมินตนเอง

ประเภทของพอดโฟลิโอ

พอดโฟลิโอมีหลากหลายชนิดขึ้นอยู่กับเกณฑ์การแบ่ง ถ้าใช้จุดมุ่งหมายของการประเมินเป็นเกณฑ์การแบ่งแล้ว พอดโฟลิโออาจแบ่งเป็นสองชนิดสำคัญ คือ พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยม กับพอดโฟลิโอแสดงความเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้

พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยม

พอดโฟลิโองานยอดเยี่ยมเน้นการนำเสนอการประเมินผลงานชั้นสุดท้ายที่ดีที่สุดของนักเรียน ตัวอย่างเช่น พอดโฟลิโองานด้านศิลปะ พอดโฟลิโอการเขียน และพอดโฟลิโอการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ พอดโฟลิโอชนิดนี้สร้างขึ้นใช้สำหรับการประเมินผลสรุปรวม เช่น การให้เกรดรายวิชา การออกใบรับรอง การคัดเลือกเข้าเรียนในโปรแกรมและการจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นต้น การจัดรายการต่างๆ ของพอดโฟลิโอประเภทนี้มักประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังตัวอย่างพอดโฟลิโอการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเคนตักกี (Kentucky) ประกอบด้วย 1) สารบัญรายการ 2) จดหมายแจ้งผู้ประเมินการคัดเลือกชิ้นงาน และ 3) ผลงานที่ดีที่สุดประมาณ 5-7 ชิ้น ซึ่งเป็นชิ้นงานที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้เครื่องมือและหัวข้อต่างๆ ที่หลากหลาย

นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทำพอดโฟลิโองานยอดเยี่ยมเพื่อนำเสนอตัวเอง วิธีการที่สำคัญคือ ต้องตัดสินใจว่าควรนำเสนอ

พอดโพลีโออย่างไร เลือกชิ้นงานเข้าไว้ในพอดโพลีโออย่างไร นำเสนอผลงานที่คัดเลือกไว้อย่างไรจึงจะดีที่สุด และต้องสามารถพิจารณาคุณภาพผลงานตามกฎเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดได้

ตัวอย่างข้อเสนอแนะในการเตรียมพอดโพลีโองานยอดเยี่ยมในวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนต้องใช้เกณฑ์การพิจารณาชิ้นงานที่จะเก็บไว้ในพอดโพลีโอดังนี้

- เป็นงานที่ต้องศึกษาทดลองหาคำตอบ
- เป็นงานที่ประยุกต์ใช้กับปัญหาชีวิตประจำวัน
- เป็นงานที่ต้องคิดประดิษฐ์วิธีการเพื่อหาคำตอบ
- เป็นโครงการที่ต้องใช้เวลาในการทำหลายวันหรือหลายสัปดาห์

- เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ร่วมกับสาขาอื่นๆ
- เป็นงานที่ต้องเขียนคำอธิบายคำตอบหรือความคิด

ชิ้นงานที่เก็บไว้ในพอดโพลีโอต้องเป็นตัวแทนแสดงว่านักเรียนสามารถทำสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

- มีความเข้าใจในวิธีการแก้โจทย์ปัญหา และทำงานเหล่านั้นได้อีก
- คิดโดยใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ และตรวจสอบคำตอบถูกต้องโดยใช้การอธิบายอย่างมีเหตุผล

- อธิบายวิธีการคณิตศาสตร์โดยใช้ภาษา สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์และภาพประกอบให้คนอื่นเข้าใจได้

- มีความเข้าใจหัวข้อเนื้อหาวิชาและนำคณิตศาสตร์ไปใช้ในวิชาอื่นๆ และในชีวิตประจำวันได้

ในการเลือกชิ้นงานเข้าไว้ในพอดโพลิโอ นักเรียนต้องตั้งคำถามถามตนเองดังนี้

- วิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกันหรือไม่
- คำตอบถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่
- ใช้ภาษา สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ถูกต้องหรือไม่
- ปัญหาคณิตศาสตร์เชื่อมโยงกับวิชาอื่นๆ และชีวิตประจำวันหรือไม่
- ใช้เครื่องมืออื่นๆ ประกอบ (เช่น เครื่องคำนวณ ไม้บรรทัด) หรือไม่
- อธิบายความคิด และแสดงผลงานทั้งหมดหรือไม่
- คำอธิบายได้แสดงถึงความเข้าใจหรือไม่
- ตรวจทานและแก้ไขงานเหล่านั้นด้วยความพยายามมากที่สุดหรือยัง
- เลือกงานต่างชนิดกันเข้าไว้ในพอดโพลิโอหรือไม่

- ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ทุกหัวข้อหรือไม่
- ได้พูดคุยเกี่ยวกับชิ้นงานที่เลือกไว้ในพอดโพลีโอกับครูผู้สอนหรือไม่

ในการประเมินด้วยพอดโพลีโอจำเป็นต้องใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนเป็นแนวทางในการประเมิน ซึ่งอาจประเมินงานในพอดโพลีโอโดยรวมๆ ทุกชิ้นงาน หรืออาจประเมินชิ้นงานแยกทีละชิ้น

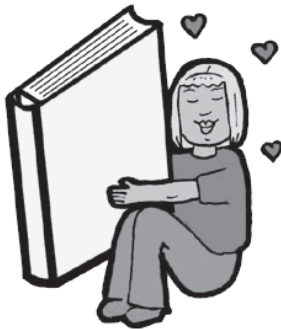
พอดโพลีโอแสดงการเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้

พอดโพลีโชนิดนี้จะไม่เน้นผลงานชิ้นสุดท้ายของนักเรียน แต่จะเน้นการรายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการคิดของนักเรียน วิจัยปัญหาในการเรียนรู้และการคิด และเพื่อแนะแนวทางการเรียนรู้และการคิดใหม่ ในการตัดสินใจเลือกชิ้นงานเข้าไว้ในพอดโพลีโอและเรียนรู้ในการใช้พอดโพลีโอเพื่อให้เกิดความเข้าใจและประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ตัวอย่างเช่น การประเมินความก้าวหน้าในการเขียนของนักเรียน นักเรียนต้องนำฉบับร่างการเขียนตอนแรกมาเก็บไว้ด้วย รวมทั้งมีการจดบันทึกการคิดและการเขียนใหม่ และนำผลงานฉบับสุดท้ายเข้ามาเก็บไว้ในพอดโพลีโอด้วย พอดโพลีโอในวิชาศิลปะอาจนำตัวอย่างงานของนักเรียนที่ทำในช่วงเวลาหลายๆ เดือนกรณีนี้อาจให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบ

และเทคนิค ส่วนพอดโฟลิโอการแสดงการเจริญงอกงามและความก้าวหน้าในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ และความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทางธรรมชาติ ชิ้นงานที่คัดเลือกเข้าไปพอดโฟลิโออาจเป็นงานที่ทำในตอนแรก งานที่ทำในช่วงกลางๆ และงานที่ทำในช่วงท้ายๆ นักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นและความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ ตลอดช่วงเวลา ดังตัวอย่างการจัดเนื้อหารายการในพอดโฟลิโอสำหรับประเมินความงอกงามในการเขียนและอ่าน ดังนี้

จุดหมายการเรียนรู้	สิ่งที่เก็บไว้ในพอดโฟลิโอ
1. เพื่อพัฒนาความเป็นเจ้าของในชิ้นงานที่ใช้ประเมิน	1.1 ชิ้นงานที่นักเรียนเลือก 1.2 ใบแนบคำอธิบายชิ้นงานที่เลือก
2. เพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง	2.1 การทบทวนพอดโฟลิโอของนักเรียนเอง 2.2 คำตอบ ข้อคำถามเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการอ่านและเขียน
3. เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กับหนังสืออย่างมีความหมาย	3. ใส่แผ่นแนบที่บอกชิ้นงานที่อ่านหรืออธิบายความหมายของชิ้นงาน

จุดหมายการเรียนรู้	สิ่งที่เก็บไว้ในพอดโฟลิโอ
<p>4. เพื่อเลือกอ่านเนื้อหาที่หลากหลาย</p> <p>5. เพื่อสื่อสารถ่ายทอดด้วยการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>6. เพื่อพัฒนาให้ป็นนักอ่านและนักเขียน</p>	<p>4. จัดบันทึกการอ่านหนังสือ / บทความในช่วงสองสัปดาห์</p> <p>5. ตัวอย่างงานเขียนขนาดยาว</p> <p>6.1 ร่างงานเขียน การจด บันทึก และงานอื่นๆ ของนักเรียนที่เลือกโดยครู</p> <p>6.2 บันทึกและข้อคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความก้าวหน้าของนักเรียน</p>

ตัวอย่างใบประเมินผลตนเองเกี่ยวกับความก้าวหน้า

ชื่อ..... วันที่ 7 มกราคม 2544

การประเมินตนเอง

การอ่านของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร นักเรียนมีจุดเด่นและจุดด้อยของอะไรบ้าง

เรื่องการอ่านผมยังมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ผมมีปัญหาในเรื่องการค้นหาหนังสือไม่ค่อยได้

ผมมีข้อดีที่อ่านหนังสือได้นานและวิธีการอ่านหนังสือมาก

การเขียนของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง มีจุดเด่น จุดด้อยอะไรบ้าง

เรื่องการเขียนผมรู้สึกว่าการใช้การเขียนซ้ำหลายครั้งกว่าจะได้ร่างสุดท้ายที่ดี การเขียนสะกดคำเป็นจุดอ่อนของผม แต่การเขียนโครงสร้างประโยคถือว่าใช้ได้

ในฐานะผู้อ่านและผู้เขียน นักเรียนมีเป้าหมายอย่างไร

ในฐานะผู้อ่านผมวางแผนที่จะขยายการอ่านหนังสือให้มากกว่านี้ และในฐานะผู้เขียนผมได้พิจารณางานเขียนของผมให้ลุ่มลึกต่อไปอีก

การสะท้อนความคิดเห็น

นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตนเองในฐานะผู้เขียน ให้บอกเหตุผลของความรู้สึก

ผมรู้สึกพอใจในตนเองอย่างมาก ผมเริ่มต้นงานเขียนได้ค่อนข้างช้า แต่ได้ปรับปรุงดีขึ้นเกือบ 95%

นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับตนเองในฐานะผู้อ่าน ให้บอกเหตุผลของความรู้สึก

ผมรู้สึกภาคภูมิใจเรื่องการอ่านของตนเองมาก ผมรักการอ่าน และผมชื่นชมยินดีเมื่อได้อ่านหนังสือดี ๆ จบเล่ม

การใช้พอดโฟลิโอ

นอกจากนำพอดโฟลิโอไปใช้สำหรับประเมินผลนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังสามารถนำพอดโฟลิโอไปใช้ในกิจกรรมอื่นๆ ได้อีกดังนี้

1) ครูผู้สอนสามารถนำพอดโฟลิโอไปใช้สอนนักเรียนให้รู้จักการวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและสะท้อนให้เห็นความคิดของนักเรียน ซึ่งเป็นข้อดีของพอดโฟลิโอ

2) ครูผู้สอนสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเกิดทักษะในการวิเคราะห์และตัดสินใจได้ หลังจากที่ผู้เรียนได้พิจารณาบททวนเลือกผลงานของตนไว้ในพอดโฟลิโอแล้ว โดยพยายามให้นักเรียนนึกถึงคำถามในเรื่องต่างๆ เช่น

- อะไรที่ส่งเสริมให้งานที่นักเรียนทำกลายเป็นงานชิ้นเอก
- ตัวอย่างงานอะไรบ้างที่นักเรียนทำอยู่ที่บ้านและต้องการนำมาเก็บไว้ในพอดโฟลิโอของนักเรียนเพื่อใช้แสดงว่านักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว
- ผลงานชิ้นนี้มีความแตกต่างจากงานชิ้นอื่นๆ ที่ทำอย่างไรบ้าง
- ผลงานชิ้นนี้มีความสำคัญอย่างไรบ้าง
- ในการเรียนวิชาดังกล่าวผลงานชิ้นนี้ได้แสดงถึงความก้าวหน้าอย่างไรบ้าง

3) ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนพิจารณาบททวนพอดโฟลิโอในแง่ของการผลิตและการให้สารสนเทศต่างๆ โดยการนำพอดโฟลิโอมาอภิปรายกับนักเรียนที่เป็นเจ้าของรวมทั้งนักเรียนคนอื่นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นความก้าวหน้าของตนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปเป็นเครื่องมือแสดงให้คนอื่น ๆ ได้รู้ถึงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนขณะนั้น และยังสามารถนำมากำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในอนาคตได้ ตัวผู้เรียนเองอาจนำพอดโฟลิโอของตนไปอภิปรายกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นการประกาศถึงความสำเร็จและเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับผลงานในอนาคต

4) นักเรียนสามารถนำพอดโฟลิโอของตนมาแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้ปกครองของตนในช่วงที่ผู้ปกครองมาเยี่ยมที่ห้องเรียนหรือในโอกาสวันพบผู้ปกครอง รวมทั้งวันประชุมครูและผู้ปกครอง พอดโฟลิโอจะกลายเป็นอุปกรณ์ชิ้นสำคัญที่ใช้แสดงต่อผู้ปกครองให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความต้องการของนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

5) เมื่อสิ้นสัปดาห์การศึกษาครูสามารถนำพอดโฟลิโอในวิชาต่างๆ ของนักเรียนแต่ละคนมาพิจารณาบททวนร่วมกันกับนักเรียนว่าควรเลือกผลงานชิ้นใดเพียงบางชิ้นเป็นตัวแทนของผลงานทั้งหมด เพื่อนำมาเก็บไว้ในพอดโฟลิโอระดับโรงเรียน ซึ่งสามารถใช้แสดงถึงระดับความเจริญงอกงาม ผลงานที่ยอดเยี่ยมและผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียนคนนั้นได้ ผลงานที่เก็บรวบรวมเพิ่มไว้ในแต่ละปีการศึกษา จึงเป็น

เสมือนประตูที่เปิดให้เห็นถึงความคิดและผลสัมฤทธิ์ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนบางแห่งจึงนำพอดโฟลิโอระดับโรงเรียนมารวมกันไว้และมอบให้นักเรียนเมื่อต้องย้ายโรงเรียนกลางคันหรือตอนที่เรียนจบแล้ว ผลงานในพอดโฟลิโอบางครั้งอาจไม่นำมารวมไว้ในพอดโฟลิโอระดับโรงเรียน แต่จะให้นักเรียนนำกลับไปบ้านให้ผู้ปกครองและตนเองเก็บไว้ พอดโฟลิโอที่เก็บผลงานเหล่านี้จะเป็นพอดโฟลิโอของผู้ปกครองและนักเรียน ผลงานทั้งหมดตลอดปีการศึกษาจะถูกเก็บรวบรวมไว้ในพอดโฟลิโอของผู้ปกครองและนักเรียน

วิธีการเก็บรวบรวมงาน

วิธีการเก็บรวบรวมผลงานจำเป็นต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นแรกระดมความคิด ครูผู้สอนต้องระดมความคิดกับนักเรียนและครูคนอื่นๆ เพื่อคิดหารายการงาน/กิจกรรม โครงการงาน หรือนิทรรศการ คัดเลือกไว้ในพอดโฟลิโอ ซึ่งควรจัดเก็บในรูปแบบกราฟ ตาราง แผนภูมิ และควรมีคำอธิบายถึงสถานการณ์ของการเรียนรู้ และผลของการเรียนรู้ที่แสดงออกมา

2) ขั้นสอง คิดหาวิธีที่นักเรียนสามารถแสดงออกเป็นหลักฐานของการเรียนรู้ ขั้นนี้จำเป็นต้องใช้สื่อผสมหลายๆ ชนิด เป็นต้นว่า ใช้เทปบันทึกเสียงอัดเสียงเด็ก ใช้วีดิทัศน์ถ่ายภาพเด็ก ใช้กล่อง

ถ่ายรูป ใช้คอมพิวเตอร์ ตลอดจนตัวอย่างงานที่นักเรียนปฏิบัติจริง และควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเขียนคำอธิบายกำกับ

3) ชั้นสาม เขียนแนวทางสำหรับใช้เลือกชิ้นงาน ครูผู้สอนและนักเรียนในกลุ่มช่วยกันเขียนคู่มือหรือแนวทางสำหรับใช้ในการเลือกชิ้นงาน โดยถือว่ากิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติและที่สนใจต้องเป็นกิจกรรมที่ดึงจากประสบการณ์และภูมิหลังของนักเรียน และเป็นความคิดขั้นสูง และสามารถเชื่อมโยงนักเรียนกับโลกของความจริงเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกชิ้นงาน และที่สำคัญงานทุกชิ้นที่คัดเลือกไว้ต้องจดบันทึกวัน เดือน ปี ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินความก้าวหน้า

การเก็บสะสมงานของเด็กดังกล่าว ใช้เป็นเครื่องมือที่รวบรวมการแสดงออกของนักเรียนตามชีวิตจริง หรือที่คล้ายสภาพจริงของนักเรียน และถือว่านักเรียนเป็นเจ้าของผลงานเหล่านั้น เพราะนักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชิ้นงาน โดยอาศัยคำแนะนำของครูผู้สอนประกอบ ดังนั้นในส่วนนี้ต้องมีความยืดหยุ่นไม่กำหนดเป็นเกณฑ์ตายตัวว่า นักเรียนควรต้องเลือกงานชิ้นไหนบ้าง และจะจัดเนื้อหาสาระอย่างไรในพอดโฟลิโอบ้าง

การส่งเสริมให้มีการฝึกหัดสะท้อนตนเอง

เนื่องจากพอดโพลีโอเน้นความสำคัญที่วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นการสะท้อนภาพตนเองของนักเรียนจึงเป็นขั้นตอนสำคัญอีกส่วนหนึ่งของพอดโพลีโอ ครูจึงต้องเป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนคิดวางแผน รู้จักการเรียนรู้ที่จะเรียน ตลอดจนกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและการรับรู้ที่จะเรียนรู้ จุดสำคัญของพอดโพลีโอในขั้นตอนนี้ก็ คือ การเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การตีความหมาย และกลวิธีที่เป็นประโยชน์นำมาใช้ในการค้นหาความรู้ ดังนั้นการที่นักเรียนใช้วิธีการเรียนรู้อย่างไร ตลอดจนเจตคติและการโต้ตอบออกมาของนักเรียนจึงมีความสำคัญและคุณค่าทัดเทียมกับเนื้อหาสาระที่นักเรียนเรียนรู้ ซึ่งสามารถประเมินนักเรียนในด้านความดี และมีความสุขได้

วิธีการฝึกหัดให้นักเรียนสะท้อนภาพตนเอง อาจทำได้ 2 วิธี

วิธีที่ 1 ฝึกให้นักเรียนเขียนตอบลงในแบบฟอร์มแสดงความคิดเห็นของตนเองต่องานแต่ละชิ้นเป็นต้นว่า ให้ระบุ

- 1) เหตุผลของการเลือกชิ้นงาน
- 2) ถ้าให้มีการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนแปลงชิ้นงานเป็นอย่างไร และทำไม
- 3) นักเรียนอยากให้ครูรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับชิ้นงานที่ทำ เช่น สิ่งที่ได้เรียนรู้เป้าหมายอนาคตคืออะไร วิธีการนี้ ถ้าเป็นเด็กเล็กที่

ยังไม่สามารถอ่านเขียนได้ ก็ให้ใช้วิธีการสังเกตจดบันทึก หรืออาจให้พ่อแม่ผู้ปกครองอาสาสมัครมาช่วยพูดคุยถึงความรู้สึกของเด็กเกี่ยวกับงานที่เลือก ตลอดจนปฏิบัติกริยาต่อเหตุการณ์ต่างๆ

วิธีที่ 2 อาจใช้กฎเกณฑ์การประเมิน (Rubric) ที่วิเคราะห์ส่วนต่างๆ ไว้ครอบคลุมแล้วสร้างเป็นมาตรวัดแบบตรวจสอบรายการ หรือมาตรประเมินค่าแล้วให้นักเรียนทั้งชั้นประเมินตนเองตามรายการต่างๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อนำเสนอต่อเพื่อนๆ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูได้ทราบความคิดเห็นที่นักเรียนได้วิเคราะห์ ข้อดีของวิธีที่สองคือ นักเรียนทั้งชั้นจะได้รับมาตรฐานชุดเดียวกันและสามารถเลือกตอบได้หลากหลาย พอดโฟลิโอที่ทำหน้าที่ในการสะท้อนภาพตัวนักเรียนนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของตนเองกับระดับการปฏิบัติที่ผ่านมาในตอนต้น ดังนั้นในส่วนนี้จึงทำให้นักเรียนมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องในการประเมินผลตนเองและถือว่าเป็นการเริ่มต้นรายงานความก้าวหน้าของตนเองตามช่วงเวลาที่ผ่านมา ชั้นนี้ครูจะมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อเชื่อมโยงกระบวนการนี้เพื่อนำไปแนะแนวนักเรียนให้เกิดความเข้าใจตนเองว่า ตนมีจุดเด่นอะไรบ้าง

การประเมินตนเองของนักเรียน

การประเมินตนเองมีลักษณะเช่นเดียวกับการสะท้อนภาพตนเอง ซึ่งเป็นการสะท้อนการทำงานของนักเรียนเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ทำงาน

วิธีทำงาน ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนอุปสรรคในการทำงาน การที่จะประเมินให้ครอบคลุมประเด็นอะไรบ้างจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ของงานที่ประเมิน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบประเมินตนเองในการทำรายงาน

แบบประเมินตนเองในการทำรายงาน		
คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ตามที่ทำจริง		
	คำถาม	คำตอบ
1. เวลา	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนใช้เวลาในการทำรายงานนี้นานเท่าไร
2. วิธีการ	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนได้แนวคิดในการทำรายงานนี้มาจากไหน ● นักเรียนใช้กลวิธีอย่างไรที่นำมาใช้ในการค้นหาเรื่องและเขียนเรียบเรียงรายงาน ● นักเรียนมีปัญหาอะไรในการเขียนฉบับต้นร่าง ● นักเรียนใช้วิธีการอย่างไรในการแก้ไขและขัดเกลาฉบับร่างให้สละสลวย

ตัวอย่างแบบประเมินตนเองในการทำรายงาน (ต่อ)

แบบประเมินตนเองในการทำรายงาน		
คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ตามที่ทำจริง		
3. ข้อเสนอแนะของกลุ่ม	<p>ให้จัดบันทึกประเด็นที่เพื่อนวิจารณ์แล้วตอบชี้แจงข้อเสนอแนะเหล่านั้น โดยให้บอกว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในประเด็นที่เพื่อนวิจารณ์ และนักเรียนทำอย่างไรบ้างหลังจากได้ฟังคำวิจารณ์ไปแล้ว</p> <p>คำวิจารณ์ประเด็นที่ 1.</p> <p> คำตอบของนักเรียน</p> <p>คำวิจารณ์ประเด็นที่ 2.</p> <p> คำตอบของนักเรียน</p>	
	คำถาม	คำตอบ
4. จุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุง	<ul style="list-style-type: none"> ● จุดเด่นของรายงานนี้คืออะไร ● จุดที่ควรปรับปรุงคืออะไร 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
5. ความต้องการ	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนต้องการให้ครูประเมินจุดใดบ้าง ● นักเรียนมีคำถามอะไรที่จะถามครูอีก ● นักเรียนให้เกรดในการทำงานที่ระดับใด ด้วยเหตุผลอะไร 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ตัวอย่างแบบประเมินตนเองวิชาคณิตศาสตร์

แบบประเมินตนเองในวิชาคณิตศาสตร์
คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้
<p>1. งานที่นักเรียนทำเป็นอย่างไรบ้างจงบรรยาย</p> <p>.....</p> <p>2. นักเรียนเรียนหัวข้อเนื้อหาอะไร</p> <p>.....</p> <p>3. หัวข้อเนื้อหาที่เรียนสัมพันธ์กับหัวข้อเดิมที่เรียนมาแล้วอย่างไรบ้าง</p> <p>.....</p> <p>4. ตามเนื้อหาที่เรียนมาแล้วนักเรียนมีความรู้สึกเชื่อมั่นเกี่ยวกับอะไรบ้าง</p> <p>.....</p> <p>5. นักเรียนยังไม่เข้าใจหัวข้อเนื้อหาอะไรบ้าง</p> <p>.....</p>

เกณฑ์การให้คะแนนงาน/กิจกรรมในพอดโฟลิโอ

เกณฑ์การให้คะแนนงาน/กิจกรรมในพอดโฟลิโอ จำเป็นต้องมีมาตรฐานวัด ซึ่งอาจจำแนกเป็นสามชนิดใหญ่ๆ คือ

- 1) แบบตรวจสอบรายการ

- 2) มาตรฐานประเมินค่าเชิงตัวเลข และ
- 3) มาตรฐานประเมินค่าเชิงคุณภาพ

แบบตรวจสอบรายการ

แบบตรวจสอบรายการ คือ รายการหรือรายชื่อของคุณลักษณะทักษะ หรือพฤติกรรมที่ต้องการประเมินว่านักเรียน “มี” หรือ “ไม่มี” แบบตรวจสอบรายการจะมีจำนวนคุณลักษณะหรือทักษะมากกว่า มาตรฐานประเมินค่า แต่ทักษะเหล่านั้นจะวัดได้ครบกว่าและสามารถใช้ในการประเมินวิธีการทดลอง ดังตัวอย่างที่ 1 ซึ่งถามให้ผู้ประเมินบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตในการทดลองในห้องปฏิบัติการ

แบบตรวจสอบรายการเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลระดับประถมศึกษา เพราะการศึกษาในระดับนี้ต้องมีการวัดว่านักเรียนมีทักษะจำเป็นอย่างต่างๆ เช่น ทักษะจำเป็นสำหรับการอ่านหรือไม่

ตัวอย่างแบบตรวจสอบกลุ่มทักษะพื้นฐานที่ส่งเสริมการอ่าน

แบบตรวจสอบรายการทักษะพื้นฐานของการอ่าน	
ทักษะ	บันทึก
สามารถอธิบายแนวคิด
สามารถรู้จักเสียง-ตัวอักษร
สามารถรู้จักคำที่ใช้แทนความหมายบางอย่าง
มีความรู้เกี่ยวกับชาย-ขวา, ล่าง-บน
สามารถที่จะระลึกหรือเล่าเรื่องราวที่ชอบได้

การบันทึกแบบตรวจสอบรายการไม่จำเป็นต้องมีการตัดสินว่าพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงมีคุณภาพดีเพียงไร ในการแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมอาจจะทำเป็นเส้นภาพพัฒนาการ ดังแสดงในตัวอย่างที่แสดงพัฒนาการของพฤติกรรมต่างๆ จากซ้ายไปขวาซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้เกี่ยวกับการคำนวณบางพฤติกรรม

ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการภาพรวมของพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคิดเลขเป็น

แบบตรวจสอบรายการ องค์ประกอบภาพรวมของพัฒนาการเรียนรู้ เกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคิดเลขเป็น					
ภาษาพูด	ไม่พูดคุย ที่โรงเรียน	ใช้ภาษาบอก ความต้องการ พื้นฐานได้	ใช้ภาษาใน การเล่นและ โต้ตอบกับ เพื่อนอยู่เสมอ	บรรยายสถานการณ์ จำลองหรือจริงได้ ชัดเจนโดยใช้คำพูด	พูดจาโดยใช้ ประโยค และ คำศัพท์ที่ เรียบเรียง อย่างดี
การวาด	ขีดเขียน	วาดใบหน้า	วาดใบหน้า มีขาแขน	วาดใบหน้า ลำตัว มีขา	วาดใบหน้า ลำตัวมีขาแขน และ รายละเอียด อื่นๆ
การเขียน	ขีดเขียน ห้วนๆ	ใช้ตัวอักษร หรืออักษร ที่เหมือนกับ สัญลักษณ์ที่ ใช้แทนการเขียน	เขียนชื่อ ตัวเองได้ทุกตัว อักษรอย่าง คล่องแคล่ว	เขียนคำต่างๆ ตามที่กำหนดได้ คล่องแคล่ว	เขียนคำตาม เสียงสะกดได้
การอ่าน	อ่านชื่อ ตัวเองได้	รู้จักตัวอักษร ที่ปรากฏใน ชื่อตนได้	รู้จักชื่อตัวเอง ตัวอักษรอื่นๆ และตัวเลข	รู้จักและอ่านคำที่ เคยเห็นได้	อ่านคำอื่นๆ ที่พื้นเสียง คล้ายกันได้
ทัศนคติต่อ การอ่าน ออก เขียนได้	ยังไม่สนใจ หนังสือ หรือ การเขียน	ให้ความสนใจ เฉพาะหนังสือ ที่เป็นภาพ	ให้ความสนใจ ภาษาเขียน	ฝึกเขียน ตัวอักษรและตัวเลข อย่างคล่องแคล่ว	แสดงความ สนใจใน การเขียนที่ ถูกต้อง
การแก้ ปัญหาโดย ใช้การ จำแนก	จัดกลุ่ม วัสดุ สิ่งของ แบบสุ่ม	จัดเรียง ความเหมือน ความแตกต่าง ได้อย่าง คล่องแคล่ว	รู้จักหรือสร้าง รูปแบบการจัด เรียงตัวอักษร (กข) วัตถุหรือ สัญลักษณ์ อย่างง่ายๆ ได้	รู้จักหรือสร้างรูป แบบการจัดเรียง ตัวอักษร (กข กขข) วัตถุหรือสัญลักษณ์ที่ ซับซ้อนได้	สามารถ จำแนกสิ่งของ ได้มากกว่า หนึ่งลักษณะ (ขนาดหรือสี)

แบบตรวจสอบรายการ องค์ประกอบภาพรวมของพัฒนาการเรียนรู้ เกี่ยวกับทักษะการอ่านออกเขียนได้ และการคิดเลขเป็น					
การแก้ปัญหาโดยใช้จำนวน	เรียกชื่อตัวเลขได้ โดยบังเอิญ	นับแบบท่องจำ	แสดงความเข้าใจการจับคู่ 1-1	ใช้การนับแก้ปัญหาที่เป็นจริงได้	แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวนที่เหลือ
ความอยากรู้อยากเห็น	เฝ้ามองอย่างเงิบๆ	ถามคำถามอย่างระมัดระวัง	ซักถามอยู่เสมอ	ถามคำถามได้อย่างเหมาะสม	ใช้แหล่งความรู้ในการค้นหาคำตอบที่ถาม
ความคิดสร้างสรรค์	รอดอยจนกว่าจะบอกให้ทำอะไร	สำรวจวัสดุที่มีอยู่	คิดประดิษฐ์สิ่งของอย่างง่าย ๆ หรือคาดคะเนผลจากข้อมูลที่มีอยู่	ถามและค้นหาข้อมูลที่ยังขาดอยู่ เพื่อให้งานนั้นเสร็จสมบูรณ์	ทำงานได้ยอดเยี่ยมโดยงานที่ได้มีความริเริ่มใหม่ สร้างสรรค์และซับซ้อน
ทักษะการเข้าสังคมกับเพื่อน	มักจะดูเพื่อนเล่น	มักจะเล่นคนเดียวหรือเล่นตามคนอื่น	มีทักษะการเล่นเป็นกลุ่ม	กลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเอง เข้าสังคมกับคนอื่น ๆ ได้ดี	มีทักษะการเล่นเป็นผู้นำและประสานความร่วมมือของกลุ่ม
ทักษะการเข้าสังคมกับผู้ใหญ่และกลุ่มอื่น	ยอมรับสถานการณ์มากกว่าการถามผู้ใหญ่	ถามตอบขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่	พูดกับผู้ใหญ่ได้คล่องแคล่วและมีความอิสระ	เข้าร่วมกิจกรรมและสนทนา	รับรู้ความต้องการของผู้อื่นได้เร็ว

มาตรฐานประเมินค่าเชิงตัวเลข

มาตรฐานประเมินค่าเชิงตัวเลข จะใช้ตัวเลขหรือการกำหนดแต้มคะแนนให้กับระดับการกระทำหรือผลการปฏิบัติที่ต่อเนื่องกัน จำนวนของแต้มคะแนนอาจเป็น 3 คะแนน, 4 คะแนน, 5 คะแนน หรือ 7 คะแนน ซึ่งจะกำหนดเป็นกี่คะแนนก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ดังแสดงในตัวอย่างที่ 4 ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่าในการตัดสินผลการปฏิบัติงาน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เนื้อหาวิชา สังคมเกี่ยวกับข่าวเหตุการณ์ และวันสำคัญ

การประเมินผลการเรียนรู้จากงานที่มอบหมายให้ทำ แยกเป็นสี่คุณลักษณะคือ

- การเรียนรู้แบบกลุ่ม
- ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- การพูดสื่อความหมาย
- ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดำเนินการดังนี้

- กำหนดคะแนนรวมของแต่ละคุณลักษณะ
- กำหนดระดับผลการปฏิบัติงานในแต่ละคุณลักษณะโดยแยกเป็นระดับต่ำไปสูง พร้อมทั้งกำหนดแต้มคะแนนรวมในแต่ละระดับ
- กำหนดแนวทางการให้คะแนน โดยระบุเป็นพฤติกรรมหลักในแต่ละระดับ

ตัวอย่าง มาตรฐานประเมินค่าผลการปฏิบัติงานในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เนื้อหาวิชา สังคมเรื่อง ชาว เหตุการณ์ และ วันสำคัญ เกณฑ์การให้คะแนน : งานที่ทำเป็นกลุ่ม

คุณลักษณะ	ระดับ I ต่ำที่สุด	ระดับ II ต่ำ	ระดับ III ปานกลาง	ระดับ IV สูง	ระดับ V ยอดเยี่ยม
การเรียนรู้ ของกลุ่มและความ ร่วมมือกัน (20%)	(1-4) * ขึ้นอยู่กับคนที่พูดเพียงคนเดียว * ร่วมมือกันน้อย * พูดจาปรึกษากันน้อย * บางคนไม่สนใจ	(5-8) * ขึ้นอยู่กับใครเป็นคนพูด * มีเพียง 1-2 คน ที่ให้ความร่วมมือ จริงจัง * แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบ้าง ประปราย	(9-12) * แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันบ้าง * มีมากกว่าครึ่งกลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น * มีคนอ่านและมีคนฟังอย่างตั้งใจ * มีการอภิปรายหาทางเลือกบ้าง	(13-16) * มีบางคนแสดงความรู้ได้เด่นชัด * 3/4 ของกลุ่มให้ความร่วมมือ อย่างดี * มีการอภิปรายตามประเด็นของงานอย่างสนุกสนาน	(17-20) * เกือบทุกคนร่วมมือกันอย่างตั้งใจและรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย * มีการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น * อ้างอิงคำพูดของคนอื่นในการพูด * คิดและตระเตรียมคำถามและคำตอบล่วงหน้า

คุณลักษณะ	ระดับ I ต่ำที่สุด	ระดับ II ต่ำ	ระดับ III ปานกลาง	ระดับ IV สูง	ระดับ V ยอดเยี่ยม
ความคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ 30%	(1-6) * เข้าใจเรื่อง น้อยมาก * เข้าใจประเด็น ปัญหาใน ขอบเขต จำกัด * ลอกข้อมูล จากที่กำหนด ให้	(7-12) * เข้าใจปัญหา กว้างๆ ทั่วไป * สนใจเพียง ประเด็นเดียว * นำข้อมูล มาใช้	(13-18) * เข้าใจปัญหา ทั่วไปใน หลายประเด็น * ดึงประเด็น สำคัญของ ข้อมูลมาได้ หลายประเด็น	(19-24) * เข้าใจปัญหา ชัดเจน และ มีประเด็น มากกว่า 2 ข้อ * ดึงประเด็น สำคัญของ ข้อมูลมา สนับสนุน ความคิด	(25-30) * เข้าใจปัญหา ชัดเจนถูกต้อง และขยาย ประเด็นที่ เกี่ยวข้องได้ * ใช้ข้อมูล ทั้งหมด สนับสนุน ความคิดได้ ถูกต้อง
การพูดถ่ายทอด ความคิด 20%	(1-4) * แนวคิด ไม่ชัดเจน * พูดสั้นมาก * แนวคิดรวม ของปัญหา ไม่ชัดเจน * พูดวกวน	(5-8) * พูดกว้างๆ * ได้สาระน้อย * ใช้คำกำกวม * เน้นเพียง ประเด็นเดียว * คำนี้ ปัญหาจาก องค์ประกอบ เดียว	(9-12) * พูดรัดกุม แต่แนวคิด กว้างไป * ค่อนข้าง ได้สาระ * คำพูด ขาดข้อมูล สนับสนุน * พูดประเด็น สำคัญได้ น้อยประเด็น * มุมมองแคบ	(13-16) * พูดได้ชัดเจน * ให้สาระแต่ คลาดเคลื่อน บ้าง * ดึงประเด็น เชื่อมโยง กันได้ * มองปัญหา ได้หลาย แง่มุม	(17-20) * พูดได้ชัดเจน สมเหตุสมผล * ได้สาระ มีเหตุผล * พูดครบ ทุกประเด็น ชัดเจน * มองปัญหา ถูกต้อง ทุกประเด็น

คุณลักษณะ	ระดับ I ต่ำที่สุด	ระดับ II ต่ำ	ระดับ III ปานกลาง	ระดับ IV สูง	ระดับ V ยอดเยี่ยม
ความรู้และการใช้ ความรู้เกี่ยวกับ ข่าวเหตุการณ์และ วันสำคัญ 30 %	(1-6) * ใช้เฉพาะ ข้อเท็จจริง เดิมซ้ำแล้ว ซ้ำอีก	(7-12) * ให้ข้อเท็จจริง ได้ถูกต้อง บ้าง * ใช้ข้อมูล ข่าวสารที่ให้ เป็นหลัก	(13-18) * เชื่อมโยง ข้อเท็จจริง หลักกับ ประเด็น พื้นฐานได้ ถูกต้อง พอสมควร * วิเคราะห์ ข่าวสารเพื่อ ใช้อธิบาย ประเด็น ปัญหา	(19-24) * เสนอการ วิเคราะห์ ข้อมูลหลักฐาน อย่างถูกต้อง * ให้ข้อเท็จจริง ที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นหลัก	(25-30) * เสนอการ วิเคราะห์ ข้อมูลและ ประเด็นหลัก ได้ถูกต้อง * ให้ข้อเท็จจริง ที่หลากหลาย

มาตรฐานประเมินค่าเชิงคุณภาพ

มาตรฐานประเมินค่าเชิงคุณภาพเป็นมาตรฐานวัดที่ใช้กลุ่มค่าเพื่อแสดงลักษณะของการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งอาจทำได้เป็นสองลักษณะคือ เป็นเชิงพรรณนากับเชิงประเมิน มาตรฐานส่วนเชิงพรรณนาจะบอกการกระทำของนักเรียน แต่ไม่จำเป็นต้องมีมาตรฐานเพื่อใช้ในการตัดสิน ดังนั้นการใช้ดุลยพินิจตัดสินว่านักเรียนทำงานเสร็จสมบูรณ์ มีความเข้าใจในงานที่ทำหรือปรากฏผลการทำงานบางส่วน จะใช้คำบรรยายทั้งสิ้น

ตัวอย่างมาตราประเมินค่าเชิงพรรณนา

มาตราประเมินค่าเชิงพรรณนา				
* ไม่ปรากฏ หลักฐาน	* มีหลักฐาน แสดงความ สามารถเพียง เล็กน้อย	* มีหลักฐาน แสดงความ สามารถบ้าง พอสมควร	* มีหลักฐาน แสดงความ สามารถอย่าง สมบูรณ์	* มีหลักฐาน แสดงความ สามารถอย่าง สมบูรณ์
* งานที่ได้ขาด ความพยายาม	* งานที่ได้เสร็จ แต่ยังไม่ สมบูรณ์	* งานที่ได้เสร็จ อย่างสมบูรณ์	* งานที่ได้ ยอดเยี่ยม	* งานที่ได้ ดี ยอดเยี่ยม
* ไม่มีงาน ปรากฏ	* แสดงความ พยายามใน การทำงาน	* มีความตั้งใจ ในการทำงาน บ้างเล็กน้อย	* ทำงานได้แต่ ขาดความ ละเอียดละออ	* มีความตั้งใจ ทำงานและมี ความประณีต

มาตรเชิงประเมิน จะมีการตัดสินคุณค่าภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติที่ยอดเยี่ยม มาตรฐานประเมินที่ใช้กันทั่วไปมากที่สุดก็คือ การให้เกรด

ตัวอย่างมาตรฐานเชิงประเมิน

เกณฑ์สำหรับการกำหนดเกรดการวัดปริมาณ	
เกรด	เกณฑ์สำหรับการกำหนดเกรดการวัดปริมาณ
4	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนเลือกวิธีการหรืออุปกรณ์การตวง ● นักเรียนใช้ถ้วยตวงเต็มพอดีในแต่ละครั้ง ● นักเรียนหาคำตอบจากผลการตวง ● ผลลัพธ์ที่ได้สมเหตุสมผลจากการเลือกใช้ถ้วยตวงใบเดียวกัน ● การตวงวัดทำด้วยความถูกต้องแม่นยำและละเอียดรอบคอบ ● ข้อสรุปถูกต้อง
3	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นไปตามข้อกำหนดของเกรด “4” ยกเว้นเฉพาะการตวงวัดยังขาดความระมัดระวัง
2	<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นไปตามเกณฑ์ของเกรด “4” แต่อาจมีข้อบกพร่องบางจุด ● การใช้ถ้วยตวงวัดเต็มไม่เท่ากัน (ลักษณะสำคัญของการได้เกรด “2”)
1	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนขาดความระมัดระวังในการเลือกใช้ถ้วยตวงวัดแต่ครั้ง ● ผลลัพธ์ที่ได้ขาดความแน่นอน
0	<ul style="list-style-type: none"> ● นักเรียนไม่ทำการค้นหาคำตอบหรือใช้เครื่องมือตวงวัดอย่างไร้จุดหมายหรือไม่ใช้เครื่องตวงวัดอันเดียวกันหรือลงสรุปผลจากความรู้สึก

นอกจากมาตรฐานเชิงประเมินที่ใช้ตัดสินเกรดแล้ว ยังมีมาตราเชิงประเมินที่อาศัยคำบรรยาย การกระทำที่ยอดเยี่ยม

ตัวอย่างแบบประเมินตามวัตถุประสงค์

แบบประเมินตามวัตถุประสงค์-กลุ่ม							
ชื่อของงาน.....งานลำดับที่..... ชื่อนักเรียน 1.....							
อาจารย์ผู้สอน.....วันที่..... 2.....							
ชั้น ป.1/..... 3.....							
4.....							
5.....							
วัตถุประสงค์ นักเรียนสามารถ	แหล่งที่แสดงหลักฐาน						หมายเหตุ
	รายงาน กลุ่ม	รายงาน งาน ปาก เปล่า	การ สังเกต	อื่นๆ	ย	ด	
1. หาคำรู้และแนวทางการทำงานตามที่กำหนดให้							
2. ช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นตามคำแนะนำ							
3. ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มจนงานสำเร็จตามกำหนด							
4. ปรึกษาสอบถามครูเมื่อเกิดปัญหา							
5. นำคำแนะนำไปปฏิบัติ							
6. ยินดีรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม							

ย = ยอดเยี่ยม ด = ดี ป = ต้องปรับปรุง

ตัวอย่างกฎเกณฑ์การให้คะแนนทั่วไป สำหรับแบบทดสอบ ปลายเปิดวิชาคณิตศาสตร์

คำตอบที่แสดงถึงความสามารถสูง

คำตอบที่ดีเยี่ยม..... ประเมิน = 6

คำตอบเขียนเสร็จสมบูรณ์ถูกต้อง โดยเขียนอธิบายได้อย่างชัดเจน เรื่องราวติดต่อกลมกึ่งกัน ไม่กำกวม ใช้คำได้อย่างสละสลวย, รวมทั้งมีแผนภาพประกอบที่เข้าใจง่ายและชัดเจน, สามารถสื่อความหมายกับกลุ่มผู้อ่าน หรือผู้ชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ, แสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจถึงกระบวนการและแนวคิดของปัญหาทางคณิตศาสตร์, ระบุส่วนสำคัญของปัญหาได้ครบถ้วน, อาจมีตัวอย่างที่แสดงส่วนสำคัญและตัวอย่างที่ไม่ใช่ส่วนสำคัญของปัญหาประกอบด้วย, นำเสนอข้อมูลเพื่อสนับสนุนแนวคิดได้อย่างชัดเจน

คำตอบที่ดี..... ประเมิน = 5

คำตอบเขียนเสร็จค่อนข้างสมบูรณ์ โดยมีคำอธิบายที่ชัดเจนมีเหตุผล, มีแผนภาพประกอบที่เหมาะสม, สามารถสื่อความหมายกับกลุ่มผู้อ่านหรือผู้ชมได้, แสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจถึงกระบวนการและแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางคณิตศาสตร์, ระบุส่วนสำคัญของปัญหาได้เกือบครบถ้วน, นำเสนอข้อมูลเพื่อสนับสนุนแนวคิดได้ดี

คำตอบที่แสดงความสามารถน่าพอใจ

คำตอบที่มีจุดผิดที่ไม่สำคัญแต่ก็ใช้ได้..... ประเมิน = 4

คำตอบเขียนได้เสร็จสมบูรณ์เป็นที่พอใจ, แต่อธิบายค่อนข้างวกวน สับสน, แสดงความคิดเห็นที่ยังไม่ครบถ้วน, แผนภาพประกอบขาดความเหมาะสมหรือไม่ชัดเจน, เข้าใจแนวคิดเชิงคณิตศาสตร์, ใช้แนวคิดทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำตอบที่มีจุดผิดสำคัญ แต่ก็ยังค่อนข้างใช้ได้..... ประเมิน = 3

คำตอบเริ่มต้นปัญหาได้เหมาะสมแต่ส่วนสำคัญของปัญหาไม่ครบสมบูรณ์ หรือขาดไป, ไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีความเข้าใจถึงกระบวนการหรือแนวคิดทางคณิตศาสตร์, อาจทำการคำนวณส่วนสำคัญผิดพลาด, อาจจะใช้คำทางคณิตศาสตร์คลาดเคลื่อนหรือไม่ใช่, คำตอบได้สื่อแสดงหรือสะท้อนให้เห็นว่าใช้วิธีการแก้โจทย์ปัญหาได้เหมาะสม

คำตอบที่แสดงว่ายังมีความรู้ไม่เพียงพอ

คำตอบที่เริ่มทำแต่ไม่เสร็จสมบูรณ์..... ประเมิน = 2

คำตอบเขียนแล้วอ่านไม่เข้าใจ, แผนภาพประกอบไม่ชัดเจน, แสดงถึงความไม่เข้าใจโจทย์ปัญหา คิดคำนวณส่วนสำคัญผิดพลาด

คำตอบไม่สามารถเริ่มต้นแก้ปัญหาได้..... ประเมิน = 1

คำตอบใช้คำที่ไม่สะท้อนถึงโจทย์ปัญหา, วาดภาพประกอบการคิดโจทย์ปัญหาผิดพลาด, เขียนลอกบางส่วนของปัญหาแต่ขาดความพยายามในการแก้โจทย์ปัญหา, ไม่สามารถชี้ว่าข้อมูลส่วนใดมีความเหมาะสมกับโจทย์ปัญหา

คำตอบที่ไม่แสดงความพยายาม..... ประเมิน = 0

การสร้างเกณฑ์ตัดสินพอดโฟลีโอ

เกณฑ์เป็นหัวใจสำคัญของการประเมิน จำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจน และสามารถสะท้อนผลงานของนักเรียนได้ ในการสร้างเกณฑ์สำหรับตัดสินพอดโฟลีโอของนักเรียนจำเป็นต้องกำหนดสิ่งต่อไปนี้ให้ชัดเจนก่อนดังนี้

1. จะประเมินตัวอย่างงานโดยใช้เกณฑ์รวมหรือเกณฑ์ย่อยแยกประเมิน
2. จะประเมินตัวอย่างงานโดยรวมหรือแยกประเมินเป็นรายชิ้นงาน
3. จะใช้คุณลักษณะใดบ้างที่สามารถสะท้อนภาพรวมของจุดประสงค์การประเมิน

4. ชิ้นงานต่างๆ ที่อยู่ในพอดโฟลิโอ

- จะประเมินความก้าวหน้าหรือการพัฒนาขึ้นหรือไม่
- จะประเมินความก้าวหน้าได้อย่างไร
- จะประเมินชิ้นงานแต่ละชิ้นด้วยน้ำหนักความสำคัญที่เท่ากันหรือแตกต่างกัน
- จะกำหนดบทบาทของการประเมินตนเองอย่างไร จะใช้ผู้ปกครองด้วยหรือไม่

เมื่อกำหนดสิ่งดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงสร้างเกณฑ์การตัดสินพอดโฟลิโอ

กระบวนการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนพอดโฟลิโอควรดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการนิยามคุณภาพการทำงาน
2. เก็บรวบรวมเกณฑ์การให้คะแนนที่ใช้ประเมิน ทักษะ การเขียน การพูดงานศิลปะ หรืองานอื่นๆ เพื่อใช้เป็นแม่แบบที่จะนำมาดัดแปลงใช้ตามจุดมุ่งหมายที่ท่านจะใช้
3. เก็บรวบรวมตัวอย่างงานของนักเรียนทำกับของผู้เชี่ยวชาญทำ ซึ่งจะมีลักษณะที่แตกต่างกันจากคุณภาพต่ำจนถึงคุณภาพสูง
4. นำคุณลักษณะสำคัญของแม่แบบเหล่านั้นมาอภิปรายว่าสามารถนำมาใช้ในการจำแนกคุณภาพงานทั้งสองกลุ่มได้หรือไม่

5. เลือกคุณลักษณะที่ใช้ได้ไว้แล้วเขียนคำบรรยายลักษณะสำคัญเหล่านั้น

6. เลือกตัวอย่างงานของนักเรียนมาอีกชุดหนึ่ง

7. ทดลองใช้เกณฑ์การให้คะแนนกับงานดังกล่าว

8. แก้ไขปรับปรุง

9. ทดลองอีกจนกระทั่งมั่นใจว่าจะเกณฑ์ที่ได้จากการตรวจตามเกณฑ์สามารถใช้แทนคุณภาพของงานเหล่านั้นได้

ในที่นี้จะขอยกตัวอย่าง การนิยามคุณภาพการทำงานในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1. กำหนดทักษะที่ต้องการวัด จำนวน สองทักษะคือ ทักษะการแก้ปัญหาโจทย์ กับทักษะการสื่อความหมายและในแต่ละทักษะ นำมาแบ่งเป็นทักษะย่อยได้ ดังนี้

1. ทักษะการแก้ปัญหาโจทย์ แยกย่อยเป็น

1.1 ความเข้าใจในงานที่ทำ

1.2 คุณภาพของวิธีทำ

1.3 การตัดสินใจเลือกใช้วิธีการ

1.4 ผลลัพธ์ของการทำ

2. ทักษะการสื่อความหมาย แยกย่อยเป็น

2.1 การใช้ภาษาคณิตศาสตร์

2.2 การใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์

2.3 การนำเสนอที่ชัดเจน

ขั้นที่ 2. กำหนดคำนิยามพร้อมตัวอย่างโดยการกำหนดสิ่งแสดงหลักฐานในแต่ละทักษะย่อยๆ ดังนี้

1. สิ่งแสดงถึงความเข้าใจในงาน

1.1 คำอธิบายงานที่ทำ

1.2 ความสมเหตุสมผลของวิธีการ

1.3 การตรวจแก้คำตอบให้ถูกต้องที่บ่งชี้ความเข้าใจ

2. สิ่งแสดงคุณภาพของวิธีการทำ

2.1 แสดงวิธีการทำ

2.2 มีคำบรรยาย (พูด หรือ เขียน)

2.3 มีต้นฉบับร่าง, งานที่แก้ไขอื่น ๆ

3. สิ่งแสดงการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการ

3.1 การเปลี่ยนแปลงวิธีการ

3.2 คำอธิบาย (พูด หรือ เขียน)

3.3 ตรวจสอบคำตอบสุดท้าย

3.4 พิสูจน์

ขั้นที่ 3. เลือกมาตรวัด ในที่นี้จะเลือกมาตรประเมินค่าดังแสดงในตัวอย่างมาตรประเมินพอดโฟลีโอวิชาคณิตศาสตร์

ขั้นที่ 4. กำหนดมาตรฐานของคุณภาพยอดเยี่ยม ดังต่อไปนี้

ความเข้าใจในงานที่ทำ

คะแนน

- /1/ ไม่มีความเข้าใจทั้งหมด
- /2/ เข้าใจบางส่วน
- /3/ เข้าใจ
- /4/ สรุปอ้างอิงได้, ประยุกต์ใช้ได้ ขยายความคิดได้

คุณภาพของวิธีการทำ

คะแนน

- /1/ วิธีการไม่เหมาะสม
- /2/ แนวทาง/วิธีการเหมาะสมในบางส่วน
- /3/ แนวทาง/วิธีการใช้การได้ดี
- /4/ แนวทาง/วิธีการแยบยลมีประสิทธิภาพ

การตัดสินใจเลือกใช้วิธีการ

คะแนน

- /1/ ไม่แสดงให้เห็นหลักฐานของการตัดสินใจที่มีเหตุผล
- /2/ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

- /3/ ตัดสินใจ/ปรับแก้ตามที่ตั้งใจได้อย่างมีเหตุผล
- /4/ ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล/ปรับแก้แนวทางได้ถูกต้องชัดเจน

ผลลัพธ์ของการกระทำ

คะแนน

- /1/ คำตอบปราศจากการขยายความ
- /2/ คำตอบพร้อมข้อสังเกต
- /3/ คำตอบพร้อมการประยุกต์ใช้
- /4/ คำตอบพร้อมทั้งการสังเคราะห์ การสรุปอ้างอิง หรือการสรุปย่อ

การใช้ภาษาคณิตศาสตร์

คะแนน

- /1/ ไม่มีการใช้หรือใช้ภาษาคณิตศาสตร์อย่างไม่เหมาะสม
- /2/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมในบางส่วน
- /3/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมเป็นส่วนใหญ่
- /4/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมกระชับและสละสลวย

การใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์

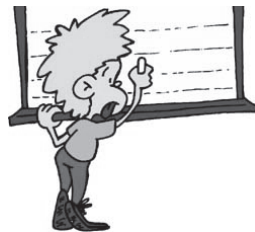
คะแนน

- /1/ ไม่มีการใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์
- /2/ ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์
- /3/ ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- /4/ มีแนวคิดในการประยุกต์ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์ได้อย่างกว้างขวาง

ความชัดเจนของการนำเสนอ

คะแนน

- /1/ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ ไม่มีรายละเอียด
- /2/ มีบางส่วนชัดเจน
- /3/ ส่วนใหญ่ชัดเจน
- /4/ ชัดเจน สมบูรณ์ มีรายละเอียดเรียบเรียงอย่างดี

ตัวอย่างมาตรประเมินพอดโฟลิโอวิชาคณิตศาสตร์

ชื่อ เลขที่ โรงเรียน วันที่ เดือน พ.ศ.	A1 : ความเข้าใจในงาน ● คำอธิบายงาน ที่ ทำ ● ความสมเหตุ สมผลของ วิธีการ ● การตรวจแก้คำ- ตอบให้ถูกต้องที่ บ่งชี้ความเข้าใจ	A2 : คุณภาพของวิธี การทำ ● แสดงวิธีการทำ ● มีคำบรรยาย (พูด หรือเขียน) ● มีต้นฉบับร่าง, งานที่ทำ แกไข อื่น	A3 : การตัดสินใจเลือก ใช้วิธีการ ● การเปลี่ยนแปลง วิธีการ ● คำอธิบาย (พูด หรือเขียน) ● ตรวจสอบ คำตอบสุดท้าย ● พิสูจน์
งานชิ้นที่ 1	คะแนน	คะแนน	คะแนน
งานชิ้นที่ 2	คะแนน	คะแนน	คะแนน
งานชิ้นที่ 3	คะแนน	คะแนน	คะแนน
งานชิ้นที่ 4	คะแนน	คะแนน	คะแนน
ผลการตัดสินรวม	ความเข้าใจในงานที่ทำ คะแนนขั้นสุดท้าย /1/ ไม่มีความเข้าใจ ทั้งหมด /2/ เข้าใจบางส่วน /3/ เข้าใจ	คุณภาพของวิธีการทำ คะแนนขั้นสุดท้าย /1/ วิธีการไม่ เหมาะสม /2/ วิธีการเหมาะสม ในบางส่วน	การตัดสินใจเลือกใช้ วิธีการ คะแนนขั้นสุดท้าย /1/ ไม่แสดงให้เห็น หลักฐานของการ ตัดสินใจที่มีเหตุผล

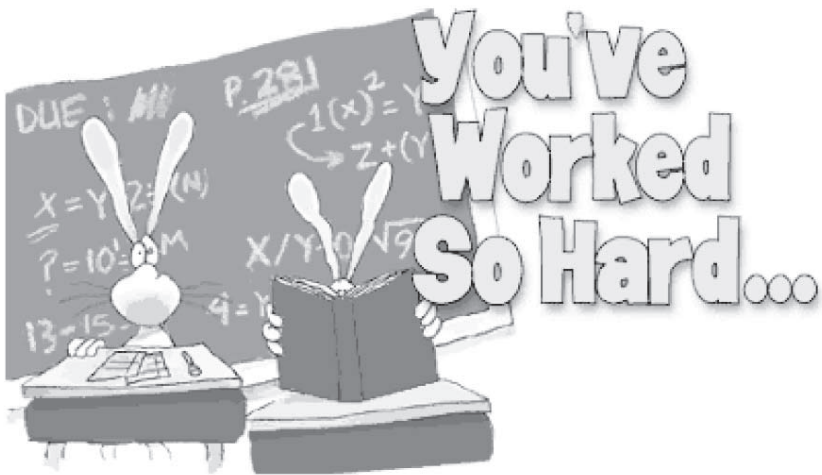
	/4/ สรุปอ้างอิงได้ ประยุกต์ใช้ได้ ขยายความคิดได้	/3/ วิธีการใช้การได้ดี /4/ วิธีการแยกขลมี ประสิทธิภาพ	/2/ ตัดสินใจอย่างมี เหตุผล /3/ ตัดสินใจปรับแก้ ตามที่ตั้งใจได้ อย่างมีเหตุผล /4/ ตัดสินใจอย่าง มีเหตุผล/ปรับแก้ แนวทางได้ถูกต้อง ชัดเจน
<p>A4: ผลลัพธ์ของการ กระทำ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คำตอบ ● ส่วนขยายเพิ่มเติม - มีข้อสังเกต - สังเคราะห์การใช้ - สรุปอ้างอิง - ย่อสรุป 	<p>B1: การใช้ภาษาคณิต- ศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การใช้คำศัพท์ เฉพาะ ● การใช้สัญลักษณ์/ เครื่องหมาย 	<p>B2: การใช้ตัวแทนทาง คณิตศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> ● กราฟ ตาราง แผนภูมิ ● แบบจำลอง ● แผนภาพ (DIAGRAM) 	<p>B3: ความชัดเจนใน การนำเสนอ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ใช้แผ่นใส/เทป เสียงและภาพ ● งานเขียน ● คำสัมภาษณ์ ● การจัดบันทึก เอกสาร ● ข้อเสนอแนะของ นักเรียน ● การประเมินตนเอง ของนักเรียน
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน
คะแนน	คะแนน	คะแนน	คะแนน

ผลลัพธ์ของการกระทำ	การใช้ภาษาคณิตศาสตร์	การใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์	ความชัดเจนของการนำเสนอ
คะแนนขั้นสุดท้าย	คะแนนขั้นสุดท้าย	คะแนนขั้นสุดท้าย	คะแนนขั้นสุดท้าย
/1/ คำตอบปราศจากการขยายความ	/1/ ไม่มีการใช้หรือใช้ภาษาคณิตศาสตร์อย่างไม่เหมาะสม	/1/ ไม่มีการใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์	/1/ ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์ ไม่มีรายละเอียด
/2/ คำตอบพร้อมข้อสังเกต	/2/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมในบางส่วน	/2/ ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	/2/ มีบางส่วนชัดเจน
/3/ คำตอบพร้อมการประยุกต์	/3/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมกระชับและสละสลวย	/3/ ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง	/3/ ส่วนใหญ่ชัดเจน
/4/ คำตอบพร้อมทั้งการสังเคราะห์ การสรุป อ้างอิง หรือการย่อสรุป	/4/ ใช้ภาษาคณิตศาสตร์ได้เหมาะสมกระชับและสละสลวย	/4/ มีแนวคิดในการประยุกต์ใช้ตัวแทนทางคณิตศาสตร์ได้อย่างกว้างขวาง	/4/ ชัดเจนสมบูรณ์ มีรายละเอียดเรียบร้อยอย่างดี

สรุป

การใช้พอดโพลีโอในการประเมินผลวิชาต่างๆ เป็นการประเมินความสำเร็จของนักเรียนจากผลงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เก็บสะสมไว้อย่างเป็นระบบในพอดโพลีโอ ปกติแล้วต้องเป็นงานชิ้นที่ดีที่สุดของนักเรียน ครูและนักเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกัน นักเรียนเป็นคนพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาสาระของงานภายใต้คำแนะนำของครู

พอดโฟลิโอสามารถนำมาใช้สำหรับประเมินผลการเรียนของนักเรียน
ได้ดีเกือบทุกวิชา ซึ่งจะส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีคุณภาพสูงสุด
เพราะสามารถสะท้อนความต้องการของนักเรียนและสังคม ตลอดจน
สามารถตอบสนองศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามศักยภาพ
พัฒนาการ (Developmental Potential) ของนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นการ
ประเมินนักเรียนทุกๆ ด้าน

6

วิธีการประเมินด้วยข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น: ข้อสอบอัตนัยและข้อสอบเลือกตอบ

แนวคิดและวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่กล่าวไปในสามบทที่แล้วเป็นวิธีการประเมินแบบไม่เป็นทางการได้แก่ การใช้วิธีการสื่อสารส่วนบุคคลด้วยการถามตอบในชั้น การพบปะ พูดคุยกับผู้เรียน การพูดคุยกับคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องรู้จักกับผู้เรียน การอภิปราย การสอบปากเปล่า และการอ่านจากบันทึกเหตุการณ์ ของผู้เรียนและการประเมินการปฏิบัติ การประเมินสภาพจริง และการประเมินด้วยพอดโฟลีโอ วิธีการดังกล่าวจัดว่าเป็นการประเมิน แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งมีความเหมาะสมนำไปใช้ในการประเมิน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการประเมินด้วยข้อสอบ อัตนัย และข้อสอบเลือกตอบ ยังมีประโยชน์ใช้ในการประเมินความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ได้ดี ในที่นี้จะแยกกล่าวเป็นหัวข้อดังนี้

1. ข้อสอบอัตนัย
2. ข้อสอบตอบสั้นและเติมคำ
3. ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก
4. ข้อสอบแบบถูกผิดและจับคู่

ลักษณะทั่วไปของข้อสอบอัตนัย

ข้อสอบอัตนัยจะเขียนคำถาม หรือโจทย์ โดยกำหนดเป็นสถานการณ์หรือปัญหาในรูปใดรูปหนึ่งอย่างกว้างๆ หรือเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้ ความเข้าใจ ความคิดเห็น ทักษะคิดได้ อย่างไม่จำกัด ดังนั้นโดยทั่วไป ข้อสอบอัตนัยจึงมีจำนวนข้อไม่มากนัก ส่วนมากมีจำนวนข้อไม่เกิน 10 ข้อ ลึก แลวกว้างแตกต่างกันไป การเตรียมนักเรียนเพื่อตอบคำถามเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก ซึ่งทำได้โดยการฝึกหัดให้นักเรียนได้รู้และเข้าใจขอบเขตของคำในคำถาม และให้รู้จักแบ่งเวลาเพื่อไม่ให้ใช้เวลาทำข้อใดข้อหนึ่งมากเกินไป จะช่วยให้การวัดและการตรวจให้คะแนนยุติธรรมและแม่นยำยิ่งขึ้น

คำตอบ คำตอบของข้อสอบอัตนัยมีลักษณะและปริมาณไม่แน่นอน เนื่องจากผู้ตอบต้องเขียนตอบ โดยเรียงเรียงสำนวนจากความคิด ความเข้าใจอย่างอิสระ ดังนั้น คำตอบจึงอาจมีเพียงประโยคเดียวจนถึงหลายๆ หน้ากระดาษ การตอบข้อสอบอัตนัยจึงมีลักษณะดังนี้ 1.) จัดระเบียบคำตอบภายในเวลาที่กำหนดให้ 2.) ใช้

สำนวนภาษาและแบบฉบับของตนเองเขียนตอบ 3.) เขียนตอบไม่มากช้อนัก และ 4.) เขียนคำตอบให้ครอบคลุมอย่างสมบูรณ์และระมัดระวัง

การตรวจให้คะแนน ผู้ตรวจต้องอ่านคำตอบแล้วประเมินค่าเป็นคะแนนโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง การตรวจให้คะแนนในบางครั้งไม่สามารถใช้ค่าเฉลี่ยได้ เพราะการเขียนตอบโดยให้เสนอความคิดเห็นสามารถเขียนอย่างไรก็ได้และไม่สามารถระบุว่าความคิดเห็นอย่างไรถูกอย่างไรผิดได้ ดังนั้นผู้ตรวจให้คะแนนต้องเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น การให้คะแนนต้องอาศัยทักษะและความพยายามในการอ่านซึ่งจะทำโดยรีบด่วนและไม่คิดไม่ได้ ปัญหาใหญ่ของข้อสอบอัตนัยคือผู้ตรวจให้คะแนนไม่แน่นอน เพราะการให้คะแนนขึ้นอยู่กับตัวผู้ตรวจเป็นสำคัญจึงได้ชื่อว่าอัตนัย ดังนั้นความลำเอียงในการให้คะแนนจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ผู้ตรวจต้องทำใจให้บริสุทธิ์โดยยึดคุณธรรมอันสูงส่งในการให้คะแนน

ประเภทของข้อสอบอัตนัย

โดยทั่วไปข้อสอบอัตนัยจำแนกเป็นสองแบบคือ

1. แบบไม่จำกัดคำตอบ หรือแบบขยายความ ข้อสอบแบบนี้จะถามความรู้ความสามารถต่างๆ โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถวัดสมรรถภาพด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ทัศนคติ การประเมินค่าได้อย่างกว้างขวาง ปริมาณคำตอบจึงขึ้นอยู่กับคำถามและความรู้ที่สั่งสมว่ามีมากน้อยเพียงใด การกำหนดเวลาให้เขียนตอบจึงต้องกำหนดให้เหมาะสม ข้อสอบแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการรวบรวมความคิดต่างๆ การประเมินคุณค่าของสิ่งเหล่านั้น และการใช้วิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา ซึ่งข้อสอบแบบนี้ๆ ไม่สามารถจะนำมาใช้วัดได้

2. แบบจำกัดคำตอบ ข้อสอบแบบนี้จะถามแบบจำเพาะเจาะจง และต้องการคำตอบเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้ตอบต้องจัดเรียงความคิดให้เป็นระเบียบ เพื่อให้ตรงประเด็นของคำถามเพียงสั้นๆ ดังนั้นจึงต้องระมัดระวังเรื่องคำสั่งของโจทย์ ขอบเขตของเนื้อหา เวลาที่ให้นักเรียนเขียนตอบ

ชนิดคำถามของข้อสอบอัตนัย

ข้อสอบอัตนัยควรใช้เมื่อต้องการประเมินสมรรถภาพขั้นสูง เช่นความสามารถในการจัดเรียงเรียงความคิดและขยายความคิดเห็น ความสามารถด้านการสังเคราะห์และประเมินค่า และไม่ควรใช้ข้อสอบอัตนัยเมื่อข้อสอบปรนัยสามารถวัดได้ ข้อสอบอัตนัยอาจเขียนคำถามได้หลากหลายแตกต่างกันดังนี้

1. ถามให้เปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่าง
2. ถามให้ตัดสินใจสนับสนุนและคัดค้าน

3. ถามให้ประยุกต์กฎความจริงหรือหลักการไปสู่สถานการณ์ใหม่

4. ถามให้จัดประเภท

5. ถามหาความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลลัพธ์

6. ถามให้ยกตัวอย่างหรืออธิบายโดยใช้ภาพประกอบ

7. ถามให้ระบุจุดมุ่งหมายในการเลือกหรือจัดเตรียมสิ่งที่จำเป็น

8. ถามให้วิจารณ์ ความถูกต้อง ความตรงของสถานการณ์

ข้อความหรือแผนภาพ

9. ถามให้อธิบายจากข้อมูล

10. ถามให้อภิปราย

11. ถามเกี่ยวกับโครงร่าง

12. ถามให้อธิบายหรือนิยาม

13. ถามให้สรุป

14. ถามให้สังเกต

15. ถามโดยให้สร้างสถานการณ์ใหม่

การสร้างข้อสอบอัตนัยให้มีคุณภาพ ต้องคำนึงถึงจุดอ่อนสำคัญสองประการคือ ทำอย่างไรจึงจะสร้างคำถามให้สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ และทำอย่างไรจึงจะทำให้การตรวจข้อสอบอัตนัยมีความเชื่อถือได้มากที่สุด ดังนั้นในการสร้างข้อสอบ นอกจากการเขียนคำถามแล้ว การกำหนดแนวการตอบและเกณฑ์สำหรับตัดสินใจ

ให้คะแนนจะต้องกำหนดไว้อย่างละเอียดด้วย เพราะมีความสำคัญเท่าเทียมกับการเขียนคำถาม

ข้อแนะนำในการใช้ข้อสอบอัตนัย

การวัดผลจะมีความถูกต้องเชื่อถือได้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น คำถาม การตรวจให้คะแนน และการเลือกใช้เครื่องมือวัดให้เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ข้อสอบจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้ใช้รู้จักใช้อย่างฉลาด โดยตระหนักถึงข้อดีข้อเสียของข้อสอบ จุดประสงค์การเรียนรู้หนึ่งเราอาจใช้ข้อสอบแบบหนึ่งวัดได้ แต่จุดประสงค์อื่นๆ อาจต้องใช้ข้อสอบอีกแบบหนึ่งวัด ดังนั้นการใช้ข้อสอบอัตนัยจึงต้องยึดหลักการต่อไปนี้

1. ใช้ข้อสอบอัตนัยเพื่อจะวัดในสิ่งที่ข้อสอบอัตนัยวัดได้ดีที่สุด ไม่ควรใช้ข้อสอบอัตนัยเมื่อข้อสอบปรนัยสามารถวัดได้
2. ผู้เข้าสอบมีพื้นฐานความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาและความสามารถในการเรียงเรียงความคิดเพียงพอที่จะเขียนตอบหรือไม่ เช่น เด็กเล็กๆ ไม่ควรใช้ข้อสอบอัตนัย
3. ควรสอนและฝึกให้นักเรียนรู้จักทำข้อสอบแบบต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเตรียมตัวเพื่อเขียนตอบได้ตรงจุดยิ่งขึ้น

วิธีการตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัยซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้ว มีอยู่ 2 วิธีคือ 1) วิธีกำหนดค่าคะแนน และ 2) วิธีแบ่งกลุ่ม สิ่งสำคัญของทั้งสองวิธีคือ กระดาษคำตอบเหล่านั้นต้องไม่คำหนึ่งว่าเป็นของใคร และต้องทำการตรวจให้คะแนนของข้อเดียวกันในแต่ละกระดาษคำตอบให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกัน การตรวจให้คะแนนโดยไม่ดูชื่อนักเรียนก็เพื่อหลีกเลี่ยงความลำเอียงเกี่ยวกับความประทับใจของครูที่ได้รับมาจากนักเรียน ซึ่งอาจทำให้คะแนนของนักเรียนคนนั้นสูงขึ้นและต่ำลงจากความเป็นจริงได้ และการตรวจให้คะแนนในข้อเดียวกันให้หมดทุกคนในการตรวจแต่ละครั้งจะช่วยให้ลดการเปลี่ยนแปลงของการตรวจกระดาษคำตอบแต่ละคนได้มาก อย่างไรก็ตามการที่ต้องตรวจกระดาษคำตอบทีละมาก ๆ ก็อาจทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อยขึ้นได้ และเป็นเหตุให้การให้คะแนนไม่แน่นอนขึ้นได้ ดังนั้นในการให้คะแนนจำเป็นต้องยึดถือมาตรฐานคะแนนและเกณฑ์การตรวจอันเดียวกันทุกแผ่นคำตอบเสมอ วิธีการกำหนดค่าคะแนนจำเป็นต้องใช้เวลาตรวจมากกว่าและจำเป็นต้องอาศัยคำเฉลยที่แน่นอนตายตัวกว่า

วิธีการตรวจให้คะแนนแบบกำหนดค่าคะแนน ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอนคือ

1. เฉลยคำตอบไว้ล่วงหน้า โดยให้ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญๆ ซึ่งนักเรียนอาจจะตอบออกมาในแต่ละคำถาม และกำหนดค่าคะแนนรวมของแต่ละข้อคำถามไว้

2. อ่านคำตอบข้อเดียวกันของนักเรียนทุกคนให้หมด จากนั้นจึงให้คะแนนกระดาษคำตอบแต่ละแผ่นตามที่ได้อ่านไปตามความเหมาะสม จากนั้นจึงตรวจข้ออื่นๆ ในลักษณะเดียวกันจนหมดทุกข้อ ข้อสำคัญพึงระวังคือจะต้องกำหนดเกณฑ์การตรวจให้ครอบคลุมก่อนที่จะทำการตรวจจริงเสมอ

3. รวมคะแนนทั้งหมดทุกข้อของแต่ละคน แล้วให้เกรดโดยอาศัยคะแนนเกณฑ์ปกติ ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์หรืออาศัยโครงการกระจายของคะแนน

การให้คะแนนแบบกำหนดค่าคะแนนมีข้อดีสำคัญสองประการคือ

1. ป้องกันข้อผิดพลาดในการให้คะแนนไว้อย่างดี เพราะการให้คะแนนใช้วิธีการเทียบกับค่าเฉลย

2. การตรวจให้คะแนนในข้อเดียวกันของทุกคนจนหมด จะช่วยลดความเปลี่ยนแปลงของเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละคนได้ การตรวจเช่นนี้ยังสามารถทำให้ผู้ตรวจแบ่งการตรวจออกไปได้หลายๆ ครั้งในเวลาต่างกัน โดยแบ่งไปตามข้อที่ตรวจ เช่น จะทำการตรวจข้อสอบข้อนี้ให้เสร็จภายในวันเดียวโดยแบ่งตรวจเป็นห้าระยะ ระยะ

ละข้อ คือข้อแรกตรวจตอนเช้า ข้อต่อมาตรวจตอนสาย บ่าย เย็น และกลางคืน การแบ่งการตรวจออกเป็นช่วงๆ นี้จะช่วยลดความเหนื่อยอ่อนลงได้ เพราะสามารถพักได้ตามช่วงที่ตรวจแต่ละข้อของทุกคนเสร็จไปโดยเกิดการเปลี่ยนแปลงในการให้คะแนนของแต่ละคนไม่มากนัก

วิธีการตรวจให้คะแนนแบบแบ่งกลุ่ม เป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายกว่าวิธีกำหนดค่าคะแนน และเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงให้ผลลัพธ์ที่ดีมาก ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญสามขั้นตอนคือ

1. อ่านคำตอบทั้งหมดให้ทะลุปรุโปร่งโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ แล้วแบ่งกระดาษคำตอบออกเป็นประเภทๆ พร้อมทั้งกำหนดเกรดให้เป็นกองๆ ในแต่ละกระดาษคำตอบ ในระหว่างการอ่านกระดาษคำตอบครั้งแรกอาจจะต้องตัดสินใจไม่ได้ว่าควรอยู่ประเภทใด ก็ให้ใส่เครื่องหมายไม่แน่ใจไว้ เช่น จากการอ่านกระดาษคำตอบของนักเรียนคนหนึ่ง ปรากฏว่าไม่แน่ใจว่านักเรียนคนนี้ควรอยู่ระดับ 4 หรือ 3 ดี แต่ความรู้สึกแล้วอยากให้คะแนนระดับ 3 มากกว่าก็ให้ทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ไว้ แล้วจัดวางไว้ในระดับ 4

2. อ่านคำตอบทั้งหมดซ้ำใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระดาษคำตอบที่มีเครื่องหมายไม่แน่ใจอยู่นั้นต้องอ่านด้วยความตั้งใจมากกว่าธรรมดา ในการอ่านครั้งที่สองนี้กระดาษคำตอบอาจมีการเปลี่ยนกองกันได้ อย่างไรก็ตามในการอ่านซ้ำสองนี้บางครั้ง

ไม่จำเป็นต้องอ่านซ้ำหมดทุกคนก็ได้ แต่อ่านเฉพาะแผ่นคำตอบที่ทำเครื่องหมายไม่แน่ใจไว้เท่านั้นเมื่อมั่นใจว่าการอ่านครั้งแรกนั้นละเอียดพอ แต่ถ้าในการอ่านครั้งแรกอ่านแบบคร่าวๆหรือหยาบๆ แล้วการอ่านซ้ำครั้งที่สองต้องอ่านกระดาษคำตอบของทุกคนให้หมด

3. กำหนดเกรดเป็นตัวอักษรหรือตัวเลขให้แต่ละกองคำตอบที่แบ่งไว้แล้ว ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบคำตอบกันเองภายในกลุ่ม

วิธีการทั้งสามวิธีต่างมีข้อดีและข้อเสียอยู่ด้วยกัน วิธีการหนดค่าคะแนนดูเหมือนว่าจะไม่สามารถปรับปรุงให้มีความเชื่อมั่นในการให้คะแนนมากกว่า แต่วิธีแบ่งกลุ่มเป็นวิธีที่ประหยัดเวลากว่า และถ้าตรวจด้วยความระมัดระวังแล้วสามารถตรวจให้คะแนนได้อย่างเชื่อถือได้มากด้วย

ปัญหาของการตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัยทั้งสองวิธีมีปัญหาที่ทำให้การให้คะแนนนั้นคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ซึ่งพอสรุปได้ 4 ประการคือ

1. ผลมาจากสิ่งอื่น ความคลาดเคลื่อนของการให้คะแนนอาจเป็นผลมาจากสิ่งอื่น เช่น เมื่อผู้ตรวจอ่านคำตอบของคำถามข้อแรก ซึ่งนักเรียนผู้นี้ตอบได้ดีมาก และได้คะแนนสูงสุด แต่ในข้อถัดๆ มา

คำตอบของนักเรียนคนนั้นไม่ดีเท่าที่ควร คะแนนที่ได้รับก็ยังคงได้คะแนนสูงอยู่อีก ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของข้อแรกส่งผลมาให้คะแนนข้อถัดมาคลาดเคลื่อนจากที่ควรจะได้จริงไป นอกจากนี้ความรู้จำมักคุ้นก็มีผลต่อการตรวจให้คะแนน เช่น ในการตรวจให้คะแนนคำตอบของนักเรียนคนหนึ่งอยู่ และถ้ารู้ว่าแผ่นคำตอบนั้นเป็นของนักเรียนที่เรียนดี หรือเป็นนักเรียนที่ขยันหมั่นเพียรและเรียบร้อย ก็จะทำให้คะแนนคำตอบแผ่นนั้นสูงกว่าที่ควรจะเป็น แต่ในทางตรงข้าม สมมุติว่า คำตอบแผ่นนั้นเป็นของนักเรียนที่เรียนไม่เก่ง หรือเป็นนักเรียนเกเร ก็จะทำให้คะแนนคำตอบแผ่นนั้นต่ำกว่าความเป็นจริง และทำนองเดียวกันสมมุติว่า ถ้านักเรียนตอบคำถาม ข้อแรกไม่ค่อยดีก็จะได้คะแนนต่ำ และทำให้คะแนนในข้อถัดๆ มาต่ำลงด้วย

2. ความใจดี มีครูจำนวนมากที่มักให้คะแนนสูงกว่าที่ควรจะเป็นเสมอ หรือเรียกว่ามักให้คะแนนเฟ้ออยู่เสมอ เช่นจะให้เกรด 4 และ 3 เกือบค่อนข้างหมดทั้งๆ ที่คำตอบของนักเรียนจะอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม ความคลาดเคลื่อนชนิดนี้เป็นเพราะความใจดีของครู เมื่อเห็นคำตอบนั้นถูกบ้างก็ทำให้คะแนนสูงมากทั้งๆ ที่ความเป็นจริงแล้วถ้าให้ครูคนอื่นฯ ตรวจคำตอบนั้นจะอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ความคลาดเคลื่อนชนิดนี้มีลักษณะคล้ายกับชนิดแรกนั่นเอง

3. การปรับโทษ การให้คะแนนกวดหรือการตัดทอนคะแนนของนักเรียนซึ่งไม่สามารถทำคำตอบได้ตามที่คาดหวังไว้ ถือว่าเป็นการปรับโทษ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมสำหรับนักเรียน ทั้งนี้เพราะ

ความสามารถที่แท้จริงของนักเรียนอาจจะอยู่ในระดับที่ใช้ได้ แต่ทว่าครูได้ตั้งมาตรฐานและคาดหวังความสามารถของนักเรียนไว้สูงจนเกินไป เมื่อนักเรียนทำไม่ได้ตามที่ตนตั้งไว้จึงทำให้เกิดความขัดแย้งว่านักเรียนมีความสามารถต่ำจริงให้คะแนนน้อย ดังนั้นถ้าพบว่าครูให้คะแนนนักเรียนส่วนใหญ่ต่ำอยู่เสมอแล้ว ก็ขอให้ตรวจสอบเกณฑ์มาตรฐานวิธีสอน ตลอดจนระดับสติปัญญาของนักเรียนอีกครั้ง เพราะบางทีการที่นักเรียนได้คะแนนต่ำอาจไม่ใช่เพราะนักเรียนขาดสมรรถภาพก็ได้

4. องค์กรประกอบแทรกซ้อน อิทธิพลที่มีผลต่อการให้คะแนนข้อสอบอัตนัยอาจจะเกิดมาจากองค์ประกอบแทรกซ้อนอื่นๆ ซึ่งเป็นการยากต่อการควบคุม ทั้งนี้เพราะเป็นผลมาจากตัวนักเรียนเอง เช่น ลายมือ ตัวสะกด การ์รนต์ หลักรวैयाกรณ์ การเรียบเรียงถ้อยคำ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการให้คะแนนอยู่เสมอ องค์กรประกอบเหล่านี้ครูจำเป็นต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าการตรวจให้คะแนนจะยึดถือหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย เพื่อให้นักเรียนพยายามและระมัดระวังในการตอบมากขึ้น

ข้อดี ข้อจำกัดของข้อสอบอัตนัย

ข้อดี	ข้อจำกัด
1 วัดกระบวนการความคิด เช่น การจัดระเบียบและ โครงร่าง การคัดเลือก ความคิดที่สำคัญๆ ที่ เกี่ยวข้อง ความสามารถในการเขียนได้ดี	1 การให้คะแนนไม่แน่นอน คะแนนที่ได้ขึ้นอยู่กับ ผู้ตรวจ เช่น อารมณ์ ทัศนคติ ของผู้ตรวจ ลายมือของผู้ตอบด้วย
2 วัดความคิดริเริ่มสร้าง-สรสรรค์ ความสามารถ ประเมินค่าได้ดี	2 ขาดความเที่ยงตรงทาง เนื้อหา เพราะออกข้อสอบ ได้น้อยจึงไม่ครอบคลุม
3 วัดทัศนคติ ข้อคิดเห็น ต่างๆ ได้ดี	3 ตรวจข้อสอบยากและ เสียเวลามาก
4 ผู้ตอบมีอิสระเขียนแสดง ความคิดเห็นได้เต็มที่	

สรุป

ข้อสอบอัตนัยเป็นข้อสอบที่มีคุณค่ามากชนิดหนึ่ง สามารถวัด พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิดระดับสูงได้ดี อย่างไรก็ตามข้อสอบ

ชนิดนี้มีจุดอ่อนที่สำคัญอยู่ที่การให้คะแนน ดังนั้นในการนำไปใช้นอกจากจะนำไปใช้วัดพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้ว ต้องพยายามทำให้การตรวจให้คะแนนมีความเชื่อถือได้มากที่สุดด้วย

การใช้ข้อสอบตอบสั้นและข้อสอบเติมคำ

ข้อสอบตอบสั้นและเติมคำ เป็นข้อสอบที่ต้องเขียนตอบ หรือหาคำตอบเอง จึงสามารถนำไปใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ ความจำที่ต้องระลึกถ่ายทอดออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ถ้ามุ่งเกี่ยวกับความหมายของคำ วันที่ของเหตุการณ์ ซึ่งบุคคลสำคัญและการสรุปอ้างอิงสิ่งต่างๆ สามารถนำไปใช้ได้เกือบทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเหมาะสมที่สุด เพราะนักเรียนสามารถใช้ภาษาเขียนตอบได้ดี และลักษณะเนื้อหาวิชาส่วนใหญ่เนื้อหาที่ง่ายที่จะใช้ข้อสอบประเภทนี้เขียนตอบอยู่แล้ว ส่วนในระดับชั้นสูงๆ เช่น มัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มใช้ข้อสอบประเภทนี้น้อยลง ทั้งนี้เพราะเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านความรู้ความจำน้อยลง

ข้อสอบตอบสั้น

ลักษณะข้อสอบจะเขียนคำถามให้ผู้ตอบได้แสดงความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยการเขียนตอบเป็นคำคำเดียว หรือประโยค

สั้นๆ การตรวจให้คะแนนผู้ตรวจจะอ่านเพียงเล็กน้อย แล้วพิจารณาว่าคำตอบนั้นถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับคำตอบที่ถูกเพียงใด ซึ่งจะใช้เวลาตรวจไม่มากนัก เพราะลักษณะของคำตอบมีขอบเขตที่ไม่กว้างขวาง

รูปแบบคำถาม ข้อสอบแบบตอบสั้นสามารถจำแนกรูปแบบคำถามเป็นสามแบบ ดังนี้

1. แบบตั้งคำถามโดยตรง แบบนี้จะเขียนเป็นรูปคำถามโดยตรง แล้วให้นักเรียนตอบ โดยเขียนคำตอบสั้นๆ ลงในช่องคำตอบทางด้านขวามือ ดังตัวอย่าง

ข้อ 1. **คำชี้แจง** จงตอบคำถามแต่ละข้อโดยเขียนคำตอบลงในช่องว่างขวามือให้ตรงกับข้อคำถามนั้นๆ

คำถาม	คำตอบ
1. 8 คิดเป็นร้อยละเท่าไรของ 16	1.....
2. จงแปลง 25% ให้เป็นทศนิยม	2.....

2. แบบหาคำหรือข้อความให้สอดคล้องกับคำถาม แบบนี้จะเขียนข้อความเป็นข้อๆ เป็นตัวยี่นไว้ แล้วให้ผู้ตอบเขียนข้อความสั้นๆ ให้สอดคล้องกับข้อความที่กำหนดไว้แล้ว ดังตัวอย่าง

ข้อ 2. **คำชี้แจง** ข้อความทางซ้ายมือคือเครื่องจักร ให้เขียนชื่อผู้ประดิษฐ์เครื่องจักรแต่ละชนิดลงในช่องขวามือ

เครื่องจักร	ผู้ประดิษฐ์
6. เครื่องปั่นด้าย	6.....
7. เรือกลไฟ	7.....

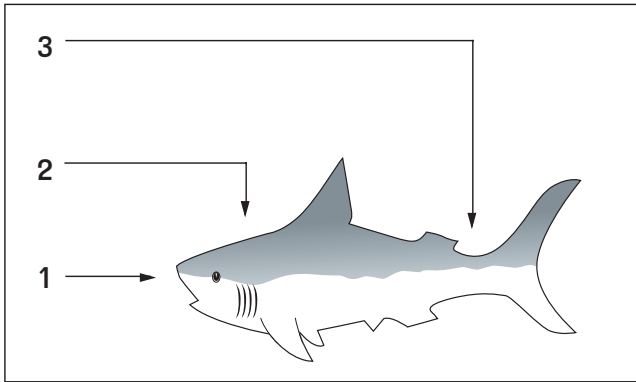
ข้อ 3. **คำชี้แจง** ให้พิจารณาข้อความในช่องซ้ายมือ แล้วตอบคำถามนั้นให้สมบูรณ์ โดยเขียนลงในช่องว่างขวามือ

เหตุการณ์	ประเทศ	พ.ศ.	ผู้ประดิษฐ์
10. ห้องทดลองจิตวิทยาห้องแรก (.....)(.....)(.....)			

3. แบบตอบคำถามจากรูปภาพ แผนภูมิต่างๆ แบบนี้จะกำหนดรูปภาพ หรือแผนภูมิต่างๆ แล้วถามส่วนต่างๆ ของรูปภาพนั้นโดยกำหนดหมายเลขลงในแต่ละส่วนของภาพ ดังตัวอย่าง

ข้อ 4. คำชี้แจง จงเขียนชื่ออวัยวะปลาตามหมายเลข

ข้อสอบเติมคำ

ลักษณะข้อสอบจะเขียนประโยคหรือข้อความเป็นตอนหน้าไว้ แล้วเว้นช่องว่างระหว่างข้อความหรือท้ายข้อความ สำหรับให้เติมคำหรือข้อความ เพื่อให้ข้อความนั้นถูกต้องสมบูรณ์ การเว้นช่องว่างอาจจะเว้นที่ว่างให้เติมมากกว่าหนึ่งแห่ง การตอบมีลักษณะเช่นเดียวกับข้อสอบตอบสั้น คือ เขียนคำหรือประโยคสั้นๆ เติมลงไปในช่วงว่างให้ได้ความสมบูรณ์และถูกต้อง การตรวจให้คะแนนผู้ตรวจต้องอ่านอย่างพิจารณาว่าถูกต้องใกล้เคียงคำตอบจริงมากน้อยเพียงใด

รูปแบบคำถาม

1. **แบบเติมคำตอบข้อละแห่ง** แบบนี้จะเขียนข้อความเป็นตอนหน้าไว้แล้วเว้นช่องว่างให้เติมทีละข้อดังตัวอย่าง

ข้อ 5. **คำชี้แจง** จงเขียนข้อความให้สอดคล้องกับข้อความตอนหน้า โดยเขียนตอบลงในช่องขวามือตามหมายเลขข้อ

ตอนหน้า	คำตอบ
1. ชื่อผู้แต่งหนังสือ “นิราศลอนดอน” คือ	1.....
2. เครื่องมือที่ใช้ตรวจกระแสไฟฟ้าว่า ชั่วใดเป็นบวกหรือลบเรียกว่า	2.....

2. **แบบเติมคำตอบข้อละหลายแห่ง** แบบนี้จะเขียนข้อความไว้เป็นข้อๆ แต่ละข้อจะเว้นช่องว่างไว้มากกว่า 1 แห่ง ผู้ตอบต้องเขียนคำตอบลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับข้อความที่มีอยู่แล้ว ดังตัวอย่าง

ข้อ 6. **คำชี้แจง** จงเติมคำลงในช่องว่างของแต่ละข้อให้ได้ความถูกต้องสมบูรณ์ และสอดคล้องกับข้อความตอนหน้า โดยการเขียนตอบลงในช่องขวามือตามหมายเลขช่องว่าง

ตอนหน้า	คำตอบ
1) ลมทอร์นาโดมักเกิดในบริเวณ.....1..... ถ้ามีลมชนิดนี้เกิดในทะเลหรือมหาสมุทร เรียกว่า ...2....	1. (ตะวันออกเฉียงของ สหรัฐ) 2. (Waterspout)
2) ต่างมีรส..3.... กรดมีรส...4.....	3. (ฝาด)
3) เมื่อทำน้ำส้มกรดพื้นหิน จะมีก๊าซ.....5.... เกิดขึ้นมีสูตรว่า....6.....ถ้าละลายน้ำจะได้....7.....	4. (เปรี้ยว) 5. (คาร์บอนได- ออกไซด์) 6. (CO ₂) 7. (H ₂ CO ₃)

ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบตอบสั้นและข้อสอบเติมคำ

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. เขียนตอบได้ง่ายกว่าข้อสอบ อัตนัย	1. บางครั้งเกิดปัญหาในการ ให้คะแนน
2. เดาตอบถูกได้ยาก เพราะ ต้องเขียนคำตอบเอง	2. ตรวจสอบให้คะแนนยากกว่า ข้อสอบปรนัยประเภท กำหนดคำตอบ
3. เหมาะสำหรับการถามใน วิชาคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์	3. ไม่เหมาะที่จะใช้วัดสมรรถ- ภาพขั้นสูง เช่น การ วิเคราะห์ สังเคราะห์ การ ใช้เหตุผล

ข้อดี	ข้อจำกัด
4. วัดข้อเท็จจริงในเนื้อหาวิชาที่เสนอในรูปแบบที่ รูปภาพ กราฟต่างๆ ได้ดี	4. ยากต่อการที่จะเขียนคำถามเพื่อให้ได้คำตอบเพียงคำตอบเดียว

สรุป

ข้อสอบตอบสั้นๆ และข้อสอบเติมคำ จัดเป็นข้อสอบประเภทที่ต้องหาคำตอบมาเขียนตอบ เหมาะสำหรับใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ

ข้อสอบเลือกตอบหลายตัวเลือก

ลักษณะของข้อสอบเลือกตอบ

ข้อสอบเลือกตอบประกอบด้วยส่วนที่เป็นคำถามและส่วนที่เป็นคำตอบ

ส่วนคำตอบเป็นข้อความปัญหา เขียนเป็นประโยคคำถามหรือประโยคไม่สมบูรณ์ บางคนเรียกว่าตอนหน้า

ส่วนคำตอบให้เลือก เป็นตัวเลือกหลายตัวเลือก มีทั้งคำตอบถูกและคำตอบผิด เรียกว่าตัวลงสำหรับหลอกผู้ตอบที่ไม่รู้คำตอบแน่นอนให้มาหลงตอบ

ข้อสอบเลือกตอบจึงเป็นข้อสอบชนิดที่มีคำตอบกำหนดไว้ให้ก่อนแล้วผู้ตอบต้องเลือกตอบตัวเลือกใดตัวเลือกหนึ่ง หรือหลายตัวเลือกแล้วแต่เงื่อนไขคำถาม ผู้ตอบไม่มีอิสระในการตอบความคิดเห็นของตน

ตัวอย่าง ข้อสอบเลือกตอบ

- หน่วยวัดของกระแสไฟฟ้าเรียกว่าอะไร \Rightarrow ตัวคำถาม
วัตต์		}	ตัวลวง	}	ตัวเลือก
โวลต์ \Rightarrow					
โอห์ม					
แอมแปร์ \Rightarrow		ตัวถูก			

รูปแบบข้อสอบเลือกตอบ

ข้อสอบเลือกตอบอาจจำแนกเป็นรูปแบบใหญ่ๆ สามรูปแบบ คือ 1) แบบคำถามเดี่ยว 2) แบบคำถามรวมกลุ่ม และ 3) แบบตีความหมายโจทย์

1) แบบคำถามเดี่ยว ข้อสอบแต่ละข้อมีคำถามเดี่ยวโดดๆ และมีคำตอบถูกและตัวลวงให้เลือกตอบ แบ่งเป็นสองแบบ

1.1) แบบมีคำตอบถูกเพียงตัวเดียว เป็นข้อสอบให้เลือกคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่าง

- อุตสาหกรรมประเภทใดมีอยู่ทุกภาคของประเทศไทย
 - ก. การเลี้ยงข้าว
 - ข. การทำร่ม
 - ค. การทอผ้าไหม
 - ง. การทำเครื่องเงิน

1.2) แบบมีคำตอบถูกหลายคำตอบ เป็นข้อสอบเลือกตอบที่มีคำตอบถูกมากกว่าหนึ่งคำตอบ ผู้ตอบต้องเลือกตอบถูกทุกตัวเลือก

ตัวอย่าง

- ส่วนประกอบข้อใดของตากล่าวถูกต้อง
 - ก. ตาขาวเป็นตาชั้นนอกซึ่งมีสีขาวใส
 - ข. ม่านตาทำหน้าที่ปิดเปิดตาทำให้แสงลงได้
 - ค. ตาดำเป็นฉากรับแสงตก และไม่มีแสงสะท้อน
 - ง. วิตริอัลสคิวเมอร์ เป็นของเหลวรับแสงที่ผ่านเลนส์ตา
- คำตอบถูก ข้อ ข. และ ค.

2) แบบคำถามรวมกลุ่ม หรือแบบตัวเลือกคงที่ ข้อสอบชนิดนี้จะรวมเนื้อหาของบางเรื่องบางตอนที่มีความร่วมกันอยู่อย่างใดอย่างหนึ่งไว้เป็นตัวเลือกตอบ แล้วเขียนคำถามเป็นชุดๆ ผู้เรียนต้องใช้ความรู้หลายๆ ด้านผสมผสานกันจึงจะสามารถตอบได้ถูก

ตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้พิจารณาว่าข้อ 1 - 3 เป็นกิจกรรมของรัชกาลใด จากตัวเลือก ก - ง

ก. รัชกาลที่ 2	1) พระราชพิธี 12 เดือน (ง)
ข. รัชกาลที่ 3	2) สนับสนุนศิลปะในทุกด้าน
เว้นนาฏศิลป์ (ข)
ค. รัชกาลที่ 4	
ง. รัชกาลที่ 5	3) ปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์
(ค)

ข้อสอบแบบตัวเลือกคงที่อีกประเภทหนึ่ง ตัวเลือกไม่ใช่เนื้อหาสาระสำคัญ แต่จะเป็นผลของการตัดสินใจวินิจฉัย ตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้พิจารณาทั้งข้อความและบทกลับของข้อความนั้น มีลักษณะตามข้อใด จากตัวเลือก ก-ง

- ก. ข้อความนั้นเป็นจริง และบทกลับของข้อความนั้นเป็นจริง
- ข. ข้อความนั้นเป็นจริง และบทกลับของข้อความนั้นเป็นเท็จ
- ค. ข้อความนั้นเป็นเท็จ และบทกลับของข้อความนั้นเป็นจริง
- ง. ข้อความนั้นเป็นเท็จ และบทกลับของข้อความนั้นเป็นเท็จ

- 1) มุมฉากคือมุมที่กาง 90° (ก)
- 2) จัตุรัสเป็นรูปสี่เหลี่ยมเสมอ (ข)
- 3) มุมเฉยคือมุมโตกว่า 90° (ง)

ข้อเสนอแนะในการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ

ข้อสอบแบบเลือกตอบเป็นข้อสอบที่ต้องเขียนคำตอบไว้ให้เลือกตอบด้วย ดังนั้นการเขียนข้อสอบชนิดนี้จึงเป็นงานที่ยุ่งยากลำบากกว่าข้อสอบอัตนัย หรือข้อสอบเติมคำ เพราะต้องสร้างทั้งตัวคำถามและตัวเลือกตอบ และการเขียนตัวเลือกนับว่าเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะข้อสอบจะง่ายหรือยากขึ้นอยู่กับตัวเลือกที่สร้างขึ้นมา ดังนั้นในการสร้างข้อสอบเลือกตอบจึงต้องคำนึงถึงข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อสอบแบบเลือกตอบสามารถตรวจได้ง่ายรวดเร็วและมีลักษณะที่เป็นปรนัยมากที่สุด ใครก็สามารถตรวจให้คะแนนได้เพราะใช้แผ่นเฉลยตรวจ

ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบเลือกตอบ

ข้อดี	ข้อจำกัด
<ol style="list-style-type: none"> 1. วัดผลผลิตผลทางการเรียนได้หลายด้าน ตั้งแต่ความรู้ความจำจนถึงกระบวนการทางปัญญาชั้นสูง เช่น วิเคราะห์, สังเคราะห์, ประเมินค่า 2. วัดได้ครอบคลุมหัวข้อเนื้อหา 3. มีความเชื่อมั่นสูงเพราะจำนวนข้อมาก 4. ควบคุมระดับความยากง่ายของข้อสอบได้โดยการเขียนตัวล่อล่อให้เป็นเอกพันธ์ จึงสามารถใช้กับนักเรียนได้ทุกระดับ 5. ตรวจให้คะแนนง่ายและรวดเร็ว เป็นปรนัยสามารถใช้เครื่องตรวจได้ 6. วินิจฉัยข้อบกพร่องหรือความไม่เข้าใจเนื้อหาได้โดยพิจารณาจากตัวล่อล่อ 7. สามารถใช้แผนผังรูปภาพ หรือกราฟมาเขียนสอบได้ง่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างลำบากมาก เพราะต้องคิดตัวเลือกให้เหมาะสมและใช้เวลาสร้างนาน 2. ใช้เวลาในการตอบทั้งฉบับนานกว่าข้อสอบปรนัยประเภทอื่นๆ 3. นักเรียนเก่งมักจะมีแนวโน้มทำคะแนนได้มาก 4. ไม่เหมาะที่จะวัดความคิดริเริ่มหรือความคิดสร้างสรรค์ 5. ไม่สามารถวัดการรวบรวมความคิด และการเสนอความคิดและทักษะการเขียน 6. เดาตอบถูกโดยไม่ใช้ความรู้ได้ 7. ลื่นเป็ลืองค่าใช้จ่ายสูง

สรุป

ข้อสอบแบบเลือกตอบ เป็นข้อสอบปรนัยชนิดกำหนดคำตอบที่แน่นอนให้เลือกตอบ สามารถใช้วัดพฤติกรรมระดับต่างๆ ได้หลายระดับ และใช้วัดเนื้อหาวิชาต่างๆ ได้หลายวิชา ข้อสอบแบบเลือกตอบเป็นข้อสอบที่ได้รับความนิยมใช้อย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามการเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบให้มีคุณภาพนับว่าเป็นงานที่ยากลำบากและต้องอาศัยศิลปะและประสบการณ์อย่างมาก

การใช้ข้อสอบปรนัยแบบถูกผิดและแบบจับคู่

ข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบเป็นข้อสอบปรนัยแบบกำหนดคำตอบให้เลือกหลายตัวเลือก ส่วนมากแล้วจะเป็น 3-5 ตัวเลือก แต่ถ้านำตัวเลือกของข้อสอบหลายๆ ข้อมาเขียนรวมกัน แล้วให้ตอบคละกันไปจะกลายเป็นข้อสอบแบบจับคู่ และถ้าทำให้ข้อสอบแบบเลือกตอบมีเพียงสองตัวเลือก จะกลายเป็นข้อสอบแบบถูกผิด แสดงว่าข้อสอบแบบจับคู่กับข้อสอบแบบถูกผิดก็คือลักษณะเฉพาะอย่างหนึ่งของข้อสอบแบบเลือกตอบนั่นเอง

ข้อสอบแบบถูกผิดมีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบสองตัวเลือก แต่เมื่อเขียนข้อสอบแบบถูกผิดแล้วมักจะไม่ใช่เขียนตัวเลือก แต่จะใช้ข้อความของตัวคำถามนั้นเป็นตัวพิจารณาเลือกตอบว่าถูกหรือผิด ข้อสอบชนิดนี้จะตรวจให้คะแนนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

ใช้เวลาสอบน้อย ดังนั้นถ้ามีเวลาดำเนินการสอบน้อย ข้อสอบแบบ ถูกผิดจะเหมาะสำหรับนำมาใช้มากที่สุด และข้อสอบแบบถูกผิด เหมาะสำหรับใช้วัดเกี่ยวกับความหมายศัพท์ สูตร วันที่ และชื่อเฉพาะ

ข้อสอบแบบถูกผิด

ลักษณะของข้อสอบจะเขียนข้อความที่เป็นสถานการณ์หรือปัญหา ซึ่งมีทั้งถูกหรือผิดตามหลักวิชาคละกันไป ผู้ตอบต้องพิจารณาข้อความนั้นว่า ถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แล้วทำ รหัสลงที่ข้อความนั้นๆ การตรวจให้คะแนนสามารถทำได้โดยเทียบกับคำเฉลย ข้อใดตอบถูกต้องตามคำเฉลยจะให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดไปจากคำเฉลยจะให้ 0 คะแนนเหมือนกันทุกข้อ

รูปแบบคำถาม ข้อสอบถูกผิดสามารถจำแนกรูปแบบคำถาม เป็นสามแบบ ดังนี้

1. **แบบคำถามเดียว** แบบนี้จะเขียนข้อความที่เป็นปัญหา เป็นข้อๆ แล้วให้พิจารณาว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ แล้วแต่จะจัดแบบให้สอดคล้องกับเนื้อหา ดังตัวอย่าง

คำชี้แจงให้อ่านข้อความแต่ละข้อแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ถูกหรือผิด ถ้าถูกให้ขีดทับตัว ถ. ถ้าผิดให้ขีดทับตัว ผ.

1. ไนโตรเจนเป็นก๊าซที่เบาที่สุด	1. ถ ผ
2. เราใช้แกรไฟต์ทำไส้ดินสอดโดยบดใส่กับดินเหนียว	2. ถ ผ
3. กระจาดาลิสมัตเมื่อถูกกรดจะเปลี่ยนสีจากน้ำเงินเป็นแดง	3. ถ ผ

คำชี้แจง ให้พิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมายในวงเล็บท้ายข้อ ใส่ + เมื่อเป็นจริงเสมอ ใส่ - เมื่อไม่เป็นจริงเลย ใส่ 0 ถ้าเป็นจริงบางกรณี

1. พืชสปีพันธุ์โดยใช้เมล็ด	(0)
2. สัตว์สปีพันธุ์แบบมีเพศ	(0)
3. โรคตาบอดสีไม่เป็นการมพันธุ์	(-)

คำชี้แจง ในแต่ละข้อจะมีคำสองคำในวงเล็บให้เลือก ถ้าท่านคิดว่าคำในหมายเลข 1 ถูก ก็ขีด ✓ ในช่องหมายเลข 1 ถ้าท่านคิดว่าคำในหมายเลข 2 เป็นคำตอบถูกก็ให้ขีด ✓ ในช่องหมายเลข 2

1. วิธีการตอนคล้ายกับ (__1. ทาบกิ่ง, __2. แยกหน่อ) มากที่สุด
2. พืชที่ตอนได้ต้องเป็นพืช (__1. ใบเลี้ยงเดี่ยว, __2. ใบเลี้ยงคู่และมีแก่น)
3. พืชที่ตอนมักโคนง่ายกว่าพืชที่ปลูกด้วยเมล็ด เพราะ (__1. กิ่งตอนไม่มีรากแก้ว, __2. กิ่งตอนโตรวดเร็วเกินไป)

2. แบบคำถามขยาย แบบนี้จะกำหนดเนื้อหาเป็นตอนหน้า แล้วเขียนข้อความที่อยู่ในขอบเขตเนื้อหา นั้น เพื่อขยายรายละเอียดของข้อความตอนหน้า แล้วให้พิจารณาว่า ข้อความที่ขยายนั้นถูกหรือผิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คำชี้แจง ให้พิจารณาว่าส่วนประกอบของตาข้อใดกล่าวถูกต้องให้ขีด ✓ ในช่องถูก และข้อใดกล่าวผิดให้ขีด ✗ ในช่องผิด

นัยน์ตา มีลักษณะเป็นทรงกลมอยู่ภายในกระบอกตา โน้ตของกระดูกใต้หน้าผาก ส่วนประกอบของตามีดังนี้	ก	ข
1. ตาขาวเป็นตาชั้นนอกแข็งมีสีขาวใส		✓
2. ม่านตาทำหน้าที่ปิดเปิดตาทำให้แสงลอดได้	✓	
3. ตาดำเป็นฉากรับแสงตก และไม่มีแสงสะท้อน	✓	

3. แบบคำตอบผสม แบบนี้จะกำหนดคำตอบไว้คงที่หลายอย่างผสมกัน แล้วให้พิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่าจะสอดคล้องกับคำตอบผสมแบบใด ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ข้อความแต่ละข้อมีสองตอน ให้อ่านข้อความเหล่านั้น แล้วเขียนอักษรในวงเล็บท้ายข้อนั้นๆ ดังนี้

ถ	ถ	ถ้าข้อความนั้นถูกทั้งสองตอน	
ผ	ผ	ถ้าข้อความนั้นผิดทั้งสองตอน	
ถ	ผ	ถ้าข้อความแรกถูก ข้อความหลังผิด	
ผ	ถ	ถ้าข้อความแรกผิด ข้อความหลังถูก	
1.		เห็นเป็นพืชชั้นต่ำมีคลอโรฟิลล์สีบพันธุ์โดยใช้สปอร์	(ผ ถ)
2.		ยีสต์ขยายพันธุ์โดยการแตกหน่อ เชื้อใช้จับสันขยายพันธุ์โดยอาศัยเพศ	(ถ ผ)
3.		หญ้า ข้าว เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว, มะม่วง มะพร้าว เป็นพืชใบเลี้ยงคู่	(ถ ผ)
4.		ปลาตาว สืบพันธุ์โดยแบ่งตัวเป็นสองส่วน युกลีน่า สืบพันธุ์โดยการงอกใหม่	(ถ ผ)

ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบถูกผิด

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. ตรวจง่าย รวดเร็ว ยุติธรรม มีความเป็นปรนัย	1. มีโอกาสเดาถูกได้ง่ายเพราะมีลักษณะการเลือกแบบหนึ่งในสอง
2. ใช้วัดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรู้ความจำได้ดี	2. มีความเชื่อมั่นต่ำ ดังนั้นควรออกข้อสอบจำนวนมากข้อ

ข้อดี	ข้อจำกัด
3. มีประสิทธิภาพสูง เพราะ ออกข้อสอบง่าย มีมากข้อ แต่ผู้ตอบใช้เวลาทำน้อย	3. ไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าการที่นักเรียนตอบผิดนั้น เนื่องจากอะไร เพราะมีตัวเลือกเพียงสองตัว

ข้อสอบจับคู่

ข้อสอบแบบจับคู่เป็นการนำข้อสอบแบบเลือกตอบที่วัดเนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องสัมพันธ์มาเขียนไว้รวมกัน ดังนั้นข้อสอบแบบจับคู่จึงเหมาะสำหรับวัดเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มๆ และโดยทั่วไปจะใช้วัดได้เฉพาะพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดระดับต่ำเท่านั้น เช่น ใช้วัด ศัพท์ วันที่ เหตุการณ์ สูตร และความสัมพันธ์อย่างง่าย ๆ นั่นก็คือเหมาะที่จะใช้วัดสถานการณ์ที่ถามเกี่ยวกับใคร อะไร เมื่อไร ที่ไหนนั่นเอง อย่างไรก็ตามก็สามารถที่จะสร้างข้อสอบแบบจับคู่วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดระดับสูงๆ ได้ ถ้าเลือกเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมได้

ข้อสอบแบบถูกผิดมีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบสองตัวเลือก แต่เมื่อเขียนข้อสอบแบบถูกผิดแล้วมักไม่เขียนตัวเลือก แต่จะใช้ข้อความของตัวคำถามนั้นเป็นตัวพิจารณาเลือกตอบว่าถูกหรือผิด ข้อสอบชนิดนี้จะตรวจให้คะแนนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ใช้เวลาสอบน้อย ดังนั้นถ้ามีเวลาดำเนินการสอบน้อย ข้อสอบแบบถูกผิด

จะเหมาะสำหรับนำมาใช้มากที่สุด และข้อสอบถูกผิดเหมาะสำหรับใช้วัดเกี่ยวกับความหมายศัพท์ สูตร วันที่ และชื่อเฉพาะ

ลักษณะข้อสอบจับคู่

ลักษณะข้อสอบประกอบด้วยคำถามหรือตัวปัญหา เขียนเป็นตัวย่นไว้ในสมุดข่อยมือโดยมีที่ว่างเว้นไว้หน้าข้อเพื่อให้ผู้ตอบเลือกหาคำตอบที่เขียนไว้ในสมุดข่อยมือ มาจับคู่กับคำถามให้สอดคล้องเหมาะสมกัน โดยใช้หมายเลขหรือรหัสหน้าคำตอบไปใส่ไว้ในที่ว่างหน้าข้อของตัวคำถาม การตรวจให้คะแนน ผู้ตรวจจะพิจารณาหาคำตอบตามคำเฉลยไว้

รูปแบบคำถาม ข้อสอบแบบจับคู่นี้สามารถจำแนกรูปแบบคำถามเป็นสามแบบ ดังนี้

1. **แบบหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน** แบบนี้จะประกอบด้วยข้อความสองชุดที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน โดยเขียนไว้คนละสมุดข่อย

ข้อความที่นำมาสัมพันธ์กันมักจะเป็นข้อความดังต่อไปนี้

ชื่อคน	คู่กับ	สิ่งประดิษฐ์
ชื่อสถานที่	คู่กับ	ที่ตั้ง
เหตุการณ์	คู่กับ	วันเดือนปีเกิด
ศัพท์	คู่กับ	ความหมาย นิยาม ตัวอย่าง

กฎเกณฑ์	คู่กับ	ตัวอย่าง
เครื่องมือ	คู่กับ	ประโยชน์ เจ้าของ
ผู้แต่ง	คู่กับ	ผลงาน

ตัวอย่าง

คำชี้แจง กำหนดชื่อผู้ประดิษฐ์ และสิ่งประดิษฐ์ ให้นักเรียน นำอักษรหน้าสิ่งประดิษฐ์มาใส่ในช่องว่างหน้าชื่อผู้ประดิษฐ์ให้ถูกต้อง

ชื่อผู้ประดิษฐ์	สิ่งประดิษฐ์
(จ) 1. จีฟพาร์ด	ก. เครื่องร่อน
(ก) 2. ลิเลียนทาล	ข. เครื่องจักรไอน้ำ
(ค) 3. เจมส์วัตต์	ค. เครื่องยนต์ดีเซล
(ข) 4. โทมัส นิวโคแมน	ง. เรือกลจักรไอน้ำลำแรก
	จ. เครื่องกลจักรสันดาปภายใน
	ฉ. เรือเหาะแบบเครื่องจักรไอน้ำ

คำชี้แจง ให้พิจารณาว่าเหตุการณ์ต่างๆ ในสตมภ์ซ้ายมือ เกิดขึ้นเมื่อใด โดยเลือก พ.ศ. ในสตมภ์ขวามือมาใส่หน้าช่องว่างของ เหตุการณ์นั้นๆ

เหตุการณ์	พ.ศ.
(ก) 1. ปรากฏสำหรับสงฆ์	ก. 2332
(ข) 2. จัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น	ข. 2424
(ฉ) 3. เริ่มใช้แผนการศึกษาชาติฉบับ 1	ค. 2443
(ง) 4. ออก พ.ร.บ. เกณฑ์ทหารทั่วพระราช- อาณาจักร	ง. 2459 จ. 2488 ฉ. 2503

2. **แบบตัวเลือกคงที่** โดยทั่วไปแล้วข้อสอบแบบจับคู่จะกำหนดให้ตัวเลือกมากกว่าตัวคำถามเสมอ ยกเว้นการเขียนข้อสอบในบางเนื้อหาที่มีหัวข้อหลักอยู่ไม่มากนัก และต้องการทราบรายละเอียดของแต่ละหัวข้อหลักนั้น ควรเขียนข้อสอบจับคู่โดยใช้ตัวเลือกคงที่ หรือเรียกว่าแบบจัดประเภท เช่น จับเหตุการณ์ไปใส่ในยุคสมัย จับชื่อสัตว์ไปใส่ในไฟลัม นำชื่อสูตรสารประกอบไปใส่กลุ่มของสารประกอบ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ให้พิจารณาข้อความแต่ละข้อในสดมภ์ซ้ายมือ ว่าจัดอยู่ในประเภทใดของแต่ละหัวข้อในสดมภ์ขวามือ โดยนำรหัสหัวข้อในสดมภ์ขวามือไปใส่ในแต่ละหัวข้อในสดมภ์ซ้ายมือ และสามารถใส่ได้มากกว่าหนึ่งแห่ง

สารประกอบ	ประเภทของสารประกอบ
(ง) 1. H ₂ O (ง) 2. CO (ก) 3. HCl (ข) 4. KOH	ก. จำพวกกรด ค. จำพวกเกลือ ข. จำพวกด่าง ง. จำพวกออกไซด์
(ก) 5. HNO ₃ (ค) 6. KNO ₃ (ค) 7. NaCl (ข) 8. NaOH	ก. จำพวกกรด ค. จำพวกเกลือ ข. จำพวกด่าง ง. จำพวกออกไซด์

แบบจัดเรียงใหม่ แบบนี้ต้องการให้ผู้ตอบจัดเรียงลำดับข้อปัญหาใหม่ เช่น จัดเรียงลำดับเหตุการณ์ใหม่ จัดเรียงข้อพิสูจน์ กฎเกณฑ์ ความสำคัญ หรือน้ำหนักเสียใหม่ ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง เหตุการณ์ที่กำหนดให้นี้เป็นเหตุการณ์สมัยพระเจ้าตากสิน ตั้งแต่แรกเริ่มจนสวรรคต จงจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังโดยใส่เลข 1, 2, 3...หน้าช่องว่างของเหตุการณ์ที่เกิดก่อนจนถึงสุดท้ายตามลำดับ

- (4) 1. ยกทัพไปตีกัมพูชาได้
- (2) 2. ยกทัพไปตีเมืองเชียงใหม่ได้
- (1) 3. ยกทัพไปตีค่ายโพธิ์สามต้นของพม่าได้
- (3) 4. ข่าวลือว่าพระเจ้าตากสวรรคตที่นครสวรรค์
- (5) 5. ยกทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์เพราะล่วงละเมิดอำนาจไทย

ข้อดีและข้อจำกัดของข้อสอบแบบจับคู่

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. วัดความรู้ประเภทใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ได้ดี	1. เป็นการยากที่จะเขียนคำถามให้สามารถวัดความสามารถขั้นสูงได้
2. สร้างง่ายกว่าและประหยัดกว่าข้อสอบแบบเลือกตอบ	2. เป็นการยากที่จะสร้างข้อคำถามให้เป็นเอกพจน์กัน
3. เดาถูกได้ยากแต่ต้องมีคำถาม 10-15 ข้อ	3. ใช้วัดความสามารถขั้นสูงได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นการวัดความจำ
4. วัดความสามารถขั้นสูงได้ เพราะข้อสอบจับคู่ก็คือข้อสอบแบบเลือกตอบที่มีตัวเลือกหลายตัวคงที่ไว้ นั่นเอง	4. ข้อสอบแต่ละข้อมีโอกาที่จะเดาถูกไม่เท่ากัน ข้อต้นมีโอกาสดูถูกน้อยกว่าข้อท้ายๆ

สรุป

ข้อสอบแบบจับคู่และแบบถูกผิดเป็นข้อสอบปรนัยแบบเลือกตอบชนิดหนึ่ง ข้อสอบทั้งสองประเภทนี้มักจะใช้วัดพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดในระดับต่ำ การจะใช้ข้อสอบทั้งสองประเภทจึงต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชา และสถานการณ์สอบที่เหมาะสมด้วย

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2540) **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม** กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

_____. (2540) **ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข**. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

_____. (2540) **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

_____. (2540) **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยการส่งเสริม กาย วาจา ใจ**. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

_____. (2540) **ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ ศิลปดนตรีและกีฬา**. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

_____. (2542) **โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด ๕ ทฤษฎี**. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542) **หลากหลายวิธีสอนของครูต้นแบบ 2541 วิชาวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

_____. (2542) **หลากหลายวิธีสอนของครูต้นแบบ 2541 วิชาคณิตศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

_____. (2542) **หลากหลายวิธีสอนของครูต้นแบบ 2541 วิชาภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

_____. (2542) **หลากหลายวิธีสอนของครูต้นแบบ 2541 วิชาภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

_____. (2543) **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2543) **ร่วมคิดร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2543) **รายงานการเสวนาทางวิชาการ มิติใหม่ของการประเมินผล : การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2524). **การวัดและประเมินผลการศึกษา : ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ .
- _____. (2538). “การประเมินผลแนวใหม่ : พอดโฟลิโอ.” **วารสารศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 กันยายน 2538.
- _____. (2538). “เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง การประเมินผลการเรียน : แนวคิด และวิธีการ สำหรับโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2538). Portfolio Assessment. **วารสารการวัดผลการศึกษา** สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 17 ฉบับที่ 19 พฤษภาคม-สิงหาคม 2538.
- _____. (2539). การแนะนำอาจารย์ผู้สอนและผู้ปกครองให้รู้จักพอดโฟลิโอ. **จดหมายข่าวศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน** ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม 2539
- _____. (2539). พอดโฟลิโอ: การประเมินนักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ เอกสารประกอบการวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ครั้งที่ 10 ประจำปี 2539 คณะ
ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บุญเชิด ภิญญโณนันทพงษ์. (2544). **การสร้างแบบทดสอบ**
ภาควิชาวัดผลและวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. (อัตรสำเนา)

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) และคณะ (2539) **ปฏิรูปการ**
ศึกษาการสร้างสรรคภูมิปัญญา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2542) **พระพุทธศาสนา**
พัฒนาคณะและสังคม กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

สุมน อมรวิวัฒน์ (2542) **การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธ-**
ศาสตร์ . นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Airasian, P.W. (1993). Policy-driven assessment or assess-
ment-driven policy? Measurement and Evaluation in
Guidance and Counseling, 26 (April) : 22-30.

Airasian, P.W. (2000). Assessment in the classroom : A
concise approach. (2nd ed). Mc Graw-Hill Companies CA.

Arter, J., and Spandel, V. (1992). Using portfolios of student
work in instruction and assessment. Educational Mea-
surement : Issues and Practice. 11, 36-44.

Cladler, J. (1991). “Authentic assessment : Finding the right tools.” *Educational Leadership*. 20-25, October.

Clemson, D. and Clemson, W.(1991). *The really practical guide to primary assessment*. Stanley Thornes Publishers Cheltenham.

Dunbar, S.B., Koretz, D.M. and Hoover, H.D. (1991). Quality control in the development and use of performance assessment. *Applied Measurement in Education*. 4 (4), 289-304.

Edwards, R. (1989). ‘An experiment in student self-assessment’. *British Journal of Educational Technology*. 20(1), 5-10.

Edwards, R. and Sutton, A. (1991). ‘A practical approach to student-centered learning’. *British Journal of Educational Technology*. 23(1), 4-20.

Frazier, D.M. and Paulson, F.L. (1992). “How portfolios motivate reluctant writers.” *Educational Leadership*., 49(8) ; 62-65.

Goodrich, H. (1997). *Understanding Rubrics*. *Educational Leadership*., 54(4), 14-17.

Gronlund, N.E. (1998). *Assessment of student achievement*. (6th ed.). Allyn and Bacon NY.

- Hewitt, G. (1995). A Portfolio primer : Teaching, collecting and assessing student writing. Heinemann, Porth mouth, NY.
- Herbert, E.A. (1992). Portfolios invite reflection—from both students and staff. Educational Leadership., 49(8), 58–61.
- Jasmine, J. (1993). Portfolios and other assessments. Teacher Created Materials, Inc. Australia.
- Linn, R.L., Baker, E.L. and Dunbar, S.B. (1991). Complex performance-based assessment : Expectations and validation criteria. Educational Researcher, 20, 15–21.
- Linn, R.L., and Gronlund, N.E. (1995). Measurement and assessment in teaching. 7th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice–Hall.
- Manning, B.H. and Payng, B.D. (1996). Self-talk for teachers and students : Metacognitive strategies for personal and classroom use. Allen and Bacon. Massachusetts.
- McAfee, O. and Leong, D. (1994). Assessing and guiding young children’s development and learning. Allen and Bacon MA.
- Mehsens, W.A., Popham, W.J., and Ryan, J.M. (1998). How to prepare student for performance assessments. Educa-

tional Measurement : Issues and Practice, 17(1), 18-22.

Nitko, A.J. (1996). Educational assessment of students (2nd ed). Englewood Cliffs, N.J.

Oosterhof, A. (1994). Classroom applications of educational measurement. (2nd ed). Macmillan, NY.

O’Neil, J. (1992). “Putting performance assessment to test.” Educational Leadership. 49(8) : 14-19.

Patterson, L. and Shannon, P. (1993) Reflection, inquiry, action. In L. Patterson, C.M. Santa, K.G., Short and K., Smith (Ed.). Teachers are researchers : Reflection and action. (pp,7-11) International Reading Association, Inc. Delaware.

Puckett, M.B. and Black, J.K. (1994). Authentic assessment of the young child : Celebrating development and learning. Macmillan College Publishing Company. NY.

Payne., D.A. (1997). Applied educational assessment. Wadsworth Publishing Company C.A.

Paulson, F.L., Paulson, P.R. and Meyer, C.A. (1991). “What makes a portfolio a portfolio? Educational Leadership, February.

- Quellmalz, E. (1991). Developing criteria for performance assessments : The missing link. *Applied Measurement in Education*, 4(4), 319-332.
- Roach, P. (1999). Using peer assessment and self-assessment for the first time. In S. Brown and Glasner (Ed.). *Assessment matters in higher education : Choosing and using diverse approaches*. (pp.191-203) SRHE and Open University Press. Buckingham.
- Shavelson, R.L. and Baxter, G.P. (1992). What we've learned about assessing hands-on science. *Educational Leadership*, 49(8), 20-25.
- Shavelson, R.L. and Baxter, G.P. and Pine, J. (1992). Performance assessment : Political rhetoric and measurement reality. *Educational Researcher*, 21. 22-27.
- Stiggins, R.J. (1987). Design and development of performance assessments : An NCME instructional module. *Educational Measurement : Issue and Practice*, 6(3), 33-42.
- _____. (1991). Relevant classroom assessment training for teachers. *Educational Measurement : Issues and Practice*, 10(1), 7-12.

Stiggins, R.J. (1997) Student-Centered classroom assessment.
Englewood Cliffts, NJ : Merill/Prentice Hall.

Valencia, S.W. (1990) A portfolio approach to classroom
reading assessment : The whys whats, and hows. The
Reading Teacher, 43(4), 338-340.

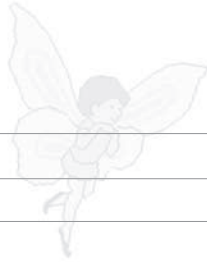
Van De Weghe, R. (1992). What teacher learn from “Rid
watching.” Educational Leadership, 49(7), 49-52.

Ward, A.W. and Word, M.M. (1999). Assessment in the class-
room. Wadsworth Publishing Company. CA.

Wiggins, G. (1989). Teaching to authentic test. Educational
Leadership, 46(7), 41-47.

บันทึกท้ายเล่ม

การประเมินการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดและวิธีการ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง
ดร.สมาน ชชาติยานนท์

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์

คณะผู้ดำเนินงานตามโครงการ

นางอุมาพร หล่อสมฤดี ผู้อำนวยการกลุ่มงานประเมินผล 1
นายสถาพร บุตรชัยงาม
นางสาววาสนา อธิรัตน์ปัญญา
นางสาวรุ่งตะวัน หอเจริญ

ผู้ออกแบบปกและรูปเล่ม

นางอุมาพร หล่อสมฤดี
นายสถาพร บุตรชัยงาม
นางสาววาสนา อธิรัตน์ปัญญา
นางสาวรุ่งตะวัน หอเจริญ

ผู้ประสานงาน

นายสถาพร บุตรชัยงาม
นางสาววาสนา อธิรัตน์ปัญญา
นางสาวรุ่งตะวัน หอเจริญ

ภาพประกอบ

กลุ่มงานประเมินผล 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ